

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

YHDYSVALTOJEN MAAVOIMIEN SOTATAIDON MUUTOS KYLMÄN SODAN PÄÄTTYMISESTÄ 2010-LUVULLE

Pro gradu -tutkielma

Yliluutnantti
Tuomas Mäkinen

Sotatieteiden maisterikurssi 9
Maasotalinja

Huhtikuu 2020

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi Sotatieteiden maisterikurssi 9	Linja Maasotalinja
Tekijä Yliluutnantti Tuomas Mäkinen	
Opinnäytetyön nimi Yhdysvaltojen maavoimien sotataidon muutos kylmän sodan päättymisestä 2010-luvulle	
Oppiaine, johon työ liittyy Sotataito, taktiikka ja operaatiotaito	Säilytyspaikka Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto
Aika Huhtikuu 2020	Tekstisivuja 96 Liitesivuja 3
TIIVISTELMÄ <p>Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten Yhdysvaltojen maavoimien sotataito on muuttunut kylmän sodan jälkeen. Muutosta tarkastellaan sotataidollisesta näkökulmasta ja lähestytään maavoimien operatiivisen doktriinin, käytössä olleen kaluston ja teknologian sekä organisaatiomuutosten kautta. Tutkimuksessa selvitetään myös, miten maavoimien rooli on muuttunut asevoimien sisällä. Tutkimus toteutettiin laadullisen sisällönanalyysin keinoin. Hyödynnettyjä lähteitä olivat ajanjaksosta kertova tietokirjallisuus, maavoimien oppaat ja ohjesäännöt sekä tutkimukset, operaatioiden komentajien elämäkerrat ja eri tutkimuslaitosten julkaisemat tutkimukset.</p> <p>Kylmän sodan päättyessä Yhdysvallat oli valmistautunut taistelemaan Neuvostoliittoa vastaan Euroopassa. Maavoimien osalta tämä tarkoitti maaoperaatioiden aloittamista Euroopassa olevilla joukoilla, joita tuettaisiin Yhdysvaltojen mantereelta tuotavilla joukoilla. Maavoimien operaatiot perustuivat ilma-maataisteluoppiin, joka perustui liikesodankäynnin mukaiseen tulen ja liikkeen yhdistämiseen. Neuvostoliiton hajottua maavoimilta katosi vastustaja, jonka kohtaamiseen oli varauduttu vuosikymmenten ajan. Suurvaltojen välisen konfliktin uhan tilalle nousivat lukuisat eri tason alueelliset konfliktit ympäri maailmaa. Kylmän sodan päättymisen vaikutukset eivät kohdistuneet vain maavoimiin, vaan koko asevoimien rahoitusta leikattiin, asevoimien kokoa supistettiin ja joukot vedettiin takaisin Yhdysvaltain maaperälle.</p> <p>Teknologisen kehityksen ajama muutos hallitsi koko vuosituhannen vaihteen aikaa ja tätä muutosta pyrittiin maavoimissakin hyödyntämään täysimääräisesti. Yhdysvallat joutui kuitenkin osaksi kahta sotaa. Afganistanin ja Irakin sodissa Yhdysvallat kykeni hyödyntämään teknologista ylivoimaansa offensiivisissa operaatioissaan, mutta sotien luonteen muututtua vastakumouksellisiksi vähentyneiden joukkojen määrä aiheutti vaikeuksia operaatioiden toteuttamiselle. Maavoimat joutui mukaan operaatioihin, joihin se ei ollut valmistautunut doktriinillisesti, kalustollisesti tai koulutuksellisesti.</p> <p>2010-luvun taitteessa Yhdysvaltojen ulko- ja turvallisuuspoliittinen mielenkiinto siirtyi Euroopasta ja Lähi-Idästä Aasiaan. Tämän mukana myös maavoimien operatiivisen toiminnan keskiöön nousi jälleen varautuminen suurvaltojen väliseen konfliktiin vuosikymmenien tauon jälkeen. Maavoimat ei kuitenkaan ollut täysin valmis tähän. Maavoimat on uuden vuosikymmenen alkaessa tilanteessa, jossa doktriinia, osaamista, kalustoa ja organisaatioita joudutaan päivittämään, vastaamaan uusiin uhkiin. Maavoimilla on kuitenkin vastakumouksellisten sotien pohjalta laaja-alaisempi kokemus tulevaisuuden uhkiin varautuessa kuin ennen.</p>	
AVAINSANAT Yhdysvallat, maavoimat, sotataito, operaatiotaito, doktriini, laadullinen tutkimus	

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
1.1 JOHDATUS TUTKIMUSAIHEESEEN	1
1.2 TUTKIMUSTILANNE.....	2
1.3 TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA VIITEKEHYS.....	3
1.4 TUTKIMUSMENETELMÄT JA AIHEALUEEN RAJAUS	10
1.5 LÄHDEAINEISTON ESITTELY.....	12
2. YHDYSVALTOJEN MAAVOIMAT OSANA ASEVOIMIA.....	15
2.1 YHDYSVALTALAINEN SOTATAITO.....	15
2.2 YHDYSVALTOJEN ASEVOIMIEN RAKENNE JA TOIMINTAPERIAATTEET	17
2.3 YHDYSVALTOJEN MAAVOIMIEN RAKENNE JA TOIMINTAPERIAATTEET.....	22
3. KYLMÄN SODAN PERINNÖN VARJOSTAMA VUOSIKYMMEN	25
3.1 UHKAKUVIEN MUUTOS JA ASEVOIMIEN TILA	25
3.2 PERSIANLAHDEN SOTA.....	26
3.3 RMA - SODANKÄYNNIN VALLANKUMOUS?.....	35
3.4 MAAVOIMIEN MUUTOS 1990-LUVULLA	38
3.4 JOUKKORAKENTEIDEN KOKEILUA: LEGACY FORCE, INTERIM FORCE & OBJECTIVE FORCE.....	44
3.5 YHTEENVETO.....	47
4. UUSI VUOSITUHAT, UUDET UHAT: MAAVOIMIEN KEHITYS 2000-LUVULLA	50
4.1 MAAVOIMAT RUMSFELDIN ALAISUUDESSA	50
4.2 OPERAATIO ENDURING FREEDOM.....	51
4.3 OPERAATIO IRAQI FREEDOM.....	56
4.4 VUOSITUHANNEN ALUN JOUKKORAKENNEUUDISTUKSET	62
4.5 VASTAKUMOUKSELLISEN SODANKÄYNNIN MERKITYS MAAVOIMIEN KEHITYKSELLE	67
4.6 YHTEENVETO.....	73
5. PALUU TERRORISMIN VASTAISESTA SODASTA SUURVALTAKILPAILUUN.....	77
5.1 ASEVOIMAT JA UUDET UHKAKUVAT 2010-LUVULLA	77
5.2 MAAVOIMAT 2010-LUVULLA.....	79
5.3 MAAVOIMIEN TULEVAISUUS	83
6. JOHTOPÄÄTÖKSET, ANALYYSI JA TUTKIMUSKRITIIKKI	88
6.1 TUTKIMUSTULOKSET	88
6.3 TUTKIMUS- JA LÄHDEKRITIIKKI SEKÄ JATKOTUTKIMUSTARPEET	94
LÄHTEET	97

YHDYSVALTOJEN MAAVOIMIEN SOTATAIDON MUUTOS KYLMÄN SODAN PÄÄTTYMISESTÄ 2010-LUVULLE

1. JOHDANTO

1.1 Johdatus tutkimusaiheeseen

Yhdysvaltojen maavoimien sotataidon kehittyminen on tapahtunut läpi koko Yhdysvaltojen historian. Suurimmat muutokset tai kehitykset sotataidossa ovat tapahtuneet käytyjen sotien yhteydessä, sillä nämä ovat olleet niitä hetkiä, kun kehitettyjen doktriinien ja konseptien toimivuutta on kyetty testaamaan. Toisen maailmansodan aikainen Yhdysvaltojen maavoimien operatiivinen doktriini vuodelta 1941 oli kopioitu suoraan saksalaisten operatiivisesta kenttäohjesäännöstä, *Truppenführung*¹. Toisen maailmansodan jälkeen maavoimat on jatkanut operatiivisten doktriinien kehittämistä maailman suurimman ase- ja sotilasteknologisen teollisuuden tukemana kohti liikesodankäyntiä. Yhdysvaltalaisista sotataitoa on leimannut teknologiakeskeisyys. Yhdysvaltalaisia sotilaita on aina pyritty suojelemaan teknologialla ja tulivoimaisilla asejärjestelmillä. Informaatioteknologian kehittymisen myötä alettiin puhua sodankäynnin vallankumouksesta, *Revolution in Military Affairs* (RMA), jonka mukanaan tuomat muutokset vaikuttivat maavoimien kokoon, organisaatioihin, rakenteisiin ja toimintaperiaateisiin. Yhdysvallat kykeni hyödyntämään tätä niin sanottua vallankumousta täysimääräisesti. Edellä mainittu maailman suurin ase-teollisuus mahdollisti sen, että uusien teknologioiden turvin Yhdysvallat kykeni käyttämään täsmäaseita massamaisesti. Tämä teknologinen ylivoimaisuus on kuitenkin jättänyt jälkensä varsinkin maavoimien sotataidolliseen osaamiseen.

Tässä tutkimuksessa selvitetään, miten Yhdysvaltojen maavoimien sotataito on muuttunut kylmän sodan päättymisen jälkeen. Maavoimien sotataidollista muutosta tarkastellaan Yhdysvaltojen valtionhallinnon strategisten linjausten, doktriinien, asevoimien oman tutkimuksen, itsenäisten tutkimuslaitosten tutkimusten sekä muun kirjallisuuden kautta. Tutkimuksen aikarajauksen sisään mahtuu useita Yhdysvaltojen käymiä sotia ja konflikteja. Näistä käsiteltäviksi on valittu kolme: Persianlahden sota, Irakin sota ja Afganistanin sota. Nämä kolme sotaa ovat olleet ajanjaksolla keskeisimmässä roolissa johtuen niihin lähetettyjen joukkojen määrästä ja sotien laajuudesta. Kyseisten sotien kautta on tarkoitus tarkastella sotataidollista muutosta ja

¹ Condell, Bruce & David T. Zabecki (toim.): *On the German Art of War - Truppenführung*, Stackpole Books, Pennsylvania, 2009, alkusanat

saada kuva siitä, miten sotataidon muutos on vaikuttanut käytännössä maavoimien suorituskykyyn ja tapaan sotia. Vaikka käydyt sodat ovat tutkimuksen keskiössä, niin sotien tapahtumien kuvailu itsessään ei ole tutkimuksen tarkoitus, vaan mielenkiinto kohdistuu sotia edeltävään ja jälkeiseen aikaan. Näistä lähtökohdista tarkastellaan, millaisilla perusteilla sotia on käyty, mitä oppeja sodasta on saatu ja miten nämä opit on myöhemmin implementoitu käytäntöön. Tutkimuksen keskiössä olevan maavoimien sotataidollisen kehityksen lisäksi tutkimuksessa tullaan tarkastelemaan Yhdysvaltojen maavoimia kokonaisuutena. Kokonaisuuden hahmottaminen on tärkeää, jotta voidaan tehdä oikeanlaisia johtopäätöksiä tehdyistä ratkaisuksista ja saavutetuista tavoitteista. Tarkasteltaessa maavoimia doktriinien, asiakirjojen ja tutkimusten osalta painotetaan niitä osa-alueita, jotka ovat vaikuttaneet maavoimien kehitykseen tietyllä ajanjaksolla. Tutkittaessa valittuja sotia alueellisen johtoportaan alueella, toimivia joukkoja tarkastellaan yhtenä suurena kokonaisuutena painottaen maavoimallista näkökulmaa.

1.2 Tutkimustilanne

Yhdysvallat on luonnollisesti kiinnostava aihe sotatieteiden tutkijalle. Yhdysvaltojen ollessa maailman ainoa supervaltta, on siitä tehty lukuisia tutkimuksia asevoimien omasta toimesta sekä ulkopuolisten toimesta. Aiheeseen liittyvää aikaisempaa tutkimusta ei ole taktiikan ja operatiotaidon näkökulmasta Maanpuolustuskorkeakoululla tehty. Saman aihepiirin tutkimuksia on kuitenkin tehty sotahistorian ja strategian näkökulmasta.

Mikko Lehto on tehnyt yleisesikuntaupseerikurssin diplomityön ”Yhdysvaltojen maavoimien kehittäminen 2015–2030”. Lehdon työ käsittelee Yhdysvaltojen strategisen painopisteen siirtymistä Aasiaan vuonna 2012. Tämä muutos vaikutti merkittävästi maavoimien rooliin asevoimien sisällä. Maavoimien roolin muuttuessa enemmän muita puolustushaaroja tukevaan rooliin ja ilma- ja merivoimien roolin kasvaessa. Lehto käsittelee työssään myös maavoimien muuttuneita organisaatorakenteita ja kykyä toimia tulevaisuudessa tehokkaasti vähenevillä resursseilla.²

Antti Rajahalme on tehnyt esiupseerikurssin tutkielman ”Yhdysvaltain maavoimien operatiivisen doktriinin kehitys 1991–2001”. Rajahalmeen tutkimus keskittyy tutkimaan maavoimien operatiivisen doktriinin kehitystä. Rajahalmeen tutkimuksen mukaan maavoimien operatiivi-

² Lehto, Mikko: *Yhdysvaltojen maavoimien kehittäminen 2015-2030*, Yleisesikuntaupseerikurssin diplomityö, Maanpuolustuskorkeakoulu, 2015, tiivistelmä

nen doktriini koki suuren muutoksen keskittyen tutkittavan ajanjakson alussa vain kylmän sodan kaltaiseen suursotaan, mutta vuosikymmenen lopussa operatiivisessa doktriinissa oli jo otettu huomioon myös sotaa alemman tason konfliktit.³

Rajahalme on jatkanut tutkimustaan Yleisesikuntaupseerikurssin diplomityössään. Rajahalmeen diplomityö ”Yhdysvaltain maavoimien operatiivisen doktriinin muutos ilma-maataisteluopista vastakumoukselliseen sodankäyntiin” käsittelee maavoimien operatiivisen doktriinin kehitystä aina vuoteen 2008 saakka, käsittäen maavoimien operaatiot Irakissa ja Afganistanissa varsinaisten sotatoimien osalta sekä vastakumouksellisten operaatioiden osalta.⁴

Eero Koljonen on laatinut sotatieteiden maisterikurssin pro gradu -tutkielman ”Aseellinen voima Yhdysvaltojen strategisena instrumenttina 2000-luvulla”. Koljonen käsittelee työssään aseellisen voimankäytön merkitystä osana kansallisten intressien tavoittelua Yhdysvaltojen näkökulmasta. Koljonen tarkastelee työssään Yhdysvaltojen ulkopoliitikassa tapahtunutta muutosta aseelliseen voimankäyttöön vertailemalla aseellisen voiman käyttöä presidentti George W. Bushin ja presidentti Barack Obaman hallintokausilla.⁵

Aihealuetta käsitteleviä ja sivuavia tutkimuksia on olemassa Yhdysvaltojen asevoimien ja itsenäisten tutkimuslaitosten tuottamina. Yhdysvaltalaisia tutkimuksia aihealueesta on käsitelty tarkemmin kohdassa ”lähdemateriaalin esittely”.

1.3 Tutkimustehtävä ja viitekehys

Tutkimuksen tarkoituksena on saada selville, miten Yhdysvaltojen maavoimien sotataito on muuttunut kylmän sodan päättymisestä 2010-luvulle. Tavoitteena on selvittää, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet maavoimien sotataidolliseen muutokseen kyseisenä ajanjaksona. Tutkimuksen tarkoituksena on paneutua sotataidolliseen kehitykseen. Sotataidollisen muutoksen tutkimisessa tullaan keskittymään Yhdysvaltojen maavoimien operatiivisen doktriinin muutokseen ja niihin vaikuttimiin, joiden vaikutuksesta muutos on tapahtunut.

³ Rajahalme, Antti: *Yhdysvaltojen maavoimien operatiivisen doktriinin kehitys 1991-2001*, Esiupseerikurssin tutkielma, Maanpuolustuskorkeakoulu, 2014, tiivistelmä

⁴ Rajahalme, Antti: *Yhdysvaltain maavoimien operatiivisen doktriinin muutos ilma-maataisteluopista vastakumoukselliseen sodankäyntiin*, Yleisesikuntaupseerikurssin diplomityö, Maanpuolustuskorkeakoulu, 2016, tiivistelmä

⁵ Koljonen Eero: *Aseellinen voima Yhdysvaltojen strategisena instrumenttina 2000-luvulla*, Sotatieteiden maisterikurssin pro gradu -tutkimus, Maanpuolustuskorkeakoulu, 2015, tiivistelmä

Tutkimuksen pääkysymys on:

Miten Yhdysvaltojen maavoimien sotataito on muuttunut kylmän sodan päättymisestä 2010-luvulle?

Tutkimuksen alakysymykset ovat:

Miten Yhdysvaltojen sotilaalliset uhkakuvat ovat muuttuneet kylmän sodan jälkeen?

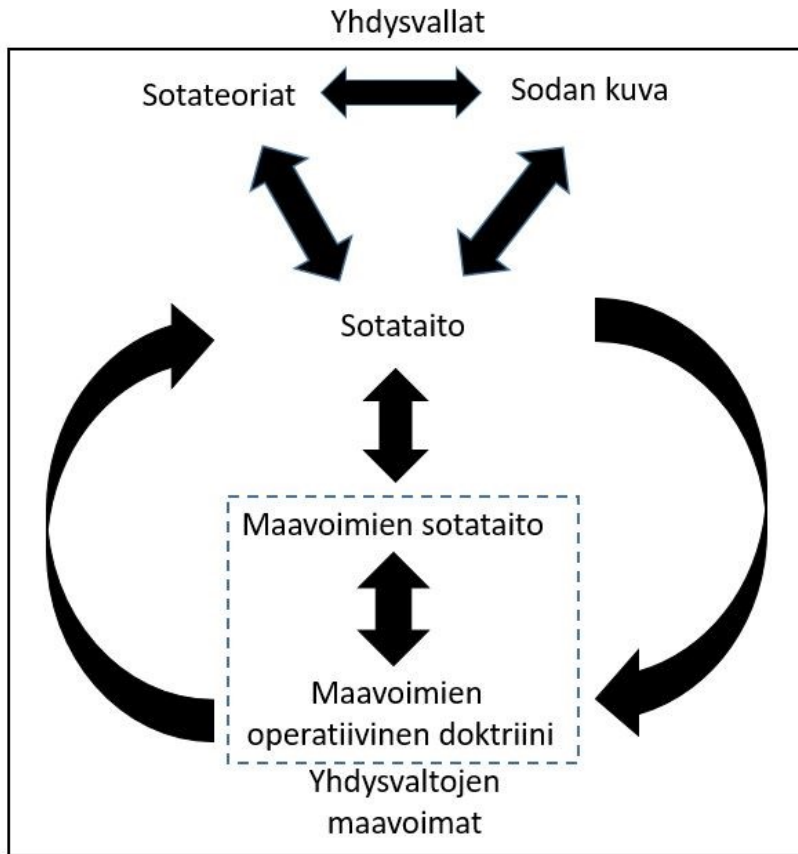
Miten Yhdysvaltojen maavoimien tehtävät ovat muuttuneet?

Miten käydyt sodat ovat vaikuttaneet Yhdysvaltojen maavoimien sotataidolliseen kehitykseen?

Miten Yhdysvaltojen maavoimien sotataidollinen muutos ilmenee maavoimien operatiivisissa doktriineissa?

Toisessa luvussa käsitellään Yhdysvaltojen asevoimia ja sotataitoa. Luvun tarkoituksena ei ole vastata suoraan tutkimuskysymyksiin, vaan luoda tarvittava pohjaymmärrys Yhdysvaltojen asevoimista. Yhdysvaltojen asevoimat on hyvin monitasoinen ja laaja sotilasorganisaatio. Ymmärtääkseen, miten tällaista organisaatiota kehitetään, on tiedettävä, miten asevoimat toimivat ja miten laajoista organisaatorakenteista asevoimien kontekstissa puhutaan. Ensimmäisen alaluvun tarkoituksena on selventää yhdysvaltalaisen sotataidon peruseräitä ja historiaa. Toisessa alaluvussa käsitellään Yhdysvaltojen asevoimia kokonaisuutena. Keskiössä ovat asevoimien eri osa-alueet ja komentosuhteet. Kolmannessa alaluvussa keskitytään pelkästään maavoimien eri toimintoihin ja komentosuhteisiin.

Tutkimuksen näkökulma on yhdysvaltalainen ja maavoimien sotataidon muutosta lähestytään yhdysvaltalaisen näkemyksen kautta. Tätä näkemystä on avattu tarkemmin luvun kaksi ensimmäisessä alaluvussa. Tutkimuksen näkökulma mahdollistaa keskittymisen teorioihin ja sitä kautta lähdeaineistoon rajatumminkin. Tutkimuksessa ei pyritä siis analysoimaan tapahtuneita muutoksia universaalilla tasolla, vaan pelkästään yhdysvaltalaisen kokemuksen ja tulkintojen kautta.

Kuva 1. Tutkimuksen viitekehys

Tutkimuksen keskiössä olevaa Yhdysvaltojen maavoimien sotataitoa lähestytään sotateorian kautta. Sotataitoa tarkastellaan yhdysvaltalaisesta näkökulmasta tarkemmin seuraavassa luvussa. Sotateoriaa, *Military Theory*, ei tule sekoittaa sotahistoriaan. Jan Angstrom ja J.J. Widen toteavat sotateoreettista tarkastelua käsittelevässä teoksessaan, *Contemporary Military Theory*, että sotateoreettisessa tarkastelussa asioita tulee tutkia laaja-alaisesti, pyrkiä selittämään havaittujen ilmiöiden taustoja ja löytämään näitä ilmiöitä yhdistäviä tekijöitä.⁶ Nils Rekkedal käsittelee teoksessaan, *Nykyaikainen sotataito*, sotateorian muodostamista. Rekkedalin mukaan perinteinen sotateoria on keskittynyt sotilaallisten joukkojen käyttöön ja vähemmän sodankäynnin sosiaalisiin puoliin. Teknologinen kehitys on muovannut hänen mukaansa sotilaallisista rakenteista monimutkaisempia ja epämääräisempiä. Nykyään sotilas- ja sotateknologia sekä yhteiskuntaolosuhteet ovat osa sotateoreettista perustaa sille, mitä länsimaissa kutsutaan puolustuspolitiikaksi. Sotateoreettisen pohdiskelun tulee aina lähteä hänen mukaansa neljästä peruskysymyksestä: *Mitä sota on? miten sota voidaan voittaa? miten parhaiten voidaan valmistautua sotaan? ja miten sota voidaan ennaltaehkäistä?*⁷ Rekkedalin mukaan sotateoriaa voidaan näin ollen tarkastella aikakautensa tulkintana sotilaallisesta totuudesta. Sotateoriat ovat teorioita,

⁶ Angstrom, Jan & J.J. Widen: *Contemporary Military Theory*, Routledge, Lontoo, 2015, s.5

⁷ Rekkedal, Nils: *Nykyaikainen sotataito*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Edita Prima Oy, 2006, s.20–21

jotka eivät useinkaan ole toistettavissa perinteisin tieteellisin menetelmin, mutta ne toimivat perustana sille suunnitteluprosessille, joka lopulta toimii sotatoimien kehittämis- ja johtamisperustana.⁸

Rekkedalın mukaan modernin sotateorian ajan voidaan ajatella alkaneen Napoleonin sodista. Tuolta ajanjaksolta keskeisimpinä sotateoreetikoina ovat jääneet historiaan Carl von Clausewitz ja Antoine-Henri de Jomini.⁹ Jon Sumida käsittelee teoksessaan, *Decoding Clausewitz*, Clausewitzin ja Jominin teorioiden välistä suhdetta. Clausewitz kritisoi voimakkaasti teoksensa *On War* toisessa osassa Jominin teorioita ja havaintoja. Clausewitz väittää Jominin teorioissa olevan vakavia puutteita teoreettisen tarkastelun ja käytännön välillä. Jomini taas väittää Clausewitzin teorioiden olevan epämääräisiä, hänen olevan kykenemätön tieteelliseen tutkimukseen sekä tekopyhä väittäessään teorioidensa olevan tieteellisiä.¹⁰ Näiden kahden merkittävän sotateoreetikon välinen voimakas vastakkainasettelu on mielenkiintoinen. Clausewitz ja Jomini nähdään usein käsittelevän saman aikakauden sotateorioita eri näkökulmista. Sumida tarkastelee Clausewitzin ja Jominin teorioiden eroja vallitsevan vastakkainasettelu kautta.¹¹ Nils Rekkedalın arvion mukaan taas Clausewitz pyrki korostamaan sodan ja sodankäynnin filosofista näkökulmaa, kun taas Jominin tarkoituksena oli luoda sodankäynnin ohjesäännöstö. Rekkedal toteaa näiden kahden teoreetikon tärkeimpänä erona olleen heidän määritelmänsä politiikan suhteesta sodankäyntiin. Clausewitzin mukaan politiikka vaikuttaa aina siihen, miten sotaa käydään. Jomini puolestaan oli sitä mieltä, että asevoimien johdon tehtävänä oli oppia poliittisen johdon kanssa sodan aikana, millaisen poliittisen luonteen sota tulisi saamaan.¹²

Sotateorian tutkimusta on turha verrata luonnontieteelliseen tutkimukseen. Rekkedalın arvion mukaan on vaikea kuvitella luonnontieteiden tutkijaa perehtymässä vuosisatoja tai jopa vuosituhansia vanhoihin kirjoituksiin. Näin vanhoilla lähteillä olisi luonnontieteissä vain puhdasta historiallista arvoa. Näin ei kuitenkaan ole sotateorian ja sotataidon perustutkimuksen kohdalla. Rekkedal toteaa: ”*Oleellista on, että ihmisluonto itsessään ei ole muuttunut, suurista ympäristön muutoksista huolimatta. Ihmisen halu hallita poliittisesti muita ryhmiä ja kansoja ei myöskään ole oleellisesti muuttunut. Vaikka asia sinänsä on näin, on syytä muistaa, että teknisillä edellytyksillä on tälläkin alueella keskeinen osa ihmisen hallitessa nykyään suunnatonta tuhovoimaa. Tämä on uusi tilanne, jota ihmisen täytyy oppia käsittelemään järkipäisesti.*”¹³

⁸ Ibid, s.14

⁹ Ibid, s.16

¹⁰ Sumida, Jon: *Decoding Clausewitz*, University Press of Kansas, Kansas, 2008, s.11–12

¹¹ Ibid, s.10–17

¹² Rekkedal (2006), s.84

¹³ Ibid, s.17–18

Sotateoriaa voidaan tarkastella yksittäisten sotateorioiden tai sodankäynnin teorioiden kautta. Tutkimuksen tarkasteltavan ajanjakson hallitsevimpana teoriana Yhdysvalloissa on ollut liikesodankäynnin, *Maneuver Warfare*, teoria. Teorian juuret ovat johdettavissa 1920- ja 1930-luvuilta. Yhdysvaltalaisesta näkökulmasta tarkasteltuna mielekkäintä on tarkastella kahta brittiläistä sotateoreetikkoa sir Basil Liddell Hartia ja John Fulleria, sillä heidän teoriansa ovat olleet keskeisessä asemassa maavoimien sotataidollisessa kehityksessä.¹⁴ Liddell Hartin teorian mukaan sodankäynnin muutoksen keskeisimpinä tekijöinä tulisivat olemaan käytössä oleva teknologia sekä sodankäynnin luonne. Sodankäynnin luonteella Liddell Hart tarkoitti menetelmiä sodan tavoitteiden saavuttamiseksi. Hänen mukaansa teknologinen kehitys tulisi jatkossa muuttamaan sodankäyntiä tiedemiesten väliseksi yhteenotoksi, jossa asevelvollisuuden perustuvilla massa-armeijoilla ei tulisi olemaan suurtakaan merkitystä.¹⁵ Fullerin ja Liddell Hartin merkitystä yhdysvaltalaiselle sotataidolle on käsitelty tarkemmin toisen luvun ensimmäisessä alaluvussa. Nils Rekkedal mukaan liikesodankäynnin teorian ytimessä on, että vihollisen vahvuuksia vastaan ei pyritä keskittämään ylivoimaisia resursseja, vaan vihollista pyritään iskemään fyysisesti ja psykologisesti heikkoon kohtaan. Tarkoituksena on pakottaa vastustaja reagoivaan tilaan ja estää vihollisen pääsy omiin päämääriinsä. Liikesodankäynnin edellytyksenä on, että on olemassa voimavaroja ja todellinen mahdollisuus vihollisen voittamiseen suhteellisen pienin tappioin. Rekkedal mukaan tälle ajattelutavalle on tyypillistä arvostaa hyökkäyksellisyyttä sodankäynnin ainoana ratkaisevana muotona.¹⁶

Sotateoriat antavat pohjan sotataidolliselle kehitykselle. Tämän lisäksi sotataidon kehitykseen vaikuttaa keskeisesti sodan kuva, jota käsitellään tuonnempana. Sotataidon käsitettä on vaikea määrittellä objektiivisesti ja spesifisti. Määritelmä perustuu aina subjektiiviseen tulkintaan. Rekkedal määrittelee sotataidon käsitteen oppina sotilaallisten operaatioiden suunnittelusta ja toteuttamisesta kaikilla sodankäynnin tasoilla. Perinteisesti sotataito on hänen mukaansa jaettu kahteen tasoon, strategiaan ja taktiikkaan. Edellä mainittujen tasojen lisäksi viimeisen 30 vuoden aikana vakiintunut käsite operatiivisesta tasosta on keskeisessä osassa nykyaikaista sotataitoa.¹⁷ Tutkimusta varten haastatellut Petteri Kajanmaa ja Pekka Toveri määrittelevät taas sotataidon omista lähtökohdistaan. Kajanmaan mukaan sotataito on kansallisten voimavarojen optimaalista käyttöä strategisten päämäärien saavuttamiseksi.¹⁸ Toveri taas määrittelee sotataidon

¹⁴ Ibid, s.444

¹⁵ Raunio, Ari: Kehityslinjoja 1900-luvun sodan ja taistelun kuvasta, *Suursotien vuosisata - sodan ja taistelun kuva 1900-luvulla*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Hakapaino Oy, Helsinki, 2002, s.181

¹⁶ Rekkedal (2006), s.450

¹⁷ Ibid, s.26–27

¹⁸ Kajanmaa, Petteri, eversti, opiskelija U.S. Army War College, puolistrukturoitu teemahaastattelu Yhdysvaltojen maavoimista, 9.8.2019, materiaali tutkijalla.

kykynä suunnitella ja johtaa operaatioita hyödyntäen maksimaalisesti käytössä olevia suorituskykyjä.¹⁹

Sotataidon alakäsitteenä nähtävälle maavoimien sotataidolle ei löydy suoraa määritelmää, mutta termi on johdettavissa sotataidosta ja operaatiotaidosta. Siinä missä sotataito pyrkii hyödyntämään optimaalisesti kansakunnan käytössä olevia resursseja strategisten päämäärien saavuttamiseksi, maavoimien sotataidossa pyritään hyödyntämään puolustushaaran käytössä olevia resursseja operatiivisten ja taktisten päämäärien saavuttamiseen. Tähän pyritään operaatiotaidon menetelmin. Yhdysvaltalaisesta näkökulmasta operaatiotaito määrittää milloin, missä ja miksi joukkoja käytetään vihollista vastaan²⁰. Tähän päästään hyödyntämällä strategioita, operaatioita sekä käytössä olevia organisaatioita ja joukkoja²¹. Nils Rekkedalín mukaan tavanomainen tapa tarkastella operaatiotaitoa on pyrkimys tarkastella sitä, miten sotilaallista voimaa käytetään strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamiseksi.²²

Vallitsevien sodankäynnin teorioiden lisäksi maavoimien sotataitoon vaikuttavat sodan kuva sekä ymmärrys sodankäynnin tasoista. Rekkedalín määritelmän mukaan sotataidon käsite sisältää tapahtumia kaikilla sodankäynnin tasoilla. Sodankäynnin tasot on määritelty tässä tutkimuksessa yhdysvaltalaisesta näkökulmasta, jonka mukaan strategisella tasolla määritellään asevoimien ja muiden kansallisten voimavarojen yhtenäinen käyttö kansallisten tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseksi. Sotilasstrategia määräytyy kansallisten päämäärien ja poliittisen strategian kautta.²³ Taktiikka taas on oppi joukkojen käytöstä taistelussa. Taktiikka sisältää joukkojen sijoittelun ja liikuttelun taistelualueella suhteessa maastoon ja vihollisen joukkoihin luoden näin edellytykset taistelun onnistumiselle. Operatiivisen tasan johtoesikunta pyrkii määrittämään missä ja milloin taistellaan sekä luomaan edellytykset onnistumiselle, mutta taktisen tason johtajat ja komentajat toimeenpanevat nämä suunnitelmat ja määrittävät, miten lopulta taistellaan.²⁴

Sodan kuva on keskeinen käsite tarkasteltaessa sotataidollista kehitystä. Jyri Raitasalon ja Joonas Sipilän määritelmän mukaan ”sodan kuvalla tarkoitetaan suhteellisen yhtenäistä asevoimien käyttöön liittyvien käsitysten joukkoja, jonka taustalla on yhteiseen maailmankuvaan pe-

¹⁹ Toveri, Pekka, kenraalimajuri, Suomen sotilasasiamies Yhdysvalloissa, puolistrukturoitu teemahaastattelu 14.8.2019, materiaali tutkijalla.

²⁰ Headquarters, Department Of The Army: *Field Manual 3-0: Operations*, Washington DC, 2001, s. 2-4

²¹ Headquarters, Department Of The Army: *Field Manual 3-0: Operations*, Washington DC, 2017, s. 1-20

²² Rekkedal (2006), s.453

²³ FM 3-0 (2001), s.2-4

²⁴ Ibid, s.2-5

rustuva näkemys kansainvälisen turvallisuusjärjestelmän luonteesta.” Tämän lisäksi he toteavat, että ”*on huomionarvoista, että vaikka sodan kuvan lähtökohtana on tämän päivän ja tulevaisuuden sotien ymmärtäminen, rakentuu se historiallisten tapahtumien, kokemusten ja kertomusten varaan.*”²⁵ Raitasalo avaa sodan kuvan käsitettä myös Maanpuolustuskorkeakoulun julkaisussa, *Turvallisuusympäristön muutos ja Suomen puolustus*. Hänen mukaansa yksittäiset tekijät tai toimijat eivät kykene määrittämään sodan kuvaa, sen ollessa intersubjektiivinen fakta. Tällä Raitasalo tarkoittaa sitä, että ”*tietyt sodan luonteeseen, päämääriin ja menetelmiin liittyvät ymmärrykset muokkautuvat varsin yhdenmukaisesti laajan toimijajoukon piirissä*”. Hän myös painottaa sitä, että yksittäinen toimija ei missään tilanteessa pysty määrittämään asevoimien käytön yleisesti tai yhteisesti hyväksytyä tulkintaa.²⁶ Sodan kuva, kuten sotateoriatkin, voidaan nähdä monen eri tekijän ja vuorovaikutuksen summana. Sodan kuvan tutkimus, kuten sotateorioidenkin tutkimus, pyrkii rakentamaan teoriansa historiallisten tapahtumien ja kokemusten varaan.

Vallitsevien sotateorioiden, sodan kuvan ja sotataidon voidaan nähdä yhdistyvän maavoimien operatiivisessa doktriinissa. Yhdysvaltalaisen tulkinnan mukaan maavoimien doktriinin tarkoituksena on luoda yhteinen kieli ja ymmärrys kaikille maavoimien joukoille koskien maavoimien omia operaatioita sekä muiden puolustushaarojen kanssa toteutettavia yhteisoperaatioita. Doktriinin tulee olla tarpeeksi yksityiskohtainen, jotta se kykenee ohjaamaan toteutettavia operaatioita, mutta riittävän joustava antaakseen komentajille mahdollisuuden toimia oma-aloitteisesti operatiivisen tai taktisen tilanteen niin vaatiessa.²⁷ Ollakseen johdonmukainen sotataidon ilmentymä, doktriini tulee suunnitella nykyhetken mukaan pitäen katse tulevaisuudessa. Ilman tätä doktriinia ei kyettäisi opettamaan ja kouluttamaan sitä käyttäville joukoille. Tästä johtuen doktriinin laatijoilla on aina vastuu siitä, että doktriinia hyödyntävät joukot luottavat siihen ja kykenevät kouluttautumaan toimimaan sen mukaisesti. Mikäli näin ei ole, joukkojen suoritus- ja toimeenpanokyky vaarantuu merkittävästi.²⁸

Sotataitoa, sotateorioita tai sodan kuvaa ei tule sekoittaa keskenään, vaan nämä kaikki eri sodankäynnin tutkimuksen osa-alueet tulee ymmärtää jatkuvassa vuorovaikutuksessa olevina teorioina ja käsitteinä. Sotateorioiden tutkimusta tulee aina peilata historiaan, tulevaisuuden ymmärtämiseksi. Tämä lähestyminen voi tapahtua esimerkiksi sodan kuvan, sotataidon tai jonkin

²⁵ Raitasalo, Jyri & Joonas Sipilä: *Näkökulmia sotiin, Sota - teoria ja todellisuus näkökulmia sodan muutokseen*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Edita Prima Oy, Helsinki, 2008, s.8

²⁶ Raitasalo, Jyri: *Turvallisuusympäristön muutos ja Suomen puolustus*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Edita Prima Oy, Helsinki, 2008, s.41

²⁷ FM 3-0 (2001), s.1-14

²⁸ Serena, Chad C.: *A Revolution In Military Adaptation - The US Army In Iraq War*, Georgetown University Press, Washington DC, 2011, s.64–65

sotateorian kautta, kuten liikesodankäynnin teorian kautta. Hedelmällisintä tutkimuksen kannalta on kuitenkin, jos näitä eri teorioita ja käsitteitä kyetään tutkimaan rinnan ja tarkastelemaan niiden välisiä vuorovaikutussuhteita. Tässä tutkimuksessa maavoimien sotataito määritellään sotataidon alakäsitteenä, joka koostuu käytössä olevien resurssien ja suorituskykyjen optimaalisesta käytöstä maavoimallisessa kontekstissa, strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamiseksi maaoperaatioissa. Tutkimuksessa maavoimien sotataidollista kehitystä tarkastellaan sota- ja operaatiotaidollisen näkökulman lisäksi sodan kuvan näkökulmasta, huomioiden merkittävien sotateoreetikkojen, kuten Liddell Hartin näkemykset teknologian merkityksestä sodankäynnille.

1.4 Tutkimusmenetelmät ja aihealueen rajaus

Sotatieteellinen tutkimus voidaan jakaa perustaviin ja kokoaviin sotatieteisiin. Strategia, taktiikka ja operaatiotaito sekä johtaminen ovat kokoavia sotatieteitä. Näin ollen taktiikan ja operaatiotaidon tutkimus on monimetodista ja joissain tapauksissa poikkitieteellistä. Tieteenalana taktiikka ja operaatiotaito luetaan osaksi sotataitoa. Sotataito ei kuitenkaan itsessään ole Maanpuolustuskorkeakoulussa tieteenala, sillä käsitteen sisällä olevat tieteenalat, strategia, sotahistoria sekä taktiikka ja operaatiotaito, eroavat toisistaan tieteenalojen tiedekäsitysten pohjalta.²⁹

Taktiikan ja operaatiotaidon tutkimus pyrkii selittämään, ymmärtämään ja kehittämään organisaatioita, ihmisiä, välineitä, toimintaperiaatteita ja toimintaa sekä näiden välistä vuorovaikutusta asevoimien käyttö- ja toimintaympäristössä. Taktiikan ja operaatiotaidon perustutkimuksella pyritään löytämään tekijöitä, jotka vaikuttavat asevoimien käytön suunnitteluun ja käyttöperiaatteisiin eri tilanteissa sodan ja rauhan aikana. Soveltavalla taktiikan ja operaatiotaidon tutkimuksella taas saadaan muodostettua taisteluooppeja, toimintaperiaatteita, organisaatioita ja järjestelmiä, joita sotilaat, organisaatiot tai muut toimijat voivat hyödyntää tietyssä toimintaympäristössä.³⁰

Tutkimusmenetelmällä ratkaistaan tutkimusongelma. Menetelmä on sääntö, menettelytapa tai keino, jolla ratkaisu tuodaan ongelmaan.³¹ Tämä tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on mahdollistaa jonkin ilmiön ymmärtäminen.

²⁹ Kesseli, Pasi: Operaatiotaito ja taktiikka tieteenalana, *Ajatuksia operaatiotaidon ja taktiikan laadullisesta tutkimuksesta*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Edita Prima Oy, Helsinki, 2008, s.2

³⁰ Ibid, s.16–18

³¹ Kananen, Jorma: *Opinnäytetyön kirjoittajan opas*, Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisu, Jyväskylä, 2015, s.65

Tämän pohjalta voidaan kehittää muun muassa ilmiöitä selittäviä teorioita, hypoteeseja ja oletuksia siitä, miten ilmiö toimii. Laadullinen tutkimus on avain ilmiön ymmärtämiseen ja sen kautta teoretisoimiseen. Ilmiön laadullista kuvausta voidaan pitää aina parempana kuin luvuilla ilmaistua kvantitatiivista tutkimusta, sillä tiettyjen asioiden kuvailu on mahdollista vain tekstin avulla.³² Laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä, että tutkimukselle ei ole asetettu tarkkoja ennako-odotuksia, mutta tutkittavia hypoteeseja voidaan asettaa.³³ Tässä tutkimuksessa ennalta asetettuna hypoteesina toimii käsitys siitä, että Yhdysvaltojen maavoimien sotataito todella on muuttunut käsiteltävänä ajanjaksona ja tutkimukselle löytyy näin ollen tarkoitus.

Taktiikan ja operaatiotaidon tutkimuksessa joudutaan kuitenkin lähes aina käsittelemään määrällistä tietoa. Näitä voivat olla joukkojen määrät, asejärjestelmien tekniset ominaisuudet, taisteluissa tuotettujen tappioiden määrä tai joukkojen organisaatiot ja rakenteet. Määrälliset asiat ovat näin ollen vähintäänkin taustalla vaikuttamassa tehtyihin analyyseihin, tulkintoihin ja johdopäätöksiin.³⁴

Tiedonkeruuvaihe on laadullisen tutkimuksen aikaa vievin vaihe³⁵. Tutkimuksen tiedonkeruuseen käytettiin dokumentteja. Dokumentit voivat olla kirjeitä, muistioita, päiväkirjoja, tilastoja, pöytäkirjoja, äänitteitä, valokuvia, verkkosivuja, blogeja tai mitä tahansa kirjallista tuotosta, joka liittyy tutkittavaan ilmiöön ja jolla voi olla merkitystä tutkimuksen kannalta³⁶. Tutkimuksessa lähdemateriaalia analysoitiin sisällönanalyysin keinoin. Sisällönanalyysiä käytetään kokonaisuuden tiivistämiseen ja olennaisen tekstin löytämiseen. Aineiston avulla pyritään kuvailemaan, yhdistelemään ja luokittelemaan saatu data, jolloin saadaan selitys tutkittavalle ilmiölle.³⁷ Analysoinnin yhteydessä verrataan aineiston yhteneväisyyksiä ja ristiriitoja. Aineisto teemoitellaan ja tyypitellään aikakauden ja aineistotyypin mukaan. Teemoittelu tehdään muodostamalla lähdeaineistosta aikakausiin liittyviä kokonaisuuksia, esimerkiksi 1990-luku. Tämän jälkeen kaikki tälle aikakaudelle sopivat lähdeaineistot tyypitellään omiin kategorioihinsa, esimerkiksi strategiset asiakirjat, doktriinit, tutkimukset ja muu kirjallisuus.³⁸ Sisällönanalyysin lisäksi aineiston analysoinnissa käytetään apuna induktiivista analyysiä, eli tarkasteltavasta aineistosta pyritään löytämään uutta ja kiinnostavaa tietoa³⁹.

³² Ibid, s.70–71

³³ Ibid, s.35

³⁴ Metteri, Jussi: *Laadullinen tutkimus, Ajatuksia operaatiotaidon ja taktiikan laadullisesta tutkimuksesta*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Edita Prima Oy, Helsinki, 2008, s.35

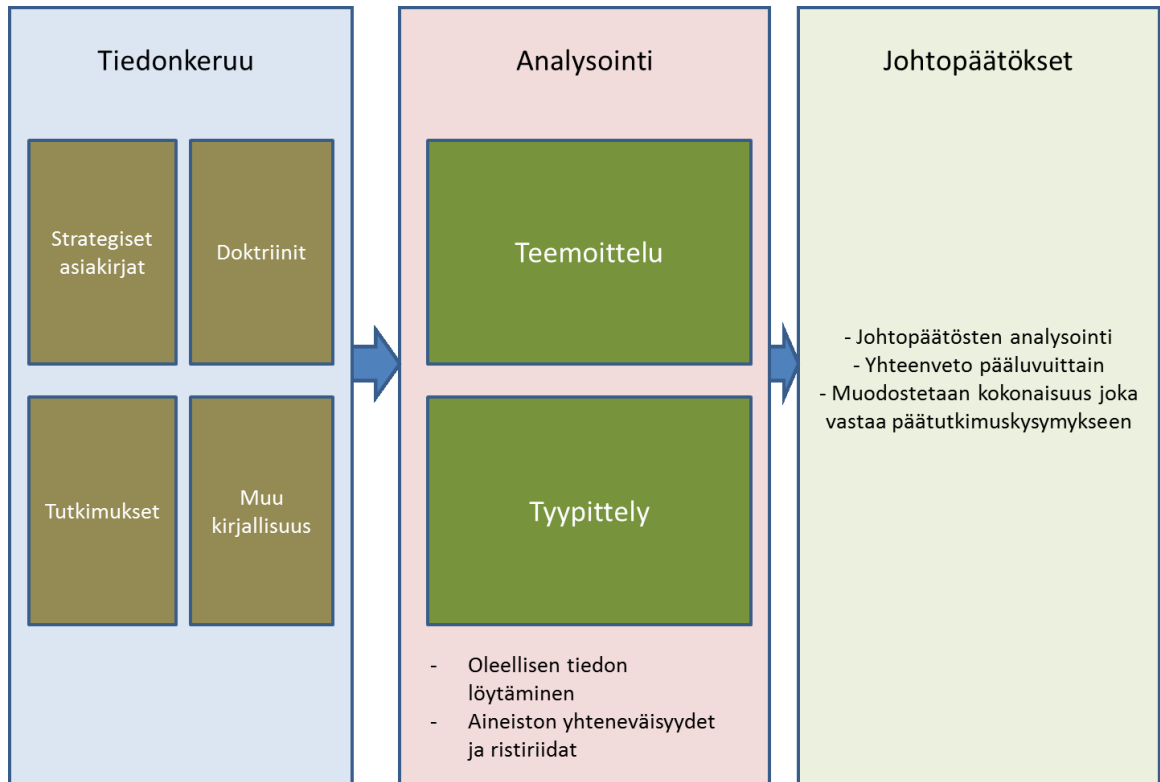
³⁵ Kananen, Jorma (2015), s.72

³⁶ Ibid, s.81

³⁷ Hirsijärvi, Sirkka; Pirkko, Remes & Paula, Sajavaara: *Tutki ja kirjoita*. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki, 2015, s.223 ja Metteri, Jussi (2008), s.55

³⁸ Metteri, Jussi (2008), s.54–55

³⁹ Ibid, s.35

Kuva 2. Havainne kuva lähdeaineiston analysoinnista.

Tutkimus rajautuu ajallisesti kylmän sodan päättymisestä 2010-luvulle, tarkemmin jaoteltuna noin vuodesta 1990 vuoteen 2019. Tuona ajanjakson muutokset ovat tutkimuksen kannalta erittäin hedelmällisiä, kun yritetään ymmärtää, mikä on maavoimien tilanne tällä hetkellä ja mitkä ovat mahdollisia kehityssuuntia. Tutkimuksesta rajataan kokonaan pois Yhdysvaltojen asevoimien ydinasejoukot, kyber-, avaruus- ja ohjuspuolustus. Maavoimien ilmailua ja erikoisjoukkoja käsitellään vain, jos niillä on selvä liittymäpinta maavoimien sotataidolliseen kehitykseen. Myös poliittinen näkökulma rajataan kokonaan pois. Tiettyjä asioita on pakko tutkia toki laajemmassa yhteiskunnallisessa kontekstissa, esimerkiksi Neuvostoliiton hajoaminen ja miten tämä on vaikuttanut asevoimien tilaan ja tehtäviin. Näiden tapahtumien käsittelyn tarkoituksena on luoda taustakonteksti, jonka kautta paneudutaan asevoimien ja maavoimien muutokseen.

1.5 Lähdeaineiston esittely

Tutkimuksen lähteet ovat jaettavissa karkeasti kuuteen osaan: Yhdysvaltojen maavoimien omiin asiakirjoihin, Yhdysvaltojen valtionhallinnon asiakirjoihin, maavoimien tuottamiin tutkimuksiin, ulkopuolisiin tutkimuksiin, aihetta käsittelevään kirjallisuuteen ja haastatteluihin.

Tutkimuksen ytimen ja pääosan lähteistä tulevat muodostamaan Yhdysvaltojen maavoimien kenttäohjesäännöt, *field manuals*. Näiden antamaa tietoa on täydennetty muilla puolustushallinnon asiakirjoilla, esimerkiksi: puolustusministerin vuotuisilla selonteoilla sekä puolustus- ja sotilasstrategisilla selonteoilla. Tutkimuksen lukemisen kannalta tulee huomioida, että yhdysvaltalainen tapa merkitä sivunumerot osassa maavoimien ohjesääntöjä ja oppaita poikkeaa normaalista sivunumeroinnista. Esimerkiksi maavoimien kenttäohjesääntöjen sivunumerointi on toteutettu merkitsemällä luvun ja sivunumeron väli viivalla, esimerkiksi luvun kaksi sivu neljä on merkitty 2-4. Tässä tutkimuksessa on noudatettu samaa merkintätapaa kyseisten teosten kohdalla.

Yhdysvaltojen maavoimat on tuottanut omia tutkimuksiaan aiheeseen liittyen. Osa tutkimuksista on maavoimien sotilasopetuslaitoksissa toteutettuja pro gradua vastaavia opinnäytetöitä ja osa taas maavoimien tutkimus- ja kehittämiskeskuksen, *Training and Doctrine Command* (TRADOC), tuottamia tutkimuksia. Näiden lähteiden antamaa yksipuolista kuvaa pyritään laajentamaan eri riippumattomien tutkimuskeskusten tekemillä tutkimuksilla. Keskeisimpänä RAND Corporation ja The Heritage Foundation, jotka tutkivat asevoimia ja sodankäyntiin liittyviä osa-alueita. Kaikkiin näihin lähteisiin tulee suhtautua kriittisesti, sillä myös riippumattomat tutkimuslaitokset saavat ainakin osan rahoituksestaan Yhdysvaltojen hallinnolta⁴⁰. Aihetta käsittelevää tietokirjallisuutta on myös runsaasti.

Lähes koko lähdeaineisto, tutkimuskirjallisuutta lukuun ottamatta on englanninkielistä. Tämä ei aiheuttanut haasteita lähdeaineistoon perehdyttäessä, mutta tutkimusta kirjoittaessa tutkija joutui monta kertaa kääntämään englanninkielisiä termejä suomeksi ilman, että sanalle olisi valmiina varsinaista suomenkielistä vastinetta. Tästä johtuen tutkija pyrki hyödyntämään suomenkielisiä termejä, jotka eivät myötäile sanatarkkaa englanninkielistä käännettä, mutta kuvaavat käännettävää termiä tai sanaa mahdollisimman tarkasti. Tämän lisäksi tutkija pyrki löytämään aihealuetta käsittelevästä suomenkielisestä kirjallisuudesta esimerkkejä, joita on myös hyödynnetty tässä tutkimuksessa. Englanninkieliset termit on säilytetty tekstissä ensimmäisen suomennoksen yhteydessä, mukaan lukien mahdollinen lyhenne. Tämän jälkeen tekstissä on käytetty suomennosta tai englanninkielistä lyhennettä.

Tutkimusta varten toteutettiin myös kaksi haastattelua. Haastattelut toteutettiin strukturoimattoman haastattelun menetelmin, eli haastateltaville esitettiin samat kysymykset, mutta valmiita

⁴⁰ The Heritage Foundation: *The Heritage Foundation Financial Information*. [www.heritage.org], luettu 2.4.2020 ja RAND Corporation: *How We're Funded*. [www.rand.org], luettu 2.4.2020

vastausvaihtoehtoja ei annettu, vaan kysymyksistä keskusteltiin vapaasti⁴¹. Haastateltavat olivat suomalaisia upseereja, jotka ovat opiskelleet Yhdysvaltojen maavoimien sotakoulussa tai toimineet virkatehtävissä Yhdysvalloissa. Haastatteluiden ensisijaisena tarkoituksena oli parantaa tutkijan esitietämystä tutkittavasta aiheesta ja ohjata tutkijaa lähdemateriaalin hankinnassa. Haastatteluita käytettiin myös lähdemateriaalina tässä tutkimuksessa. Haastateltavat vastasivat Yhdysvaltojen maavoimia koskeviin kysymyksiin omasta näkökulmastaan. Tämä näkökulma osoittautui tutkimuksen kannalta arvokkaaksi, sillä molemmat haastateltavat painottivat näkökulmia, joita tutkija ei alun perin osannut ottaa huomioon.

Muita tutkimuksessa käytettyjä lähteitä ovat Maanpuolustuskorkeakoulun tuottamat opinnäytetyöt. Joita on käytetty lähteiden kartoittamiseen ja aihealueeseen perehtymiseen. Tutkittaessa eri sotia kyseiseltä ajanjaksolta tutkimuksessa tukeudutaan yleisiin sotia käsitteleviin kirjoihin sekä sotia johtaneiden kenraalien elämäkertoihin. Tämän tyyppisissä lähteissä joudutaan harjoittamaan tarkkaa lähdekritiikkiä, sillä kirjoittajien objektiivisuudesta ei voida olla varmoja.

⁴¹ Metteri, Jussi (2008), s.47

2. YHDYSVALTOJEN MAAVOIMAT OSANA ASEVOIMIA

2.1 Yhdysvaltalainen sotataito

Mitä on perinteinen Yhdysvaltalainen sotataito? Puhtaasti Yhdysvaltalaisen sotataidon tutkimusta löytyy yllättävän vähän⁴². Maantiede, historia, kulttuurillinen perintö sekä pitkäaikaiset kansalliset päämäärät ovat aina vaikuttaneet Yhdysvaltalaiseen sotataitoon. Yhdysvaltalaiset arvot, uskomukset, etiikka, käsitys sodasta ja sodan kuvasta sekä valtiollinen filosofia ovat ainakin osittain eurooppalaista filosofista alkuperää, joita maan omat valloitukset Amerikan mantereella ovat muokanneet. Läntiset valloitukset Amerikan mantereella ja poliittiset päämäärät muokkasivat suuresti Yhdysvaltalaista tapaa ajatella sodasta. Toiseen maailmansotaan asti Yhdysvallat oli eristäytynyt maa, jossa asevoimat nähtiin pakollisena pahana. Kaksi valtamerta ja aikakauden teknologian rajallisuus tarjosivat nousevalle suurvallalle luonnollisen suojan.⁴³

Poliittisella ja strategisella tasolla Yhdysvallat on aina uskonut olevansa erityisasemassa valtioiden joukossa, jota perinteiset kansallisvaltioita sitovat säännöt ja rajoitukset eivät koske. Sota nähdään vakavana asiana, johon ei pidä heittäytyä kevyin perustein. Mikäli sotaan joudutaan, tulee voittoponnisteluihin kohdentaa koko kansakunnan käytössä olevat resurssit ja voimavarat sodan saattamiseksi suotuisaan lopputulokseen nopeasti ja tehokkaasti. Sota tulee pitää strategisesta näkökulmasta lyhyenä ja operatiivinen toiminta hyökkäyksellisenä. Sodan päämääränä on vastustajan asevoimien lyöminen, vihollisvaltion valloittaminen ja lopuksi vihollisvaltion muuttaminen poliittisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja lopulta kulttuurillisesti. Yhdysvaltalaisen filosofian mukaan sodankäynnin keskiössä on taistelu, joka tulee aloittaa heti vihollisuuksien käynnistyttyä ja jatkaa aggressiivisesti sodan loppuun asti. Yhdysvaltalaisille sodankäynnissä tärkein käytettävä resurssi on sotilas itse. Yhdysvaltalaisten sotilaiden ollessa hengenvaarassa tulee näiden sotilaiden suojelemiseen kohdentaa kaikki muut käytössä olevat resurssit. Tämän vuoksi Yhdysvaltalaista sodankäyntiä voidaan kuvata organisoiduksi, systemaattiseksi sekä materiaali- ja teknologiakeskeiseksi.⁴⁴

Modernin Yhdysvaltalaisen sotataidon juuret voidaan johtaa 1900-luvun alkupuolelle, brittiläisen upseerin, sotateoreetikon ja sotahistorioitsijan John Fredrick Charles Fullerin ajatuksiin so-

⁴² Huttunen, Mika: *Monimutkainen Taktiikka*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Taktiikan laitos, Julkaisusarja 1 Nro 2/2010, Edita Prima Oy, 2010, s.104

⁴³ Lewis, Adrian: *The American Culture of War*, Routledge Taylor & Francis Group, New York, 2007, s.21

⁴⁴ Ibid, s.22

dankäynnistä. Fulleria voidaan pitää viime vuosisadan ensimmäisenä panssarisodan teoreetikona. Fuller pyrki sotateoreetikona tekemään sotatieteille sen, mitä Kopernikus sai aikaan tähtitieteissä, Newton fysiikan alalla ja Darwin luonnontieteissä, eli luomaan käytännön läheisen, mutta teoriasidonnaisen pohjan sotataidon kehittämiseksi. Hän julkaisikin elämänsä aikana kaikkiaan 45 kirjaa⁴⁵. Vuonna 1925 julkaisemassaan kirjassa *The Foundations of the Science of War*, Fuller esittelee oman näkemyksensä sodankäynnin periaatteista. Nämä lähes vuosisata sitten kirjoitetut periaatteet ovat edelleen vahvasti voimissaan anglosaksisissa oppaissa ja ohjesäännöissä.⁴⁶

Varsinaisen rantautumisensa uudelle mantereelle Fullerin opit tekivät majuri Hjalmar Ericksonin toimesta. Erickson piti vuonna 1920 esitelmän Yhdysvaltain maavoimien General Staff Collegessa, jossa hän toi esiin kahdeksan sodankäynnin periaatetta. Fuller oli nimennyt nämä samat periaatteet strategisiksi periaateiksi. Ericksonin mukaan läpi historian taistelukentillä ovat vallinneet tietyt periaatteet ja lainalaisuudet, joita ei kuitenkaan käsikirjoista tai oppaista löydy. Erickson unohti kuitenkin mainita luennossaan, että nämä periaatteet oli lainattu Fullerin kirjoittamasta artikkelista. Ericksonin merkitystä ei kuitenkaan pidä tässä asiassa väheksyä. Hän oli keskeisessä asemassa Fullerin oppien leviämisen kannalta. Hän toimi keskeisessä asemassa upseerikoulutuksessa ja tämän lisäksi hän teki läheistä yhteistyötä yleisesikunnan suunnitteluosaston kanssa, joka julkaisi 1921 ohjesäännön *Training Regulations 10-5*.⁴⁷

Nämä Fullerin periaatteet ovat pysyneet osana Yhdysvaltojen maavoimien sotataitoa lähes muuttumattomana. Niitä on analysoitu, testattu ja toteutettu käytännössä, mutta taustalla oleva perusajatus on säilynyt. Yhdysvaltalaisen näkemyksen mukaan nämä perusperiaatteet eivät ole tarkistuslista, jolla taataan operaation onnistuminen, vaan niissä pikemminkin yhdistyvät onnistuneen operaation piirteet. Ohjesäännöissä ne saavuttavat suurimman arvonsa osana koulutustyötä ja niitä voidaan käyttää analysoitaessa menneitä operaatioita tai taisteluita.⁴⁸

Maavoimien julkaisemat operatiiviset kenttäohjesäännöt, *Field Manual (FM) 100-5 ja 3-0* määrittelemät sodankäynnin periaatteet ovat:

- Päämäärä (*Objective*)
- Hyökkäyksellisyys (*Offensive*)
- Voimien vaikutuksen keskittäminen (*Mass*)

⁴⁵ Smith, Mathew: *J.F.C. Fuller: His Methods, Insights, And Vision*, U.S. Army War College, Carlisle Barracks, Pennsylvania, 1999, s.1

⁴⁶ Huttunen (2010), s.35

⁴⁷ Ibid, s.105

⁴⁸ FM 3-0 (2001), s.4-12

- Voimien taloudellinen käyttö (*Economy of Force*)
- Taisteluliike (*Maneuver*)
- Johtamisen yhtenäisyys (*Unity of Command*)
- Turvallisuus (*Security*)
- Yllätys (*Surprise*)
- Yksinkertaisuus (*Simplicity*)⁴⁹

Periaatteiden lista koostuu kahdeksasta Fullerilta lainatusta periaatteesta, sekä yhdeksänestä yksinkertaisuuden, *simplicity*, periaatteesta. Yksinkertaisuuden periaate korostui etenkin toisen maailmansodan aikana, kun maavoimien koko kasvoi vuosien 1940–1945 välisenä aikana 243 000 sotilaasta yli kahdeksaan miljoonaan. Näin valtava ja pienessä ajassa tapahtunut kasvu aiheuttaa väkisin koulutuksessa ja varustuksessa puutteita. Massamaiset ja nopeasti koulutetut värvätyt joukot tarvitsivat yksinkertaisia ratkaisuita menestyäkseen.⁵⁰

Historiallisesti nämä sodankäynnin periaatteet ovat olleet osana yhdysvaltalaisia ohjesääntöjä aina vuodesta 1923. Periaatteita ole koskaan listattu tärkeysjärjestykseen, mutta niiden esiintymisjärjestys on vaihdellut, paitsi vuonna 1976, jolloin niitä ei mainittu lainkaan. Esiintymisjärjestystä voidaan kuitenkin pitää epävirallisena tärkeysjärjestyksenä. Tarkasteltaessa periaatteita syvemmin, huomataan, että ne kaikki tähtäävät riittävään voimien keskittämiseen. Selkeä päämäärä edellyttää toimivia johtosuhteita ja johdon yksimielisyyttä yksinkertaisesta suunnitelmasta, jolla voidaan keskittää voimat taloudellisesti ja turvallisesti vihollisen heikkoa kohtaa vastaan.⁵¹

2.2 Yhdysvaltojen asevoimien rakenne ja toimintaperiaatteet

Yhdysvaltojen asevoimat koostuu maavoimista, *Army*, merivoimista, *Navy*, ilmavoimista, *Air Force*, merijalkaväestä, *Marine Corps*, rannikkovartiostosta, *Coast Guard* sekä avaruusjoukoista, *Space Force*. Avaruusjoukot on puolustushaaroista nuorin, se perustettiin presidentin päätöksellä joulukuussa 2019 turvaamaan Yhdysvaltojen etuja avaruudessa.⁵²

⁴⁹ Headquarters, Department of The Army: *Field Manual 100-5: Operations*, Washington DC, 1993, s.10–12. Suomennoksessa käytetty Mika Huttusen käyttämiä termejä kirjassa *Monimutkainen Taktiikka s.107–108*

⁵⁰ Huttunen (2010), s.106–108

⁵¹ Ibid s.107–109

⁵² Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 101. Definitions*. Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>], luettu 27.8.2019 ja United States Space Force: U.S. Space Force Fact Sheet. [www.spaceforce.mil], luettu 31.3.2020

Yhdysvaltojen puolustusministeriö on puolustushallinnon toimeenpaneva ministeriö, jota johtaa puolustusministeri. Puolustusministeriö valvoo ja johtaa kaikkia puolustushallinnon eri toimeenpanevia elimiä. Puolustusministeriön alaisuuteen kuuluvat: Puolustushaarakomentajien neuvosto ja heidän esikuntansa, *The Joint Chiefs of Staff and The Joint Staff*, Puolustushallinnon virastot, *The Defense Agencies*, kaikkien puolustushaarojen omat ministeriöt, *The Department of the Army*, *The Department of the Navy* ja *The Department of the Air Force*, yhteisoperatiiviset ja erityisjohtoportaat, *The unified and specified combatant commands*, sekä muut presidentin tai lain määrittämät virastot ja hallinnon alat.⁵³

Puolustusministeriötä johtaa puolustusministeri. Puolustusministeri on presidentin alaisuudessa toimiva siviilitaustainen ministeri, jonka presidentti nimittää virkaansa Yhdysvaltain senaatin neuvosta ja suostumuksella. Entisen upseerin nimittäminen puolustusministeriksi on myös mahdollista, mutta hänen aktiivipalveluksestaan on täytynyt kulua seitsemän vuotta. Laista on tehty Yhdysvaltojen historian aikana kaksi poikkeusta. Viimeisin poikkeus tehtiin vuonna 2017, kun Yhdysvaltojen senaatti hyväksyi entisen merijalkaväen kenraalin James Mattis'n nimityksen puolustusministeriksi⁵⁴. Puolustusministeri on presidentin pääasiallinen neuvonantaja puolustushallintoon ja asevoimiin liittyvissä asioissa.⁵⁵

Puolustushaarakomentajien neuvosto koostuu neuvoston puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta, puolustushaarojen komentajista, sekä kansalliskaartiviraston johtajasta. Puolustushaarakomentajien neuvoston puheenjohtaja, *The Chairman of the Joint Chiefs of Staff*, on presidentin, kansallisen turvallisuusneuvoston, kotimaan turvallisuusneuvoston ja puolustusministerin pääasiallisen sotilasneuvonantaja. Muiden neuvoston jäsenten tehtävänä on tukea neuvoston puheenjohtajaa hänen omassa tehtävässään sekä tarvittaessa toimia edellä mainittujen instanssien neuvonantajina omaa puolustushaaraansa koskevilla asioilla.⁵⁶

Puolustushaarat eivät sodi maailmalla omaa sotaansa, vaan kaikkien puolustushaarojen operatiiviset joukot alistetaan yhteisoperatiivisen johdon alle, joita kutsutaan alueellisiksi johtoportaisiksi. Alueellisten johtoportaiden rooli Yhdysvaltain asevoimien organisaatiossa on merkittävä ja tämä rooli jää yleensä vähemmälle huomiolle. Puolustushaarat tuottavat näille johtoportaille

⁵³ Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 111. Executive department*. Cornell Law School, [https://www.law.cornell.edu], luettu 27.8.2019.

⁵⁴ Garamone, Jim: Mattis Takes Oath as 26th Defense Secretary, US Department of Defense, [www.defense.gov], luettu 29.9.2019

⁵⁵ Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 113. Secretary of Defense*. Cornell Law School, [https://www.law.cornell.edu], luettu 27.8.2019

⁵⁶ Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 151-153. Joint Chiefs of Staff*. Cornell Law School, [https://www.law.cornell.edu], luettu 27.8.2019

joukkoja ja näiden johtoportaiden vastuulla on varsinainen joukkojen operatiivinen käyttö. Alueelliset johtoportaat luotiin vuonna 1986 osana Goldwater-Nichols Act -lakia selventämään ja parantamaan asevoimien komentosuhteita⁵⁷.

Operatiiviset johtoportaat, *combatant commands*, on jaettavissa kahteen eri kategoriaan, alueellisiin johtoportaisiin, *unified combatant command*, ja erityisjohtoportaisiin, *specified combatant command*. Alueellisella johtoportalla tarkoitetaan johtoporrasta, joka koostuu useamman puolustushaaran joukoista. Erityisjohtoporras taas koostuu usein vain yhden puolustushaaran joukoista.⁵⁸

Alueellisille johtoportaille on jaettu maantieteellinen vastuualue. Alueellisen johtoportaan komentajan tärkeimmät tehtävät ovat operatiivisen suunnittelun toteuttaminen omalla vastuualueellaan kansallisten sotilasstrategioiden mukaisesti, toimia parhaaksi katsomallaan tavalla estääkseen konfliktien syntymistä sekä komentaa alaisuudessaan olevia joukkoja puolustusministerin ohjeiden ja presidentin käskyjen mukaan.⁵⁹ Alueellisia johtoportaita on tällä hetkellä kuusi. Näiden alueellisten johtoportaiden maantieteellisestä vastuujaoista on kuva liitteessä kaksi.

U.S. Africa Command (USAFRICOM) vastuualueena on Afrikan manner, pois lukien Egypti. Johtoporras vastaa suhteiden ylläpidosta Afrikan maihin sekä Afrikan unioniin. USAFRICOM on vastuussa myös kaikista puolustusministeriön alaisista operaatioista, harjoituksista ja turvallisuusyhteistyöstä koko Afrikan mantereella.⁶⁰

U.S. Central Command (USCENTCOM) vastuualue sijaitsee USEUCOM ja USPACOM välissä, kattaen kaikki Lähi-idän ja keskeisen Aasian maat aina Kazakstanista Egyptiin, pois lukien Israel. USCENTCOM perustettiin 1982 Presidentti Reaganin käskyllä vastaamaan Neuvostoliiton mahdolliseen hyökkäykseen Iraniin. Alue oli aiemmin jaettu USEUCOM:n ja USPACOM:n kesken.⁶¹

⁵⁷ United States 99th Congress: *Goldwater-Nichols Department of Defense Reorganization Act of 1986*, Public Law 99-433, Washington DC, 1986, alkusanat.

⁵⁸ Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 161. Combatant commands: establishment*. Cornell Law School, [https://www.law.cornell.edu], luettu 27.8.2019

⁵⁹ The Joint Chiefs of Staff: *Joint Publication 1: Doctrine for the Armed Forces of the United States*, Washington DC, 2017, s. II-12

⁶⁰ United States Africa Command: *About the Command*. [https://www.africom.mil], luettu 28.8.2019

⁶¹ Drea, Edvard J.; Ronald H. Cole, Walter S. Poole, James F. Schnabel, Robert J. Watson & Willard J. Webb: *History of the Unified Command Plan 1946-2013*, Joint History Office, Office of the Chairman of the Joint Chiefs of Staff, Washington DC, 2013, s.44 ja U.S. Central Command: *About Us*. [https://www.centcom.mil], luettu 28.8.2019

U.S. European Command (USEUCOM) maantieteellinen vastuualue kattaa lähes viidesosan maapallon pinta-alasta, sisältäen kaikki Euroopan maat, Israelin, suuren osan Aasiaa, arktisen alueen ja Atlantin valtameren. USEUCOM vastaa asevoimien yhteistyöstä Naton kanssa, luo pidäkkeen Venäjän toimille Euroopassa ja toimii Israelin asevoimien pääasiallisena kumppanina.⁶²

Vuonna 2018 *U.S. Pacific Command*:n nimi sai uuden muodon. Puolustusministeri James Mattis'n käskyllä nimi muutettiin *U.S. Indo-Pacific Command*iksi (USINDOPACOM) kädenojennuksena Intian suuntaan ja sen kasvavaan vaikutusvaltaan Aasiassa.⁶³ USINDOPACOM:n vastuualueelle jää noin puolet maapallon pinta-alasta aina Yhdysvaltojen länsirannikolta Intiaan ja Pohjoisnavalta Antarktikselle. Tämän lisäksi yli puolet maapallon väestöstä asuu johtoportaan vastuualueella.⁶⁴

U.S. Southern Command (USSOUTHCOM) vastuualue kattaa Keski- ja Väli-Amerikan, sekä Karibianmeren. USSOUTHCOM on myös vastuussa Panaman kanavan puolustuksesta. USSOUTHCOM ei kuitenkaan vastaa Yhdysvaltojen territorioiden puolustuksesta.⁶⁵

U.S. Northern Command (USNORTHCOM) vastuualue on Pohjois-Amerikka. USNORTHCOM on vastuussa kotimaan sotilaallisesta puolustuksesta yhdessä siviiliviranomaisten kanssa. USNORTHCOM vastaa myös Yhdysvaltojen territorioiden puolustuksesta Karibian meren alueella.⁶⁶

Toiminnallisen johtoportaan tehtävänä on usein tukea alueellista johtoporrasta omassa tehtävässään. Toiminnallinen johtoporras voi myös toimia itsenäisesti alueellisen johtoportaan vastuualueella presidentiltä tai puolustusministeriltä saamiensa ohjeiden mukaisesti.⁶⁷ Toiminnallisia johtoportaita on tällä hetkellä neljä.

⁶² United States European Command: *Commander's Priorities*. [<https://www.eucom.mil>], luettu 28.8.2019

⁶³ U.S. Pacific Command: *U.S. Indo-Pacific Command Holds Change of Command Ceremony*, U.S. Indo-Pacific Command, [<https://www.pacom.mil>], luettu 1.2.2020

⁶⁴ Headquarters, United States Indo-Pacific Command: *About USINDOPACOM*. [<https://www.pacom.mil>], luettu 28.8.2019

⁶⁵ U.S. Southern Command: *About Us*. [<https://www.southcom.mil>], luettu 28.8.2019

⁶⁶ U.S. Northern Command: *About USNORTHCOM*. [<https://www.northcom.mil>], luettu 28.8.2019

⁶⁷ The Joint Chiefs of Staff (2017), s. 17

U.S. Special Operations Command (USSOCOM) Valmistautuu johtamaan ja käyttämään asevoimien erikoisjoukkoja missä päin maailmaa tahansa presidentin tai puolustusministerin käskystä. Johtoortaan tehtävänä on koordinoida operaatiot alueellisten johtoportaiden ja puolustushaarakomentajien neuvoston puheenjohtajan kanssa.⁶⁸

U.S. Strategic Command (USSTRATCOM) tehtävänä on tuottaa pidäke ja pelote strategiselle iskulle Yhdysvaltoja tai sen liittolaisia vastaan. Johtoortaan alaisuuteen kuuluvat ydinaseet ja niiden käyttö, strategiset elektronisen sodankäynnin operaatiot, globaalit operaatiot sekä ohjuspuolustus.⁶⁹

U.S. Transportation Command (USTRANSCOM) vastuulla on kaikkien puolustushaarojen, sekä muiden operatiivisten johtoportaiden tukeminen logistisesti ympäri maailmaa.⁷⁰

U.S. Space Command (USSPACECOM) on kesällä 2019 perustettu toiminnallinen johtoporras, jonka tavoitteena on turvata Yhdysvaltojen ja sen liittolaisten toiminnanvapaus avaruudessa, tukea yhteispuolustushaarallisia operaatioita oman toimintaympäristönsä osalta ja kehittää Yhdysvaltojen toimintakykyä oman toimintaympäristönsä osalta.⁷¹

Alueellisen johtoortaan komentaja on vastuussa presidentille ja puolustusministerille. Vain presidentti voi käskä alueellisen johtoortaan komentajaa joko suoraan tai puolustusministerin välityksellä. Puolustushaarakomentajien neuvoston puheenjohtajalla ei ole suoranaista käskyvaltasuhdetta alueellisen johtoortaan komentajaan. Hänet voidaan kuitenkin puolustusministerin käskyllä määrätä ohjaamaan tai tarkkailemaan alueellisen johtoortaan toimintaa liittyen hänen omaan tehtäväänsä pääasiallisena sotilasneuvonantajana.⁷² Kaikki alueelliselle johtoortalle määrätty joukot ovat tuon kyseisen johtoortaan komentajan alaisuudessa ellei puolustusministeri toisin määrää.⁷³

Yhdysvaltojen presidentin määrittää Yhdysvaltojen kansallisen turvallisuusstrategian yhdessä kansallisen turvallisuusneuvoston kanssa. Presidentin määrittämän strategian ilmentymä on

⁶⁸ Headquarters USSOCOM: *About Us, the Command*. [<https://www.socom.mil>], luettu 28.8.2019

⁶⁹ U.S. Strategic Command: *About, U.S. Strategic Command* [www.stratcom.mil], luettu 28.8.2019

⁷⁰ United States Transportation Command: *About USTRANSCOM*. [<https://www.ustranscom.mil>], luettu 28.8.2019

⁷¹ United States Space Command: *United States Space Command Fact Sheet*. [<https://www.spacecom.mil>], luettu 24.3.2020

⁷² Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 163. Role of Chairman of Joint Chiefs of Staff*. Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>], luettu 27.8.2019

⁷³ Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 162. Combatant commands: assigned forces; chain of command*. Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>], luettu 27.8.2019

kansallinen turvallisuusstrategia, National Security Strategy (NCS), joka määrittää kansallisen turvallisuusstrategian päämäärät. Yhdysvaltain kansallinen turvallisuusstrategia sisältää Yhdysvaltojen globaalit intressit ja päämäärät sekä tavoitteet, jotka ovat keskeisiä Yhdysvaltojen kansallisen turvallisuuden kannalta. Kansallinen turvallisuusstrategia määrittää myös Yhdysvaltojen ulkopoliittikan, maailmanlaajuiset sitoutumiset ja kansallisen puolustuksen tärkeimmät kapasiteetit.⁷⁴

2.3 Yhdysvaltojen maavoimien rakenne ja toimintaperiaatteet

Yhdysvaltojen Maavoimat on ollut hallinnon strateginen instrumentti jo yli 200 vuoden ajan. Maavoimien tehtävänä on taata rauha ja turvallisuus kaikkialla Yhdysvalloissa, tukea kansallisia tavoitteita ja toimia toimeenpanevana elimenä näiden edistämiseksi sekä lyödä ja voittaa mikä tahansa Yhdysvaltojen turvallisuutta uhkaava valtio.⁷⁵

Yhdysvaltain asevoimissa jokaisen puolustushaaran johdossa on siviilihallinnon edustaja, jonka presidentti asettaa tehtävänsä Yhdysvaltojen senaatin neuvosta ja suostumuksella. Puolustushaaraministerit ovat puolustusministerin alaisuudessa. Tehtävään tulee määrätä henkilö, joka omaa parhaat edellytykset toimia tehtävässä. Aktiiviupseeri voi hakea tehtävään vasta viisi vuotta palveluksensa jälkeen.⁷⁶

Maavoimien komentaja, *Chief of Staff of The Army*, on maavoimista vastaavan ministerin ensisijainen sotilasneuvonantaja. Hänet voidaan määrätä presidentin käskyllä neljäksi vuodeksi tehtävänsä Yhdysvaltain senaatin neuvosta ja suostumuksella. Tämän lisäksi toimiessaan puolustushaarakomentajien neuvostossa hänen vastuullaan on toimia presidentin, kansallisen turvallisuusneuvoston, kotimaan turvallisuusneuvoston ja puolustusministerin neuvonantajana.⁷⁷

Maavoimien organisaatio voidaan jakaa kahteen osakokonaisuuteen, tuotannolliseen ja operatiiviseen. Maavoimien tuotannollisten tehtävien tarkoituksena on kouluttaa joukkoja, jotka kykenevät toteuttamaan tehtävänsä missä päin maailmaa tahansa ja vastaamaan tällä hetkellä ja

⁷⁴ U.S. Army War College: *2015-2016 How the Army Runs*, Carlisle, PA, 2015, s.2-2

⁷⁵ Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 7062. Policy; composition; organized peace establishment*. Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>], luettu 27.8.2019

⁷⁶ Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 7013. Secretary of the Army*. Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>], luettu 27.8.2019

⁷⁷ Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 7033. Chief of Staff*. Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>], luettu 27.8.2019

tulevaisuudessa vallitseviin uhkiin.⁷⁸ Maavoimien organisaatorakenteesta on kuva liitteessä kolme.

Maavoimien tuotannollisista organisaatioista tärkein on maavoimien koulutus- ja doktriinikeskus, *U.S. Army Training and Doctrine Command* (TRADOC). TRADOC vastaa maavoimien rekrytoinnista, kehittämisestä ja kouluttamisesta. TRADOC:n alaisuuteen kuuluu 32 eri sotilasopetuslaitosta ja sen koulutuksen käy vuosittain läpi yli 600 000 sotilasta.⁷⁹

U.S. Army Forces Command (FORSCOM) vastaa maavoimien reservijoukkojen mobilisoinnista Yhdysvaltojen mantereella, aktiivijoukkojen sijoittamisesta operatiivisten johtoesikuntien alaisuuteen sekä joukkojen valmiudesta⁸⁰.

Army Service Component Commands (ASCC), on maavoimien alaisuudessa, operatiivisen johtoportaana vastuualueella toimiva maavoimien johtoesikunta, joka vastaa maavoimien joukkojen tuottamisesta, kouluttamisesta ja huoltamisesta kyseiselle operatiiviselle johtoportaalle. Operatiivisen johtoportaana alaiset maavoimien joukot muodostavat operatiivisen maakomponentin rungon sekä esikunnan johtoportaana komentajan käyttöön. Tällaisia johtoportaita ovat *U.S. Army Europe* (USAREUR), *U.S. Army Central* (USARCENT), *U.S. Army Africa* (USARAF), *U.S. Army Pacific* (USARPAC), *U.S. Army North* (USARNORTH) ja *U.S. Army South* (USARSOUTH).⁸¹

Maavoimien operatiiviset joukot muodostavat noin kaksi kolmasosaa aktiivijoukkojen kokonaismäärästä ja kolme neljäsosaa maavoimien kokonaisjoukoista. Puolustusministerillä on valtuus määrätä nämä joukot eri alueellisille johtoportaille. Maavoimien tehtävä on tuottaa operatiivisen komentajan vaatimukset täyttävien konventionaalisten joukkojen lisäksi erikoisjoukkoja, siviilitoimen joukkoja sekä maavoimien ilmailun joukkoja.⁸²

Maavoimien joukot koostuvat aktiivijoukoista, *the Regular Army*, maavoimien kansalliskaartista, *the Army National Guard*, ja maavoimien reservijoukoista, *the Army Reserve*.

⁷⁸ U.S. Army War College (2015), s. 4-1-4-9

⁷⁹ Ibid, s. 4-3

⁸⁰ Headquarters Department of the Army: *Army Regulations 10-87: Army Commands, Army Service Component Commands, and Direct Reporting Units*, Washington DC, 2017, s.3

⁸¹ Ibid, s.1-12

⁸² Headquarters, Department of The Army: *Army Doctrine Publication 1*, Washington DC, 2019, s. 1-4

Maavoimien aktiivijoukot ovat Yhdysvaltojen presidentin alaisuudessa. Puolustushaarakohtaisissa asioissa vastuu maavoimista on maavoimaministerillä, sekä maavoimien komentajalla. Aktiivijoukot ovat asevoimien kyvykkäimmät joukot maajoukkojen pikaiseen käyttöön, mutta ne tarvitsevat toimiakseen myös joukkoja kansalliskaartilta ja reservijoukoilta.⁸³

Maavoimien kansalliskaartilla on perustuslain mukainen kaksijakoinen tehtävä. Kansalliskaartin joukkojen ensisijainen tehtävä on toimia osavaltion asevoimina. Tämän lisäksi kansalliskaartin tehtävänä on toimia maavoimien strategisena reservinä. Jokaisella Yhdysvaltojen osavaltioilla sekä sen territorioilla on omat kansalliskaartijoukkonsa tuoden kansalliskaartijoukkojen määrän 54:n. Kansalliskaartijoukot toimivat oman osavaltionsa tai territorionsa kuvernöörin alaisuudessa, ellei joukkoja mobilisoida liittovaltion käyttöön. Kansalliskaartijoukkoja käytetään tavallisesti luonnonkatastrofeissa sekä muissa kansallisissa hätätapauksissa. Suurin ero aktiivijoukkojen ja kansalliskaartin välillä on, että kansalliskaartin joukkoja voidaan käyttää osavaltion sisällä lainvalvontatehtäviin. Mikäli kansalliskaarti mobilisoidaan, niiden operatiivinen johto siirtyy alueellisen johtoportaalle alaisuuteen. Johtuen tästä operatiivisesta tarpeesta kansalliskaartijoukkojen organisaatio vastaa maavoimien aktiivi- ja reservijoukkojen organisaatiota. Maavoimat vastaa kansalliskaartien varustamisesta ja rahoituksesta, mutta osavaltion vastuulla on joukkojen rekrytointi ja koulutus.⁸⁴ Kansalliskaartin rooli on vahvistunut merkittävästi viimeisen kahden vuosikymmenen aikana. Kansalliskaartin joukkojen vahvistuminen on merkinnyt sitä, että maavoimat on voinut siirtää lähes täyden vastuun Yhdysvaltojen mantereen puolustamisesta kansalliskaartille. Esimerkkinä kansalliskaartien vahvuuksista voidaan käyttää Pennsylvanian kansalliskaartia, joka koostuu kahdesta Stryker -ajoneuvokalustolla varustetusta prikaatista ja on joukkomäärällisesti yhtä vahvat kuin Puolustusvoimien rauhanajan vahvuus⁸⁵.

Maavoimien kansalliskaartin merkitys korostuu taistelevien joukkojen strategisena reservinä, kun taas maavoimien reservijoukot ovat elintärkeitä maavoimien huollon ja tukielementtien kannalta. Maavoimien reservijoukot ovat aktiivijoukkojen tavoin Yhdysvaltojen presidentin alaisuudessa toimien kansallisena sotilasjoukkona. Maavoimien reservijoukkoja voidaan mobilisoida tarvittaessa. Monet Maavoimien reserviläisistä ovat palvelleet aktiivijoukoissa, jonka jälkeen he ovat päättäneet jatkaa palvelustaan reserviläisinä. Maavoimien reservijoukot muodostavat noin viidesosan joukkojen kokonaismäärästä, mutta puolet Maavoimien huolto- ja tukijoukoista on reserviläisjoukkoja.⁸⁶

⁸³ Ibid, s. 1-3

⁸⁴ Ibid, s. 1-3–1-4

⁸⁵ Kajanmaa, Petteri (2019)

⁸⁶ ADP 1 (2019), s. 1-4

3. KYLMÄN SODAN PERINNÖN VARJOSTAMA VUOSIKYMMEN

3.1 Uhkakuvien muutos ja asevoimien tila

Vuoteen 1989 tultaessa Yhdysvaltojen maavoimien painopiste oli torjua Neuvostoliiton johtaman Varsovan liiton hyökkäys Euroopan läpi Atlantin rannalle. Neuvostoliittoa pidettiin ai-noana uhkana, jolla olisi riittävä kyky tuhota Yhdysvallat. Maavoimien sen hetkinen ryhmitys tuki tätä näkökantaa. Maavoimien 770 000 sotilaasta 200 000 oli sijoitettuna Eurooppaan. Tämä määrä sisälsi kaksi armeijakuntaa, neljä raskasta divisioonaa, kolme erillistä prikaatia, kaksi panssaroitua ratsuväkirykmenttiä ja suuren määrän näitä tukevia huolto-osia. Näiden Yhdysvaltojen tuottamien joukkojen lisäksi liittolaismailla oli asettaa kuusi armeijakuntaa. Valmiiksi Euroopassa olevien joukkojen lisäksi maavoimilla oli valmius siirtää mahdollisen kriisin sattuessa lisää joukkoja Amerikan mantereelta Eurooppaan. Tätä toimenpidettä myös harjoiteltiin toistuvasti.⁸⁷

Maavoimilla oli myös syytä ylpeyteen henkilöstönsä osalta, sillä 98 prosentilla sotilaista oli lukion päättötodistus. Tämä oli vuosikymmenen aikana tehdyn työn tulosta, jolloin maavoimat muuttui ammattiorganisaatioksi ja asevelvolliset korvattiin ammattisotilailla. Ammattisotilaan ura nähtiin sosioekonomisena mahdollisuutena ja moni hyödynsikin niin sanottua *Montgomery GI Bill* -lakia, joka takasi opiskelumahdollisuuden palveluksen jälkeen, silti lähes puolet sotilaista värväytyi uudelleen.⁸⁸

Maavoimien 770 000 ammattisotilaan lisäksi maavoimien reserviin kuului 594 000 sotilasta ja kansalliskaartiin 467 000 sotilasta. Näiden joukkojen koulutus ja valmius eivät tosin olleet samalla tasolla aktiivijoukkojen kanssa. Reserviläisjoukot ja kansalliskaarti harjoittelivat vuodessa noin 40 vuorokautta jääden koulutustasossa kauas aktiivijoukoista. Näiden joukkojen toimintakyky oli myös rajoitettu ja ne kykenivät toimimaan vain omilla alueillaan. Joukkojen varustelutaso oli myös vajavainen ollen vain noin 65 % kokonaisvahvuudesta. Kuitenkin monet aktiivijoukot nojasivat vahvasti reserviläisjoukoista koottaviin huolto- ja tukijoukkoihin. Näiden joukkojen käytöstä vallitsi kuitenkin laaja yhteisymmärrys siitä, että niitä käytettäisiin vain kansallisen kriisin tai laajamittaisen sodan aikana eikä nopean toiminnan joukkoina.⁸⁹

⁸⁷ Brown, John: *Kevlar Legions - The Transformation Of The US Army, 1989-2005*, United States Army, Center of Military History, Washington DC, 2011, s. 35–36

⁸⁸ Ibid, s.38

⁸⁹ Ibid, s.38

Myös modernisaatio oli keskeinen osa maavoimien kehitystä vuonna 1989. 1980-luvulla kehitetyt uudet asejärjestelmät niin sanotut, *The Big Five*, olivat tulleet käyttöön ja niiden jakaminen joukoille oli kesken. *The Big Five*, koostui M1 Abrams -taistelupanssarivaunusta, Bradley -taistelujoneuvosta, AH-64 Apache -taisteluhelikopterista, UH-60 Black Hawk -kuljetushelikopterista, sekä Patriot -ilmatorjuntaohjusjärjestelmästä. Näiden asejärjestelmien tuottaminen, toimittaminen ja kouluttaminen joukoille ei ollut yksinkertaista. Koulutettava joukko vedettiin koulutukseen 90 päiväksi, jonka aikana se luovutti vanhan kalustonsa pois, vastaanotti uuden kaluston ja kävi läpi vaadittavan koulutuksen uudelle kalustolle. Haasteita ei ollut pelkästään joukkojen koulutuksessa, vaan myös huolto oli suunniteltava uudelleen. Esimerkiksi M1A1 -taistelupanssarivaunu kulutti yli 7 litraa polttoainetta kilometrillä.⁹⁰

Paine asevoimien pienentämiselle ja joukkojen vetämiselle takaisin Amerikan mantereelle ei kuitenkaan poistanut tarvetta ympäri maailmaa sijoitetuille joukoille, joiden tehtävänä oli Yhdysvaltojen kansallisten intressien turvaaminen ja liittolaisten tukeminen. Kylmän sodan aikana asevoimat olivat osallisena 40–50:ssä eri tason konfliktissa ympäri maailmaa. Vuodesta 1991 eteenpäin asevoimat on ollut osallisena 100–135:ssä eri tason konfliktissa.⁹¹

3.2 Persianlahden sota

Maavoimat pääsi toteuttamaan kehitettyä *Air-Land Battle*-doktriinia käytännössä Persianlahden sodassa. Varsinaisissa taistelutoimissa *Air-Land Battle*-doktriinin mukainen toiminta ei päässyt oikeuksiinsa, vaan taisteluiden kulku muistutti enemmänkin kulutussodankäyntiä johon tuen Yhdysvaltojen valtavasta teknisestä ylivoimasta. Yhdysvallat valmistautui kuitenkin kohtaamaan hyvin varustellun, kokeneen ja voimakkaan vastustajan.⁹² Irakin maavoimien kalusto oli vuosikymmeniä yhdysvaltalaisia jäljessä, niin pelkästään panssarivaunujen, miehistönkuljetusajoneuvojen ja tykistöaseiden valtava määrä tekivät Irakista varteenotettavan vastustajan.⁹³

Yhdysvaltain hallituksen ja presidentti George H. W. Bushin päällimmäisenä huolenaiheena oli Saudi-Arabian puolustaminen. Saudi-Arabian öljykenttien joutuminen vihamielisen valtion

⁹⁰ Ibid, s.38–40

⁹¹ Gouré, Daniel: *Building the Right Military for a New Era: The Need for an Enduring Analytic Framework, 2015 Index of U.S. Military Strength*, The Heritage Foundation, Washington, DC, 2015, s.27

⁹² Kolstela Risto: ”*Clausewitz ja Yhdysvaltalainen sotataito*”, Maanpuolustuskorkeakoulun diplomityö no1995, Helsinki, 1997, s.101

⁹³ U.S. Army Center of Military History: *Publication 70-117-1: War in the Persian Gulf Operations Desert Shield and Desert Storm August 1990-March 1991*, Washington D.C., 2010, s.2

haltuun olisi katastrofaalinen isku Yhdysvaltojen taloudelle ja globaalille kaupankäynnille. Kuwaitin valtauksen jälkeen Irakilla oli Kuwaitin alueella 11 divisioonaa, joilla olisi kyetty jatkaamaan hyökkäystä kohti Saudi-Arabiaa minä hetkenä tahansa⁹⁴.

Lokakuussa 1990 presidentti käski asevoimia siirtämään alueelle tarvittavan määrän joukkoja, joilla kyettäisiin torjumaan Irakin luoma uhka Saudi-Arabialle. Ensimmäiset operaatioalueelle saapuneet yhdysvaltalaisjoukot koostuivat kahdesta laivueesta F-15 hävittäjiä, kahdesta merijalkaväen valmiusyksiköstä Diego Garcian ja Guamin tukikohdista, kahdesta lentotukialusosastosta, ilmavalvontajoukoista, sekä 82. maahanlaskudivisioonan valmiusprikaatista.⁹⁵ 82. maahanlaskudivisioonan valmiusprikaatin sotilaat kutsuivat itseään ”hidastetöyssyiksi”, sillä näillä kevyesti aseistetuilla joukoilla ei olisi ollut mitään mahdollisuutta torjua Irakin maavoimia, mikäli nämä olisivat päättäneet hyökätä.⁹⁶ Tämä valmiusprikaatin mobilisointi oli kuitenkin selkeä signaali Yhdysvaltojen sitoutumisesta Saudi-Arabian puolustamiseen.

Hieman yli kahden kuukauden aikana Yhdysvallat oli saanut tuotua alueelle XVII maahanlaskuarmeijakunnan, joka koostui maahanlaskudivisioonasta, ilmarynnäkködivisioonasta, kahdesta raskaasta divisioonasta, panssaroidusta ratsuväkirykmentistä sekä näitä tukevista aselaji- ja huoltojoukoista. Kaiken kaikkiaan yli 120 000 sotilasta.⁹⁷

Operaatioalueesta vastaavalla alueellisella johtoportaalla, *Central Command* (CENTCOM), oli kylmän sodan aikainen suunnitelma Saudi-Arabian puolustamiseksi Neuvostoliiton hyökkäystä vastaan, mutta nämä suunnitelmat olivat auttamattomasti vanhentuneet. Näiden suunnitelmien puuttuminen aiheutti erityisesti ongelmia joukkojen siirtojen aikana, varsinkin tarvittavien huoltojoukkojen määrä aiheutti suunnittelijoille päänvaivaa. Tämän johdosta tarvittiin presidentin päätös tarvittavien reservijoukkojen mobilisoinnista.⁹⁸ Palvelukseen kutsuttiinkin yli 140 000 reserviläistä ja kansalliskaartin sotilasta.⁹⁹

⁹⁴ Department of Defense: *Conduct of the Persian Gulf War a final report to Congress*, Washington D.C, 1992, s.38

⁹⁵ Department of Defense (1992), s.44

⁹⁶ Brown (2011), s.61

⁹⁷ Ibid, s.56

⁹⁸ Schwarzkopf, Norman: *The Autobiography It Doesn't Take A Hero*, Bantam Books, New York, NY, 1992, s.331–332

⁹⁹ Brown (2011), s.64

Joukkojen siirron mallina käytettiin kylmän sodan aikaisia suunnitelmia joukkojen siirroista Saksaan Neuvostoliiton hyökätessä Saksan maaperälle. Taistelujoukkojen nopea ja massamainen tuonti alueelle aiheutti kuitenkin sen, että alueella olevat Yhdysvaltojen huoltojoukot ja paikalliset tukielimet eivät kyenneet tukemaan tätä valtavaa joukkomäärää.¹⁰⁰

Vaikka joukkojen siirrot operaatioalueelle olivat jo täydessä vauhdissa, niin operaation komentaja kenraali Norman Schwarzkopf tarvitsi lisää tulivoimaisia, mekanisoituja joukkoja. Tähän tarpeeseen vastattiin lähettämällä operaatioalueelle 24. mekanisoitu jalkaväkidivisioona.¹⁰¹ Yhdysvaltojen nopeasta joukkojen siirrosta huolimatta aloite säilyi edelleen Irakilla.

Operaatio Desert Shieldin tavoitteena oli puolustaa Saudi-Arabiaa käytössä olevilla resursseilla samalla, kun lisäjoukkojen tuonti alueelle oli vielä käynnissä. Irakilaisille pyrittiin esittämään illuusio paljon vahvemmissa joukoista, kuin mitä alueella todellisuudessa oli.¹⁰² Mikäli Irak olisi hyökännyt ennen kuin joukkojen siirrot olivat valmiit, olisi tuloksena todennäköisesti ollut katastrofi, mutta kaikkien tarvittavien joukkojen saavuttua alueelle olisi tulos ollut täysin erilainen. Irak olisi kohdannut valtavan mekanisoidun puolustajan, ryhmittyneenä ja valmiina puolustustaisteluun koko rintaman leveydellä ja syvyydessä.

Presidentti Bush ilmoitti puheessaan 8. marraskuuta 1990, että Yhdysvallat tulisi lähettämään lisää joukkoja Persianlahdelle. Tämä ilmoitus merkitsi uutta vaihetta konfliktissa. YK:n julistamat taloudelliset pakotteet ja kansainvälinen painostus eivät tuntuneet tuottavan tulosta, vaan presidentti antoi asevoimille tehtäväksi valmistautua hyökkäysoperaatioon, jonka tavoitteena oli pakottaa Irak vetäytymään Kuwaitista voimakeinoin.¹⁰³

Valmistauduttaessa operaatio Desert Stormiin valtaosa tarvittavista vahvennuksista saapui Saksassa olevista joukoista. VII armeijakunnan joukot koostuivat 1. panssaridivisioonasta, 2. panssaridivisioonan 3. prikaatista, 3. panssaridivisioonasta, 2. panssaroidusta ratsuväkirykmentistä, 11. ilmarykmentistä sekä näiden huoltojoukoista. Näiden joukkojen lisäksi myös Amerikan mantereella oleva 1. jalkaväkidivisioona lähetettiin alueelle. Kaiken kaikkiaan näiden lisäjoukkojen myötä Yhdysvaltalaisjoukkojen määrä alueella kasvoi yli 400 000 sotilaaseen.¹⁰⁴

¹⁰⁰ CMH Pub 70-117-1 (2010), s.9

¹⁰¹ Ibid, s.8

¹⁰² Ibid, s.16

¹⁰³ Department of Defense (1992), s.83

¹⁰⁴ CMH Pub 70-117-1 (2010), s.17

Maavoimien suunnitelmana oli siirtää alueelle Yhdysvaltojen maaperällä olevien 1. ja 3. armeijakuntien lisäksi Saksaan sijoitetut 5. ja 7. armeijakunta. Maavoimilla oli muutenkin tavoitteena vähentää joukkojen määrää Euroopassa, joten joukkojen käyttö tarjosi mahdollisuuden nopeuttaa joukkojen siirtoa pois Euroopasta. Ongelmana oli kuitenkin, että tällainen eteen työnnetty armeijakunta ei ollut ikinä toteuttanut tämän tason operaatiota oman operatationalueensa ulkopuolella.¹⁰⁵

Yhdysvaltojen Euroopan maavoimat siirsi seitsemässä viikossa yli 120 000 sotilasta ja 50 000 erilaista raskasta asetta Saksasta Saudi-Arabiaan. Siirrettävien joukkojen määrä Euroopasta Saudi-Arabiaan oli valtava. Kylmän sodan aikaisissa harjoituksissa valmisteltiin vuosi kahden tai kolmen laivan purkua kolmessa satamassa. Joukkojen siirto Saudi-Arabiaan toteutettiin 115 laivalla kolmesta satamasta, viikon suunnitteluajalla.¹⁰⁶

Tultaessa vuoteen 1991 Kuwaitia miehittävä Irakin maavoimat oli luonut varteenotettavan puolustuksen valtaamilleen alueille. Tammikuuhun 1991 mennessä Irak oli siirtänyt Kuwaitin alueelle noin 500 000 sotilasta. Nämä joukot muodostivat kaksi puolustuslinjaa Saudi-Arabian rajalle. Irak oli myös varautunut mereltä tulevaan uhkaan valmistelemalla rannikolle vahvat puolustuslinnoitteet sekä merimiinoittamalla koko Kuwaitin rannikon. Jalkaväki- ja panssariyksiköt muodostivat puolustuksen päävoiman tasavaltalaiskaartin toimiessa operatiivisena reservinä.¹⁰⁷ Irak kuitenkin tuntui uskovan hyökkäyksen kohdistuvan vain Kuwaitin alueelle, jossa sen joukkojen pääpainopiste oli. Irak ei ollut valmistautunut hyökkäykseen omalle alueelleen, joka lopulta koitui irakilaisille kohtalokkaaksi oletukseksi.

Operaatio Desert Stormin maaoperaatio koostui harhautuksesta, kolmesta tukihyökkäyksestä sekä päähyökkäyksestä, jolla saarrettiin vastustajan joukot. Merivoimat vastasivat yhdessä merijalkaväen kanssa harhautusoperaatiosta. Puolustushaarojen yhteistoiminnassa toteutetut mairihinnousuharjoitukset antoivat Irakin sodanjohdolle kuvan siitä, että hyökkäyksessä käytettäisiin mairihinnousua Irakin selustaa tai sivustaa vastaan. Tämä harhautus toimi ja Irak siirsi neljä divisioonaa rannikolle tätä uhkaa vastaan. Varsinaisen hyökkäyksen alettua tämä merijalkaväen osasto siirrettiin takaisin rintaman taakse, jossa se toimi tukihyökkäyksen operatiivisena reservinä.¹⁰⁸ 1. ratsuväkidivisioonaa suoritti maalta tapahtuvan harhautushyökkäyksen ja onnistui

¹⁰⁵ Ibid, s.18

¹⁰⁶ Ibid, s.20

¹⁰⁷ CMH Pub 70-117-1 (2010), s.27

¹⁰⁸ Ibid, s.32

houkuttelemaan viisi irakilaista divisioonaa taisteluun. Lyhyen laukausten vaihdon jälkeen divisioonaa vetäytyi omien linjojen taakse toimiakseen VII armeijakunnan operatiivisena reservinä. Näillä harhautuksilla saatiin sidottua noin 20 % Irakin kokonaisvoimasta ennen päähyökkäyksen alkua.¹⁰⁹ Tukihyökkäyksen tarkoituksena on saada vihollinen reagoimaan näihin kuin ne olisivat varsinainen päähyökkäys. Parhaimmassa tapauksessa vihollisen päävoima ja reservit saadaan sidottua taisteluun. Koska tällainen tukihyökkäys vaatii todella paljon resursseja käyttöönsä ja on riskialtis, niin näitä suoritetaan yleensä yksi tai ei ollenkaan. Operaatio Desert Stormiin liittyen suoritettiin kolme.¹¹⁰

Operaatio Desert Storm alkoi ilmaoperaatiolla 17. tammikuuta 1991 kello 02:40¹¹¹. Strateginen ilmaoperaatio oli ensimmäisen operaation neljästä vaiheesta. Ensimmäisessä vaiheessa Yhdysvallat hyödynsi teknistä ylivoimaansa tuhoamalla strategisia kohteita koko Irakin alueella, kuten johtamisjärjestelmät, rautateiden- ja muun infrastruktuurin solmukohdat, hallintorakennukset ja komentopaikat sekä ilmavoimien tukikohdat. Hyökkäyksessä käytettiin raskaita B-52 pommikoneita, häivepommikoneita sekä risteilyohjuksia. Kaikki aselavetit oli varusteltu moderneilla täsmäaseilla. Toisessa vaiheessa ilmahyökkäyksen pääpaino keskittyi Kuwaitissa olevia joukkoja vastaan pääpainon ollessa alueella olevat ilmapuolustusjärjestelmät sekä komentopaikat. Kolmannessa vaiheessa koko ilmaoperaation voima kohdennettiin Irakin maavoimien taistelevia joukkoja vastaan. Neljäs vaihe oli maaoperaatio, jossa ilmavoimat siirtyi tukemaan maavoimien hyökkäystä.¹¹²

38 päivää kestäneen ilmaoperaation jälkeen presidentti Bush antoi kenraali Schwarzkopfille luvan aloittaa maahyökkäys. Yhdysvaltojen joukot hyökkäsivät irakilaisten puolustuslinjaa vastaan kolmesta eri kohdasta samanaikaisesti pakottaen Irakilaiset jakamaan voimansa.¹¹³ Yhdysvaltojen ja liittolaismaiden joukot oli ryhmitetty lähes 500 kilometrin rintamalle Irakin vastaiselle rajalle. Nämä joukot olivat siirtyneet hyökkäysasemiin ilmasodan aikana. Pääosin maavoimien joukoista koostuvat XVIII maahanlaskuarmeijakunta ja VII armeijakunta olivat siirtäneet 270 000 sotilasta yli 300 kilometriä länteen jatkuvasti hyökkäysryhmityksessä.¹¹⁴ Ennen tätä joukkojen siirtoa oli tapahtunut massiivinen logistinen ponnistus, kun huoltojoukot olivat valmistelleet eteen työnnetty huoltotukikohdat sekä siirtäneet kaiken tarvittavan materiaalin uudelle alueelle. Tämä kaikki toteutettiin käyttäen huonoa ja rajallista tieverkostoa samalla, kun

¹⁰⁹ Ibid, s.32–33

¹¹⁰ Ibid, s.33

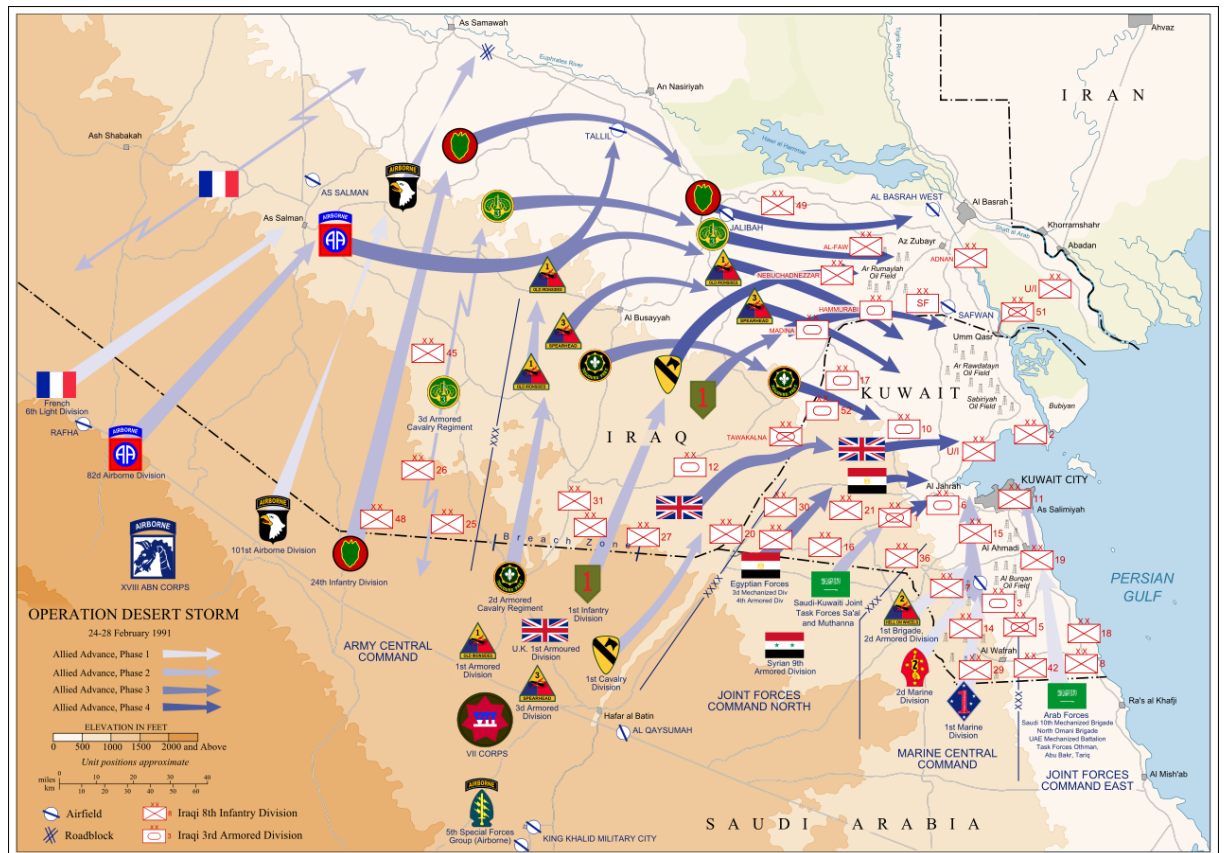
¹¹¹ Schwarzkopf (1992), s.480

¹¹² Department of Defense (1992), s.118

¹¹³ CMH Pub 70-117-1: (2010), s.35

¹¹⁴ Department of Defense (1992), s.341

siirto oli pidettävä piilossa irakilaisilta. Huoltojoukot työskentelivät kaksi viikkoa 24 tuntia vuorokaudessa, saadakseen tämän massiivisen urakan valmiiksi ajoissa.¹¹⁵

Kuva 3. Yhdysvaltojen johtaman koalition hyökkäyssuunnitelma operaatio Aavikko-myrskyssä¹¹⁶

Ryhmytyksen vasemmasta sivustasta vastasi XVIII maahanlaskuarmeijakunta, joka koostui 82. maahanlaskudivisioonasta, 101. ilmarynnäkködivisioonasta, 24. mekanisoidusta jalkaväkidivisioonasta, ranskalaisesta 6. kevyestä panssaridivisioonasta ja 3. panssaroidusta ratsuväkirykmentistä. Armeijakuntaa tuki 12. ja 18. maavoimien ilmatukiprikaatit. XVIII maahanlaskuarmeijakunnan oikealle puolelle oli sijoitettu VII armeijakunta, joka koostui 1. mekanisoidusta jalkaväkidivisioonasta, 1. panssaroidusta ratsuväkidivisioonasta, 1. ja 3. panssaridivisioonasta, brittiläisestä 1. panssaridivisioonasta, sekä 2. panssaroidusta ratsuväkirykmentistä. Armeijakuntaa tuki maavoimien 11. ilmatukiprikaati. Nämä kaksi armeijakuntaa muodostivat kaksi kolmasosaa käytössä olevien joukkojen kokonaisvoimasta.¹¹⁷

¹¹⁵ Ibid, s.321

¹¹⁶ National History Museum United States Army. [www.armysihtory.org], luettu 30.1.2020

¹¹⁷ CMH Pub 70-117-1: (2010), s.34

Vasemmalla sivustalla hyökänneen XVII maahanlaskuarmeijakunnan hyökkäyksen tavoitteena oli maaoperaation läntisen sivustan suojaaminen. Ranskalainen 6. kevyt panssaridivisioona ja 82. maahanlaskudivisioona hyökkäsivät kohti As-Salmanin lentokenttää noin 100 kilometrin päässä. Joukot saivat lentokentän haltuunsa vaivatta, jonka jälkeen divisioonien helikopterijoukot kykenivät operoimaan alueelta ja suojaamaan vasemman sivustan. 101. ilmarynnäkködivisioonan tehtävänä oli hyökätä helikopterikuljetuksin Eufrat -joen jokilaaksoon ja eristää Kuwaitissa olevat irakilaisjoukot. Tämä yli 300 helikopterisuoritteella tehty hyökkäys oli sotilashistorian suurin hyökkäysoperaatio helikopterein.¹¹⁸ Armeijakunnan iskuvoiman muodosti 24. mekanisoitu jalkaväkidivisioona. Divisioonan tehtävänä oli edetä mahdollisimman syvälle, mahdollisimman nopeasti irakilaisten selustaan ja tuhota alueella olevat tasavaltalaiskaartin joukot. Divisioona oli miesmäärältään yhtä suuri kuin ensimmäisen maailmansodan aikainen jalkaväkidivisioona, koostuen yli 25 000 sotilaasta.¹¹⁹

VII armeijakunnan tehtävänä oli edetä XVIII armeijakunnan oikealla sivustalla. Tavoitteena armeijakunnalla oli ensin edetä pohjoiseen, jonka jälkeen kääntyä itään ja paikantaa ja tuhota Irakin tasavaltalaiskaartin mekanisoidut divisioonat.¹²⁰ VII armeijakunnalla oli tähän tehtävään käytössään yli 160 000 sotilasta, 1587 taistelupanssarivaunua, 1502 Bradley-miehistönkuljetusajoneuvoa, 669 tykkiä, sekä 223 taisteluhelikopteria. Armeijakunnan koosta ja kyvykkyydestä kertoo paljon se, että armeijakunta tarvitsi hyökkäysoperaatiota varten 21 miljoonaa litraa polttoainetta, 12 miljoonaa litraa vettä ja yli 6000 tonnia ampumatarvikkeita päivässä.¹²¹ Kenraali Schwarzkopfin alkuperäinen ajatus oli, että VII armeijakunta olisi hyökännyt vasta 25. helmikuuta, mutta XVIII armeijakunnan nopea eteneminen pakotti aikaistamaan hyökkäystä 14 tunnilla.¹²²

Ensimmäisen päivän taisteluiden jälkeen irakilaisjoukkojen kyvyttömyys vastata yhdysvaltalaisen ylivoimaan kävi selväksi. Etulinjan joukot oli lyöty yhdessä päivässä taistelukyvyttömiksi. Irakilaisilla ei ollut enää kykyä organisoituun puolustukseen, vaan vastarinta koostui yksittäisistä eristyksissä olevista joukoista, joista ei ollut uhkaa hyökkääjälle. Ensimmäisen päivän iltana Irakin valtiollinen radio ilmoitti, että Saddam Hussein oli määrännyt joukkonsa vetäytymään Kuwaitista.¹²³ Irak oli menettänyt kahdessa vuorokaudessa 26 divisioonaa ja loput perääntymässä olevat joukot kokivat raskaita tappioita Yhdysvaltojen ilma-iskuissa.¹²⁴ Ilma-iskut

¹¹⁸ Department of Defense (1992), s.361

¹¹⁹ CMH Pub 70-117-1: (2010), s.40

¹²⁰ Department of Defense (1992), s.365

¹²¹ CMH Pub 70-117-1: (2010), s.41

¹²² Department of Defense (1992), s.365

¹²³ Ibid, s.376

¹²⁴ Ibid, s.387

perääntyviä joukkoja vastaan olivat niin tuhoisat, että kenraali Schwarzkopf joutui keskeyttämään ne poliittisen paineen takia.¹²⁵

26. helmikuuta operaatio Aavikkomyrsky kohtasi hiekkamyrskyn. Voimakkaat Shamal-tuulet pyyhkivät eteläisen Irakin yli nostaan ilmaan pölyä, pudottaen näkyvyyden olemattomaksi. Tämä kuitenkin vain osoitti Yhdysvaltojen teknisen ylivoiman. Panssarivaunuissa ja taisteluhelikopterissa olevat lämpötähystysjärjestelmät toimivat niin hyvin, että yhdysvaltalaiset kykenivät toimimaan irakilaisia vastaan noin neljän kilometrin etäisyydeltä, eli irakilaisten todellisen kantaman ulkopuolelta.¹²⁶

26. päivään mennessä yhdysvaltalaiset olivat käytännössä onnistuneet tuhoamaan Irakin Kuwaitissa olevat joukot, ongelmaksi alkoi kasaantua sotavankien suunnaton määrä. Näiden yli 30 000 sotavangin vaeltaessa pois etulinjasta he tukkivat samalla huoltotiet. Huollollisesti tilanne oli muutenkin kriittinen. Eteneminen oli ollut niin nopeaa, että huoltojoukoilla oli vaikeuksia pysyä perässä ja kun joukot pysähtyivät illalla 26. helmikuuta, 24. mekanisoidun jalkaväkidiivisioonan karkivaunuilla oli tankeissaan alle 300 litraa polttoainetta.¹²⁷

Operaatio Desert Stormin onnistumisessa on nähtävissä kolme päätekijää. Ensinnäkin yhdysvaltalaisjoukot etenivät niin nopeasti, että vihollinen oli jatkuvasti auttamatta myöhässä. XVIII maahanlaskuarmeijakunta eteni 100 tunnissa yli 300 kilometriä pohjoiseen, kääntyen tämän jälkeen itään, edeten yli 100 kilometriä. Jopa raskas ja mekanisoitu VII armeijakunta eteni 160 kilometriä pohjoiseen ja yli 80 kilometriä itään, ollen samanaikaisesti taistelussa irakilaisjoukkojen kanssa¹²⁸. Tämä etenemisnopeus oli mahdollista Yhdysvaltojen täydellisen ilmaherruuden turvin, joka teki irakilaisten tiedustelulennot mahdottomiksi ja takasi maavoimille jatkuvan ilmatulituen sekä täydellisen toiminnanvapauden.

Yhdysvalloilla oli täydellinen teknologinen etulyöntiasema, joka korostui varsinkin pimeätaistelussa. Maavoimilla oli kyky jatkaa taistelua vuorokauden ympäri, välittämättä sääolosuhteista. Huonoissa sääolosuhteissa ylivoima jopa korostui irakilaisten ollessa pääasiassa visuaalisen tähystyksen varassa. Muita teknologisen ylivoiman elementtejä olivat GPS sekä 1980-

¹²⁵ Schwarzkopf (1992), s.542

¹²⁶ CMH Pub 70-117-1: (2010), s.49–50

¹²⁷ Ibid, s.56

¹²⁸ Ibid, s.64

luvun lopulla kehitetyt *The Big Five* -asejärjestelmät, jotka todistivat kyvykkyytensä.¹²⁹ Yhdysvaltalaiset sotilaat olivat myös paremmin koulutettuja, kuin irakilaiset vastustajansa. Varsinkin nuoret upseerit ja aliupseerit osoittivat kyvykkyytensä ja aloitteellisuutensa.¹³⁰

Kenraali Schwarzkopfin sotataidollinen selkänöja oli vuonna 1986 laadittu operatiivinen kenttäohjesääntö, *Field Manual 100-5 Operations* (FM 100-5). Schwarzkopf ymmärsi kuitenkin, että Keski-Euroopan tasangoille laadittu kenttäohjesääntö, jonka strategisena perusolettamuksena oli puolustuksellisuus ja alivoimaisuus, ei toimisi sellaisenaan Lähi-Idässä käytävässä sodassa.¹³¹ Persianlahden sodassa vastustaja oli staattisessa tilassa. Doktriinin mukaisesti Schwarzkopf toteutti ilmavoimilla syviä hyökkäyksiä vihollisen selustaan, katkoen johtamis-yhteydet ja tuhoten komentopaikat. Tämän jälkeen seurasi liikkeeseen ja nopeuteen nojannut maahyökkäys, jonka tavoitteena oli tunkeutua nopeasti vihollisen selustaan.

Sotataidollisesti maavoimien toiminta oli Persianlahden sodassa onnistunut. Yhdysvallat kykeni hyödyntämään käytössä olevia kansallisia resursseja suhteellisen tehokkaasti. Ongelmana tosin oli, että maavoimien tapa sotia nojasi suureen määrään ennalta varastoitua materiaalia, joka oli sijoitettuna Eurooppaan. Vaikka tämän materiaalin siirtämisessä sotatoimialueelle onnistuttiinkin, niin se tapahtui hitaasti. Persianlahden sodassa saatiin ensimmäiset havainnot maavoimia koko 1990-luvun riivanneesta ongelmasta. Maavoimat oli strategisesti liian raskaat kyetäkseen tehokkaasti projisoimaan voimaansa ennalta suunnittele mattomiin kohteisiin eri puolille maapalloa. Tähän ongelmaan ei oltu kiinnitetty huomiota ennen tätä maavoimien toiminnan painopisteen ollessa tiukasti Euroopassa. Persianlahden sodassa oli myös tuuria mukana. Mikäli Irak olisi Kuwaitin valtauksen jälkeen jatkanut hyökkäystä Saudi-Arabiaan, niin Yhdysvallat ei olisi kyennyt estämään tätä moneen kuukauteen. Teoreettisen sotataidon näkökulmasta tarkasteltuna maavoimat suoriutui Persianlahden sodasta doktriinin mukaisesti. Maavoimat hyödynsi fullerilaisia sodankäynnin periaatteita erinomaisesti. Maavoimille laadittu doktriini oli selvästi toimiva ja ennen kaikkea sen mukainen tapa sotia oli osattu kouluttaa joukoille. Vastassa ollut vihollinen olikin doktriinin olettamuksen mukainen mekanisoitu vastustaja. Sotatoimialue, vastustajan vahvuus ja kyvykkyys olivat vain erilaisia kuin mitä alun perin oletettiin.

¹²⁹ Ibid, s.64–65

¹³⁰ Ibid, s.65

¹³¹ Kretchik, Walter E: *”US Army Doctrine From the American Revolution to the War on Terror”*, University Press of Kansas, Kansas, 2011, s.216–217

3.3 RMA - Sodankäynnin vallankumous?

2000-luvun vaihteessa tapahtuneen teknologisen kehityksen juuret ovat johdettavissa aina 1970-1980 luvuille. Tällöin neuvostoliittolaiset sotateoreetikot näkivät lännessä merkkejä siitä, että läntisten valtojen teknologinen kehitys olisi harppaamassa reilusti Neuvostoliiton edelle. Tämä teknologinen etulyöntiasema tulisi haastamaan Varsovan liiton joukkojen määrällistä etulyöntiasemaa Euroopassa. Neuvostoliitto oli tietoinen Yhdysvaltojen käyttämistä täsmäaseista Vietnamin sodan viimeisinä vuosina. Nämä täsmäaseet kyettiin saattamaan maalinsa käyttämällä laserosoittimia. Erityisen huolissaan Neuvostoliitto oli Israelin käymistä sodista naapurimaitaan vastaan. Neuvostoliitto oli tukenut vahvasti sotilasmateriaalilla Israelin naapurimaita, Israelin saadessa sotilaallista apua Yhdysvalloilta. 6. päivän sota ja Jom Kippur-sota olivat kuitenkin osoittaneet länsimaisen sotilasmateriaalin ylivoimaisuuden. Nämä tapahtumat vakuuttivat osan sotateoreetikoista siitä, että sotilasteknologian ”vallankumous” oli alkamassa. Pelkona oli, että suurin hyötyjä tästä ei tulisi olemaan Neuvostoliitto, vaan Yhdysvallat.¹³²

Länsimaiset sotateoreetikot olivat tulleet vastaavanlaisiin johtopäätöksiin kuin neuvostoliittolaiset. Yhdysvalloissa ja muissa länsimaissa asia nähtiin kuitenkin osana suurempaa sodankäynnin vallankumousta eikä niinkään sotilasteknologian vallankumouksena. Teknologisen kehityksen tärkeyttä ei kyseenalaistettu, vaan se nähtiin osana suurempaa kokonaisuutta. Teknologian kehitys ei automaattisesti tuo mukanaan sodankäynnin vallankumousta, mutta se toimii mahdollistajana tälle. Uudet asejärjestelmät ja sotilasteknologiat tulee integroida doktriinilla osaksi asevoimia, ennen kuin niiden tuomaa potentiaalia voidaan hyödyntää täysimääräisesti.¹³³ Tästä hyvänä esimerkkinä on saksalaisten toisessa maailmansodassa käyttämä liikesodankäynnin malli, jota kutsuttiin ”salamasodaksi”. Saksa ei ollut ainoa maa, jolla oli käytössään radioita, lentokoneita, mekanisoitua jalkaväkeä ja panssarivaunuja, mutta saksalaiset olivat onnistuneet integroimaan nämä asejärjestelmät osaksi organisaatioitaan ja sisäistämään niiden käyttöperiaatteet doktriinissaan.

Uuden vuosituhannen vaihteessa kuitenkin uskottiin, että informaatioteknologia tulisi mullistamaan sodankäynnin. Puhuttiin sodankäynnin vallankumouksesta, *Revolution in Military Affairs* (RMA). Maavoimien kannalta tämä merkitsi sitä, että teknologian suomilla kyvykkyyksillä pyrittiin korvaamaan vähenevä henkilöstömäärä. Jokaisella sotilaalla kenraalista kersanttiin tuli olla oma tietokoneensa, jonka avulla mahdollistettaisiin ennennäkemätön tilannekuva johtajille.

¹³² Shimko, Keith L.: *The Iraq Wars and America's Military Revolution*, Cambridge University Press, New York, NY, 2010, s. 6

¹³³ Ibid, s. 6

Teknologia oli jälleen mahdollistanut tulivoiman ja liikkuvuuden kasvamisen kuten teollisen vallankumouksen yhteydessä. Tämä teknologinen edistys toi mukanaan erilaisia näkemyksiä siitä, miten maavoimia tulisi jatkossa kehittää. Joidenkin mielestä panssarivaunut olivat teollisen ajan jäännös, perinteisemmän näkökulman mukaan yksittäiset sotilaat tulisivat edelleen olemaan taistelukentän tärkein voimavara teknologisesta edistyksestä huolimatta.¹³⁴

Informaatio- ja digitaalitekhnologia nähtiin 1990-luvulla mahdollistajina niin sanotulle Clintonin doktriinille, jossa asevoimat kykenisi toimimaan ennennäkemättömän laajalla spektrillä aina rauhanturvatehtävistä konventionaaliseen sotaan. Pienentyneistä asevoimista haluttiin saada suhteessa enemmän tehoa irti kuin ennen. Poliittisella tasolla vaikutti kuitenkin siltä, että sodankäynnin vallankumousta ei täysin sisäistetty tai sen globaalia merkitystä ei täysin ymmärretty. Vallitsevan keskustelun yleinen narratiivi oli sen suuntainen, että nyt yhdysvaltalaisjoukot kykenisivät lyömään millaisen tahansa vastustajan hyödyntäen mahdollisimman modernia teknologiaa, kun taas vastustajat olisivat edelleen jämähtäneet teollisen vallankumouksen aikaan.¹³⁵

Suurimmat teknologian mahdollistamat harppaukset tapahtuivat kuitenkin ilmasodankäynnin saralla: häivetekhnologia, paikannusjärjestelmät, täsmäaseet ja erinäiset avaruussensorit veivät ilmasodankäynnin uudelle tasolle. Maavoimat kamppaili edelleen samojen ongelmien kanssa: kuin 1950-luvulla. Maavoimien suurin ongelma oli kyvyttömyys projisoida voimaa eri puolille maailmaa riittävän lyhyessä ajassa. Tämä kyvyttömyys yhdistettynä uusin teknologisiin innovaatioihin johti siihen, että poliittisista päättäjistä tuli hyvin vastahakoisia maakomponentin käyttämisessä eri puolille maailmaa, sodat pyrittiin ratkaisemaan ilmasta käsin. Tästä johtuen Yhdysvallat jatkoi jo puolivuosisataista perinnettään todistaessaan kerta toisensa jälkeen kyvykkyytensä taktisella ja operatiivisella tasolla, mutta epäonnistuen strategisissa ja poliittisissa tavoitteissaan.¹³⁶

Persianlahden sodan jälkeen monille sotilasteoreetikoille oli selvää, että sodankäynnin vallankumous oli tosiasia. Kaikki puolustushaarat painottivat tästä johtuvaa muutosta, kukaan ei vain oikein tuntunut tietävän, miltä tämän muutoksen jälkeisen ajan tulisi näyttää. Tavoitteena oli, että yhdysvaltalaisjoukot tulisivat muutoksen jälkeen olemaan pienemmät, tehokkaammat ja vahvemmin integroidut. Yleisenä mielipiteenä oli, että vain Yhdysvalloilla olisi kapasiteetti

¹³⁴ Lewis (2007), s.387

¹³⁵ Serena, Chad C.: *A Revolution In Military Adaptation - The US Army In Iraq War*, Georgetown University Press, Washington DC, 2011, s.35

¹³⁶ Lewis (2007), s.387

hyödyntää tämä teknologian mukanaan tuoman vallankumouksen mahdollisuudet täysimääräisesti.¹³⁷

Maavoimien osalta nämä ”älykkäät aseet” eivät rajoittuneet vain ohjuksiin, raketteihin ja pommeihin, vaan päähyöty maavoimien osalta tuli satelliittikuvauksesta, GPS:n käytöstä sekä miehittämättömien ilma-alusten käytöstä. Nämä laitteet paransivat huomattavasti maavoimien yleistä tilannekuvaa ja mahdollistivat operaatioiden toteuttamisen ja joukkojen liikuttamisen oikea-aikaisesti ja tehokkaasti Persianlahden sodassa. Yhtä tärkeää oli johtamisyhteyksien kehittyminen sekä operatiivisella, että taktisella tasolla. Kehittyneet johtamisyhteydet paransivat maavoimien komentajien tilannekuvaa ja mahdollistivat nopeamman tiedon jakamisen komentoketjua pitkin. Tämän johdosta yksiköt kykenivät operoimaan pidempiä etäisyyksiä suuremalla tempolla kuin koskaan aikaisemmin. Monet maavoimien johtavista upseereista näkivät näissä kuitenkin suurta kehityspotentiaalia, jolla mahdollistettaisiin poispääsy viimeiset 100 vuotta hallinneesta kulutussodankäynnistä, kohti todellista liikesodankäyntiä.¹³⁸

Nämä uudet visiot sodankäynnin tulevaisuudesta eivät olleet uusia. Jo 1940-luvulta alkaen yhdysvaltalaisen visiona oli mahdollistaa sodankäynti ilman maakomponentin käyttöä. Tahtona oli mahdollistaa sodankäynti ilmasta, ja myöhemmin avaruudesta käsin, ja näin ollen pitää sodankäynti ammattimaisten insinöörien käsissä, jolloin amerikkalaiset itse eivät altistuisi sodan kauhuille. Sodankäynnin peruseräkkeet ja niiden mukanaan tuomat kauhut eivät kuitenkaan missään vaiheessa poistuneet teknologisista harppauksista huolimatta.¹³⁹

Sodankäynnin vallankumousta ei kuitenkaan hyväksytty universaalina totuutena. Vaikka teknologinen harppaus sotilasteknologiassa ja sen mukanaan tuomat mahdollisuudet tunnustettiin, niin niiden ei nähty muokkaavan sodankäynnin ydintä eli sitä, miten sotia käydään. Sodankäynnin todellinen vallankumous olisi vaatinut sitä, että tapa sotia olisi muuttunut täysin näiden uusien teknologisten innovaatioiden myötä. Näin ei kuitenkaan tapahtunut, vaan teknologia kehitti ja muokkasi osiltaan modernia sodankäyntiä tiettyyn suuntaan. Teknologinen kehityskaari vastasi tavallaan ensimmäisen maailmansodan teknologista kehitystä länsirintamalla. Massatuotetut aseet täyttivät taistelutilan sirpaleilla ja luodeilla, tehden massamaiset etenemiset rintamalinjojen välillä tehottomiksi. Jämähäneet rintamalinjat ja juoksuhaudat olivat osoitus siitä,

¹³⁷ Ibid, s.389

¹³⁸ Farreell, Theo, Rynning, Sten, Terriff, Terry: *Transforming Military Power since the Cold War; Britain, France, and the United States, 1991-2012*, Cambridge University Press, United Kingdom, 2013, s.20–21 ja Lewis (2007), s.386–391

¹³⁹ Lewis (2007), s.387

millaisia ongelmia tulivoiman kasvu aiheutti operatiivisella ja taktisella tasolla. Teknologinen kehitys oli jälleen mahdollistamassa tulivoiman vaikutuksen keskittämisen vielä voimakkaammin, tällä kertaa täsmäaseiden muodossa.¹⁴⁰

3.4 Maavoimien muutos 1990-luvulla

Yhdysvaltojen maavoimat on pyrkinyt muuttamaan joukkorakennettaan ja tapaansa sotia vuoden 1991 Persianlahden sodan jälkeen. Kylmän sodan aikana maavoimat kokivat useita muutoksia, joiden kaikkien tarkoituksena oli säilyttää maavoimien rooli ja kyky toimia osana Yhdysvaltojen aseellista pelotetta. Lähes puoli vuosisataa kestäneen kylmän sodan aikana maavoimien tehtävänä oli ylläpitää uskottavaa ja eteen työnnettyä sotilaallista kykyä Euroopassa ja tarvittaessa torjua Varsovan liiton hyökkäys. Maavoimien kehittämisen painopisteenä oli joukkojen suorituskyvyn parantaminen niin, että nämä kykenisivät laajamittaiseen konventionaaliseen sotaan Keski-Euroopassa. Maavoimien doktriinillinen kehityssuunta yhdistettynä aikakauden keskeisiin sotilasteknologian kehityksiin mahdollistivat sen, että kylmän sodan päättyessä maavoimat oli teknologiakeskeinen, konventionaaliseen sotaan suunniteltu organisaatio, jonka kyvykkyys ulosmitattiin Persianlahden sodassa.¹⁴¹

Neuvostoliiton hajoaminen ja geopoliittisen tilanteen raju muuttuminen yhdistettynä teknologian kehityksen kanssa aiheutti kuitenkin tarvetta tarkastella maavoimien roolia uudelleen. Tämän tarpeen myötä maavoimat on kokenut kolme suurta muutosta viimeisen kahden vuosikymmenen aikana. Nämä vaiheet eivät ole tapahtuneet täysin peräkkäin, vaan niissä on luonnollisesti ollut ajallisia päällekkäisyyksiä. Maavoimien ensimmäinen reformi alkoi Persianlahden sodan jälkeen, kun maavoimat pyrki digitalisoimaan itsensä. Toinen reformi, jonka ytimessä oli, *Future Combat Systems* (FCS) -konsepti, alkoi vuoden 1999 Kosovon sodan aikoihin. Kolmannen reformiyrityksen tarkoituksena oli modularisoida maavoimien joukkorakennetta samalla, kun FCS-konseptia oltiin vielä ajamassa sisään ja maavoimat oli sitoutunut kahteen laajamittaiseen maasotaan.¹⁴²

Vuonna 1991 alkaneen reformin pääarkkitehtinä voidaan pitää maavoimien silloista komentajaa kenraali Gordon R. Sullivania. Sullivan tunnisti kolme eri ulottuvuutta, jotka määrittelivät maavoimien muutoksen tarpeen: Geopoliittisen tilanteen muutos kaksinapaisesta maailmasta

¹⁴⁰ Shimko (2010), s.15–16

¹⁴¹ Romjue, John L. : *American Army Doctrine for the Post-Cold War*, Military History Office, United States Army Training and Doctrine Command, Fort Monroe, Virginia, 1996, s.1-2

¹⁴² Farreell ja muut (2013), s.16

moninapaiseen, sodan kuvan muutos sekä muutos Yhdysvaltojen sisäpolitiikassa, jolloin asevoimien rahoitusta leikattiin ja siirrettiin muille hallinnonaloille. Näiden trendien lisäksi maavoimien johto tunnisti myös sisäisiä muutostarpeita Persianlahden sodan oppien perusteella.¹⁴³

Keskisin strateginen muutos maavoimien kannalta oli kylmän sodan hidas päätyminen alkaen Berliinin muurin murtumisesta vuonna 1989, aina Neuvostoliiton hajoamiseen joulukuussa 1991. Toinen merkittävä tekijä asevoimien tulevaisuuden kannalta oli raha, jonka seurauksena asevoimien kokoa jouduttiin pienentämään radikaalisti. Paine puolustusmäärärahojen laskemiselle ja rahan uudelleen kohdentamiselle alkoi kasaantua jo 1980-luvun lopulla Neuvostoliiton ja Yhdysvaltojen parantuneiden suhteiden johdosta. Berliinin muurin murtumisen jälkeen puolustushaarakomentajien neuvoston silloinen puheenjohtaja kenraali Colin Powell ymmärsi, että paine puolustusmäärärahojen leikkaamiselle tulisi edelleen kasvamaan ja hänen johdolla puolustushaarat laativat suunnitelmat joukkojen pienentämisestä, jolloin joukkojen supistus tapahtuisi hallitusti ja suunnitelmallisesti. Vuonna 1990 silloinen presidentti George H. W. Bush ilmoittikin joukkojen määrän leikkaamisesta 25 % prosentilla. Kyseessä oli Yhdysvaltojen asevoimien suurin joukkojen alasajo sitten toisen maailmansodan päättymisen. Vuoteen 1995 mennessä maavoimien vuotuinen budjetti oli laskenut 93,6 miljardista dollarista 63 miljardiin dollariin, maavoimien vahvuus oli laskenut 770 000 sotilaasta 510,000 sotilaaseen ja aktiivipalveluksessa olevien divisioonien määrä oli laskenut 18:sta kymmeneen. Samalla ajanjaksolla maavoimien kansalliskaartin vahvuutta leikattiin 457 000 sotilaasta 387 000:n sotilaaseen ja maavoimien reservin vahvuutta 319 000 sotilaasta 242 000:n sotilaaseen. Tämän lisäksi lukuisia tukikohtia suljettiin ja yhdistettiin sekä suuri määrä eteentyönneetyistä joukoista vedettiin takaisin Amerikan mantereelle.¹⁴⁴

Yhtenä kriittisenä muutoksena oli maavoimien joukkojen vetäminen pois Euroopasta. Tämä muutos Yhdysvaltojen sotilasstrategiassa toi maavoimille vaatimuksen, jossa sen oli kyettävä nopeaan voiman projisointiin eri puolille maailmaa. Maavoimien omien Persianlahden sodan kokemusten mukaan tämä tulisi olemaan haasteellista. Persianlahden sodan kolme päällimmäistä oppia olivat olleet, että nopeasti lähetettävillä joukoilla ei ollut tarpeeksi iskuvoimaa, maavoimien kyky projisoida voimaa maailman eri kriisipesäkkeisiin oli puutteellinen ja logistiikkajärjestelmä, joka nojasi suuriin, eri puolille maailmaa sijoiteltuihin varastoihin oli riittämätön. Ensimmäinen oppi konkretisoitui, kun 82. maahanlaskudivisioona lähetettiin alueelle elokuussa 1990. Divisioona oli organisaatioltaan ja kalustoltaan tarpeeksi kevyt siirrettäväksi

¹⁴³ Ibid, s.17

¹⁴⁴ Brown (2011), s.124

toiselle puolelle maailmaa suhteellisen lyhyessä ajassa, mutta se oli auttamatta alivoimainen Irakin divisioonaa vastaan, jotka se olisi mahdollisen hyökkäyksen alkaessa joutunut kohtaamaan käytännössä yksin.¹⁴⁵ Toinen ja kolmas oppi saatiin, kun maavoimilla kesti yli puoli vuotta siirtää kaikki operaatioon tarvittavat joukot ja näiden tarvitsema logistinen ketju operaatioalueelle Amerikan mantereelta ja Euroopasta¹⁴⁶. Näiden oppien johtopäätöksenä todettiin, että maavoimien tulee jatkossa ylläpitää välittömässä valmiudessa olevia joukkoja, joilla ylläpidetään kykyä voittaa Persianlahden sodan kaltainen konflikti.

Persianlahden sodan oppien implementointi oli kuitenkin vaikeaa, kun samanaikaisesti maavoimien rahoitusta leikattiin ja joukkojen määrää supistettiin. Kenraali Sullivanin mukaan historiallisesti aina, kun maavoimien kokoa oli supistettu, niin suurimpana kärsijänä oli ollut joukkojen valmius ja koulutustaso. Tästä johtuen maavoimien joukkojen kriittinen painopiste kylmän sodan jälkeisenä vuosikymmenenä oli joukkojen valmius. Kenraali Sullivanin mukaan maavoimien reformin tarkoituksena ei saa olla vain luoda pienoismallia kylmän sodan aikaisista maavoimista, vaan pienempien maavoimien tuli olla suorituskyvyllisesti edeltäjänsä paremmat. Johtavana ajatuksena oli se, että maavoimien tuli kyetä voittamaan itseään lukumäärällisesti vahvempi vastustaja. Tämä ei sinänsä ollut Yhdysvaltojen maavoimille uutta, sillä tähän oli valmistauduttu koko kylmän sodan ajan Euroopassa. Nyt vain ei osattu enää ennustaa, missä päin maailmaa tämä kohtaaminen tapahtuisi.¹⁴⁷

Kenraali Sullivanin visiona maavoimien tulevaisuudesta oli, että maavoimat kykenisi tempaamaan omalla reformillaan aloitteen ja toimimaan aktiivisesti eikä vain reagoimaan poliittisen tason päätöksiin. Maavoimien oli siis pakko muuttua, kyse oli vain siitä, tapahtuisiko se maavoimien omilla ehdoilla vai ei. Muutoksen läpivienti oli kuitenkin vaikeaa. Poliittinen paine maavoimien supistamiselle oli tässä kohtaa jo sietämätön, mutta toisaalta maavoimat oli juuri todistanut kyvykkyytensä käytännössä tuhoamalla maailman neljänneksi suurimmat maavoimat. Päällimmäisenä tunteena organisaation sisällä olikin ajatus siitä, että mitään ei tarvitse korjata, sillä mikään ei ollut rikki.¹⁴⁸ Tilanne olikin Sullivanille hyvin vaikea, sillä hänen johdolla tuli aloittaa suuri organisaatiomuutos organisaatiossa, joka ei tuntenut tarvitsevansa muutosta. Maavoimat oli saatava kääntämään katseensa pois voitokkaasta menneisyydestään ja kohti epävarmaa tulevaisuutta.

¹⁴⁵ Ibid, s.61

¹⁴⁶ Pagonis, Gus: *Moving Mountains: Lessons in Leadership and Logistics from the Gulf War*, Harvard Business School Press, Boston, 1992, s.

¹⁴⁷ Farreell ja muut (2013), s.23–25

¹⁴⁸ Ibid, s.23–25

Tämän muutoksen vetäjäksi perustettiin, *Modern Louisiana Maneuvers* (LAM) - projekti. Projektin nimi viittaa vuosina 1940–1941 toimeenpantuun, *Lousiana Maneuvers* -projektiin, jossa testattiin maavoimien uutta doktriinia ja joukkorakenteita, määritettiin kalustotarpeita, koulutettiin joukkoja ja erityisesti ylintä upseeristoa sotaa varten¹⁴⁹. *Louisiana Maneuvers* -projekti olikin saanut eräänlaisen myyttisen maineen projektina, joka mahdollisti Yhdysvaltojen menestyksen toisessa maailmansodassa. Nimeämällä 1990-luvun reformi, *Modern Louisiana Maneuvers* -projektiksi, yritettiin viestiä sitä miten suuren ja innovatiivisuutta vaativan muutoksen edessä maavoimat oli.

LAM-projektin toteuttavaksi joukoksi perustettiin, *Modern Lousiana Maneuvers Task Force* (LAM TF). Taisteluosaston oli tarkoituksena toimia toimeenpanevana joukkona uusille ideoille sekä uudelle kalustolle ja määrittää testien sekä sotaharjoitusten perusteella, mitkä konseptit ja ideat olivat toimivia ja mitkä eivät. LAM-projekti oli suoraan kenraali Sullivanin alaisuudessa ja se toimi läheisessä yhteistyössä TRADOC:n kanssa, jolloin mahdollistettiin tutkimuksen, operaatioiden ja testien integraatio maavoimien koulutuksesta ja kehityksestä vastaavan TRADOC:n kanssa.

LAM oli projektina valtava. Sen tehtävänä oli arvioida millainen on maavoimien tulevaisuuden doktriini, miten joukkoja koulutetaan, millaista materiaalia ne tarvitsevat, miten joukkoja tulisi johtaa ja millainen niiden organisaatorakenne tulisi olla.¹⁵⁰ Kaiken taustalla oli pyrkimys digitalisoida maavoimat ja saada täysimääräinen hyöty kehittyvistä informaatioteknologioista. Nämä uudet teknologiset kyvyt tuli yhdistää saatuihin oppeihin Persianlahden sodasta, samalla kun maavoimien rahoitusta leikattiin, joukkojen määrää supistettiin ja koko maavoimien olemassaolon tarvetta mietittiin uudelleen.

Kenraali Sullivan uskoi, että kyetäkseen toimimaan tässä kylmän sodan jälkeisessä maailmassa maavoimat tarvitsisi uuden doktriinin. TRADOC sai tehtäväkseen päivittää maavoimien kenttäohjesäännöstön ytimen, operaatio-ohjesäännön, *Field Manual 100-5: Operations* (FM 100-5). Päivityksessä tuli huomioida Persianlahden sodasta saadut opit, hyödyntää kasvavan digitalisaation mukanaan tuomat mahdollisuudet sekä luoda doktriini, joka ei olisi rajoitettu maantieteellisesti Eurooppaan, vaan sitä kyettäisiin hyödyntämään millä tahansa sotatoimialueella.

¹⁴⁹ Yarrison, James L: *The Modern Louisiana Maneuvers*, Center of Military History, United States Army, Washington D.C, 1999, alkusanat

¹⁵⁰ Farreell ja muut (2013), s.27–29

Tarkoituksena ei kuitenkaan ollut mullistaa maavoimien tapaa sotia, vaan uuden operatiivisen kenttäohjesäännön tuli olla luonnollinen jatkumo *Air-Land Battle*-doktriinille.¹⁵¹

Vuonna 1993 julkaistu kenttäohjesääntö tunnusti kylmän sodan jälkeisten asevoimien olevan pienemmät ja sijoitettuna lähes kokonaan Amerikan mantereelle, joten kyky strategiseen liikkuvuuteen oli kriittistä. Uuteen kenttäohjesääntöön oli myös sisällytetty muutoksen taistelukentän dynamiikassa. Taistelukenttää ei enää mielletty rajattuna alueena, vaan osana taistelutilaa, jolla maavoimien tuli voittaa monia yhtä aikaa käytäviä taisteluita eikä enää vain taisteluiden sarjoja. Maavoimien tuli tästä eteenpäin hallita koko taistelutilan spektri.¹⁵²

Vuoden 1993 operatiivista kenttäohjesääntöä voidaan pitää väliportaana kylmästä sodasta sen jälkeiseen aikaan. FM 100-5 sisälsi suunnitelmia ja konsepteja tulevaisuudesta, johon maavoimat uskoi astuvansa, mutta se sisälsi myös tiettyä pidättyväisyyttä *Air Land Battle* -doktriinin perusteiden suuntaan eikä pyrkinyt mullistamaan koko maavoimien taistelutapaa kerralla. Kenttäohjesääntö ei täysmääräisesti kyennyt hyödyntämään kaikkia Persianlahden sodasta saatuja oppeja johtuen geopolittisista muutoksista.

Vuoden 1994 aikana kävi selväksi, miten suurta hyötyä digitalisaatiosta olisi maavoimille. Kenraali Sullivan määräsi perustettavaksi, *FORCE XXI* -projektin, jonka tarkoituksena oli kehittää uudenlaiset sotavoimat uudelle vuosisadalle. Tämän uuden sotavoiman oli kyettävä operoimaan korkeammalla intensiteetillä, laajemmassa tilassa ja pienemmässä ajassa kuin millään edeltävällä joukolla. 4. jalkaväkidivisioona valittiin projektin koalustaksi. Tavoitteena oli kyetä digitalisoimaan yksi raskas divisioona vuoteen 2000 mennessä ja digitalisoida maavoimat täysin vuoteen 2010 mennessä. Tämä uusi, *FORCE XXI* -projekti toteutettiin alun perin osana LAM-projektia, mutta johtuen maavoimien kehityksen painopisteen muutoksesta kohti täydellistä digitalisaatiota LAM-projekti lopetettiin vuonna 1996 ja *FORCE XXI* -projekti korvasi sen maavoimien kehityksen kärkihankkeena.¹⁵³

FORCE XXI -projektin tarkoituksena oli luoda maavoimille kyky doktriinilliseen joustavuuteen, strategiseen liikkuvuuteen, toimimiseen yhdessä muiden puolustushaarojen ja liittolaismaiden kanssa sekä luoda perusta toimimiselle sodassa sekä sotaa alemmissa konflikteissa.

¹⁵¹ Romjue (1996), s.23–27

¹⁵² FM 100-5 (1993), alkusanat ja s.1-1 ja Lewis (2007), s.394

¹⁵³ Brown (2011), s.86–92

TRADOC:n tuottamaan julkaisuun, *TRADOC Pamphlet 525-5: Force XXI Operations*, sisällytettiin ne doktriinilliset ideat ja ajatukset, joita ei vielä julkaistu osana vuoden 1993 kenttäohjesääntöä FM 100-5.¹⁵⁴

24. maaliskuuta 1999 Nato aloitti Yhdysvaltojen johdolla ilmasodan Serbiaa ja sen Kosovoon hyökänneitä joukkoja vastaan. Tämä yksitoista viikkoa kestänyt operaatio oli lähes kokonaan ilmaoperaatio.¹⁵⁵ Maajoukkojen käyttöä oli harkittu alustavissa suunnitelmissa. Maaoperaatio kuitenkin hylättiin vedoten käytännöllisiin syihin, mutta taustalla painoivat myös poliittiset syyt¹⁵⁶. Maajoukkojen ensivasteen joukot olisi muodostettu pääasiassa UH-64 taisteluhelikoptereista sekä raskaista raketinheittimistä, jotka operoisivat Makedoniasta käsin. Kaikki tähän ensi-iskuun tarvittavat joukot olisi saatu Saksasta alle kahdessa viikossa, jonne ne olivat jo valmiiksi sijoitettuna. Maaoperaation päävoima olisi koottu Makedonian ja Albanian alueelle, josta joukot olisivat valmistautuneet etenemään Kosovoon.¹⁵⁷

Suunnitelmana oli koota alueelle 100 000 sotilaan hyökkäysvoiman, joten vaadittu määrä joukkoja olisi ollut noin 250 000, joista 175 000 amerikkalaisia. Nämä kuuden divisioonan vahvuiset joukot olisi saatu alueelle 75 vuorokaudessa. Suunnitelma maakomponentin käytöstä koh-tasi kuitenkin kiivasta vastarintaa asevoimien ylimmän johdon keskuudessa. Alueelle päätettiin lähettää UH-64 hyökkäyshelikoptereista ja raskaista raketinheittimistä koostuva taisteluosasto, joka sai nimen, *Task Force Hawk* (TF HAWK).

Tämä taisteluosasto asetettiin kuitenkin suoraan presidentin alaisuuteen ja sen käyttö ei ollut sallittua ilman erillistä lupaa Valkoisesta talosta. TF Hawk paisui kuitenkin pian 1800 sotilaasta 3500 sotilaaseen sisältäen kolme panssarivaunukomppaniaa ja kolme mekanisoitua jalkaväkikomppaniaa. Joukon siirto alueelle vaati yhteensä 44 päivää käsittäen noin 500 ilmavoimien C-17 kuljetuskoneiden suoritetta.¹⁵⁸ Joukon saaminen alueelle oli logistinen painajainen johtuen alueen heikosta infrastruktuurista ja sitä pidettiin yleisesti ottaen vakavana epäonnistumisena.

¹⁵⁴ U.S. Army Training and Doctrine Command: *TRADOC Pamphlet 525-5: Force XII Operations*, United States Army Training and Doctrine Command, Fort Monroe, Virginia, 1994, alkusanat

¹⁵⁵ Kretchik (2011), s.246

¹⁵⁶ Robinson, Linda; Paul D. Miller, John Gordon IV, Jeffrey Decker, Michael Schwille & Raphael S. Cohen: *Improving Strategic Competence Lessons from 13 Years of War*, RAND Corporation, Santa Monica, California, 2014, s. 21

¹⁵⁷ Rayburn, Joel D. & Frank K. Sobchak: *The US Army In The Iraq War: Volume I*, United States Army War College Press, Pennsylvania, 2019, s.8

¹⁵⁸ Farreell ja muut (2013), s.37–41

TF Hawk siirto osoittautui suureksi häpeäpilkuksi maavoimille, sillä se loi kuvan maavoimista, jotka ovat liian raskaat ja hitaat siirrettäväksi minnekään päin maailmaa omista tukikohdistaan kohtuullisessa ajassa. Tämä epäonnistuminen kuvasti hyvin sitä, miten vähän edistystä maavoimissa oli tapahtunut Persianlahden sodan jälkeen, hienoista puheista ja konsepteista huolimatta.¹⁵⁹ TF Hawkin epäonnistumisen myötä koko 1990-luvun vellonut kiista ilmavoimien roolista nousi jälleen esiin. Ilmavoimien näkökulmana oli, että Persianlahden sota ratkaistiin yksiselitteisesti käyttäen ilma-asetta ja häiveteknologiaa sekä edistyksellisiä täsmäaseita. Sama oli nyt toistunut Kosovossa. Tämä maavoimien epäonnistuminen ja ilmavoimien jatkuva voittokulku nostivat esiin todellisia kysymyksiä siitä, mikä tulisi olemaan maavoimien rooli tulevaisuudessa osana asevoimia.

3.4 Joukkorakenteiden kokeilua: Legacy Force, Interim Force & Objective Force

Toimenpiteet maavoimien todelliselle muutokselle aloitettiin heti vuoden 1999 lopulla. Tähän mennessä maavoimien konseptihankkeet olivat keskittyneet lähinnä digitalisoinnin ja modernisoinnin ympärille, varsinaisen organisaatiomuutoksen jäädessä taka-alalle. Maavoimien runko päätettiin jakaa kolmenlaisiin joukkoihin. Yhtenä ja raskaimpana elementtinä säilytettiin maavoimien perinteinen runko, *Legacy Force*, joka koostui käytössä olevista joukkotyypeistä. Maavoimat suunnitteli *Legacy Force* -joukkotyypin modernisoinnin ja kehityksen niin, että joukot pysyisivät operatiivisessa käytössä aina 2020-luvulle asti, jolloin ne korvattaisiin uusimpia suorituskykyjä ja innovaatioita hyödyntävillä *Objective Force* -joukoilla.¹⁶⁰

Kolmantena elementtinä perustettiin, *Interim Force*, joiden oli tarkoitus saavuttaa operatiivinen valmius vuoteen 2010 mennessä. Joukkojen tuli toimia väliaikaisena joukkotyypinä siirryttäessä *Legacy Force*-joukkorakenteesta kohti *Objective Force*-joukkorakennetta.¹⁶¹ Viimeisenä elementtinä perustettiin täysin uudenlainen konseptijoukkotyyppi, *Objective Force*, jonka tehtävänä oli luoda maavoimille kyky operoida paremmalla strategisella ulottuvuudella ja nopeudella, säilyttäen verraten hyvä taistelukyky. Näiden joukkojen tehtävänä oli myös toimia maavoimien uuden kaluston ja doktriinillisten konseptien testialustana.

Interim Forcen-joukkotyypin suunnittelun ja organisoinnin pohjaksi otettiin suorituskyvyt, jotka olivat sillä hetkellä saatavilla. Tavoitteena ei siis ollut kehittää täysin uusia teknologisia

¹⁵⁹ Rayburn ja muut (2019), s.9 ja Fontenot, Gregory; E.J., Degen, David, Thon: *On Point The United States Army in Operation Iraqi Freedom*, Naval Institute Press, Annapolis, Maryland, 2005, s.20

¹⁶⁰ Fontenot ja muut (2005), s.20–21

¹⁶¹ Brown (2011) s.197 ja Farreell ja muut (2013), s.42–43

innovaatioita tämän joukkotyypin varustamiseen. Ensimmäisen joukkotyypin mukaisen prikaatin tuli olla operatiivisessa valmiudessa 2001 ja koko joukkotyypin vuonna 2003.¹⁶² Interim Force-joukkotyypin rakenteeksi luotiin, *Interim Brigade Combat Team (IBCT)*. Joukkojen pääkalustoksi valikoitui kanadalaisvalmisteinen, *Light Armored Vehicle III*, jota alettiin kutsua nimellä, *Stryker Armored Combat Vehicle*. Tämä panssaroitu miehistönkuljetusajoneuvo tulisi toimimaan pohjaratkaisuna uusille prikaatin taisteluosastoille. Stryker-miehistönkuljetusajoneuvosta suunniteltiin yhteensä yhdeksän eri varianttia, joilla kyettiin täyttämään kaikki prikaatin taistelujoukkojen asettamat alustavaatimukset. Pääosa prikaatin kuljetuskalustosta koostui HMMV -ajoneuvoista sekä uusista kuorma-autoista. Prikaati muodostui kolmesta pataljoonasta, tukipataljoonasta, patteristosta, sekä panssarintorjunta-, pioneeri-, viesti- ja sotilastiedustelukomppanioista. Prikaatin tiedustelu- ja maalinosoitusosat koostuivat helikopterilentueesta. Tämä uusi rakenne mahdollisti jalkaväen määrän lisäämisen taistelevissa joukoissa, jonka vähyys oli ollut haasteena aikaisemmissa mekanisoiduissa joukoissa.¹⁶³

Samanaikaisesti maavoimissa työskenneltiin kuumeisesti *Object Force*-projektin käynnistämiseksi. Vaikka projektin alkuperä olikin, *The Army After Next (AAN)*, -projektissa, niin nyt tarkoituksena oli luoda teoreettisista konsepteista käytännön suorituskykyjä. Projektin tarkoituksena oli luoda keskiraskas joukkotyyppi, jolla oli kevyen joukon strateginen liikkuvuus, yhdistettynä raskaan joukon tulivoimaan. *Objective Force*-konseptin ytimessä oli, *The Future Combat Systems (FCS)*, -projekti. FCS-projektilla pyrittiin luomaan integroitu johtamis- ja viestiverkosto, jolla kyettäisiin johtamaan miehitettyjä ja miehittämättömiä joukkoja kaikkien puolustushaarojen välillä. Tavoitteena oli hyödyntää teknologisia innovaatioita eikä niinkään tukeutua olemassa olevaan teknologiaan. Tällä joukkotyypillä oli tarkoitus korvata täysin maavoimien raskaat panssaridivisioonat. Tämän projektin tuottama keskiraskas tulevaisuuden taistelujoneuvo tulisi siis toimimaan uutena taistelupanssarivaununa. Tarkoituksena oli, että projektin kehitystyö saataisiin valmiiksi vuoteen 2010 mennessä ja tuotanto saataisiin käynnistettyä vuoden 2012 aikana. FCS-projektin tarkoituksena oli luoda integroitu miehitettyjen ja miehittämättömien aselavettien verkosto, jolla olisi kyky toimia maalla ja ilmassa. Miehittämättömät aselavetit olisi varustettu suora-ammunta aseilla, sekä epäsuorantulen aseilla. Nämä aselavetit olisivat yhteydessä integroituun johtamisjärjestelmään, joka mahdollistaisi suorituskykyjen hyödyntämisen aina maanpinnalta avaruuteen asti.¹⁶⁴

¹⁶² Farreell ja muut (2013), s.51

¹⁶³ Brown (2011), s.202–206

¹⁶⁴ Brown (2011), s.196–197 ja Farreell (ja muut 2013), s.53–55

Näiden uusien *Objective Force* -joukkojen pohjaratkaisuna käytettiin vuonna 1995 käynnistettyä konseptisuunnitelmaa AAN -konsepti, jolla pyrittiin täyttämään Pentagonin silloiset vaatimukset maavoimien joukkojen keskittämisen aikarajoista. Legacy Force joukot olivat taas suoraan *FORCE XXI* -konseptin tuotoksia. Edelliset projektit olivat keskittyneet maavoimien digitalisointiin ja päivittämään olemassa olevia joukkoja eivätkä niinkään päivittämään maavoimia uudelle vuosituhanalle. AAN -projektin johto siirrettiin myös uudelle upseerisukupolvelle, jonka nähtiin olevan myötämielisempiä ja alttiimpia tämän kaltaiselle muutosjohtamiselle. Katseet siirrettiin nyt kerralla sodankäynnin tulevaisuuteen, aina vuosiin 2020–2030 asti.¹⁶⁵

Objective Force -joukkojen konseptisuunnitelmana oli kyvykkyys hyödyntää uuden teknologian suoma ennennäkemätöntä aselajien yhteistoimintaa, yhdistettynä parempaan strategiseen ja operatiiviseen liikkuvuuteen. Uuden joukkotyypin tuli olla kevyempi painomäärällisesti ja organisaatiollisesti, kuin nykyisten raskaiden panssariyhtymien. Joukot oli kyettävä siirtämään toimialueille käyttäen C-130 kuljetuskoneita, rahtialusten ja raskaimpien kuljetuskoneiden sijaan. Joukkotyyppi tulisi olemaan prikaati-runkoinen, vanhan divisioonarakenteen sijaan. Uudella kevyemmällä ja pienemmällä joukolla tuli kuitenkin olla vanhan panssariyhtymän kaltainen tulivoima ja taistelukyky. Tähän aiottiin päästä tiukemmalla aselajien ja puolustushaarojen yhteistoiminnalla, hyödyntäen uusinta käytössä olevaa teknologiaa. Nämä uudet joukot paikantaisivat vihollisen pitkien matkojen päästä hyödyntäen eri sensortechnologiaa, eivätkä kohtaisi vihollista kulutusodankäynnin mukaisessa panssariyhtymien kohtaamistaistelussa.¹⁶⁶

Tulevaisuuden taistelukenttä nähtiin tietoverkkokeskeisenä, *network-centric*. Valmistautuminen näihin tulevaisuuden taisteluihin vaatisi rajua muutosta doktriineissa, taktiikoissa, taistelutekniikassa ja muissa käytetyissä menetelmissä. Tämä uusi taistelutapa vaatisi uuden tasapainon hakemisen tulivoiman ja liikkeen välillä. Nopeatempoinen ja jopa kaoottinen taistelutila vaatisi hajautettua johtamiskykyä vanhan komentajakeskeisen johtamisen sijasta, jotta pienemmät ja liikkuvammat joukot kykenisivät toimimaan vastustajaa vastaan tehokkaasti hyödyntäen liikkettä ja vastustajan heikkouksia.¹⁶⁷

Nämä uudistukset eivät kuitenkaan ilmentäneet maavoimien upseeriston asenteita tulevaisuudesta. Vuonna 2000 tehdyn kyselytutkimuksen mukaan 56 % upseereista oli sitä mieltä, että mekanisoidut yhtymät olisivat keskeisessä roolissa vielä 2020-luvulla. Tämä tulos oli sikäli

¹⁶⁵ Ibid s.196–197 ja Ibid, s.42–45

¹⁶⁶ Farreell ja muut (2013), s.47

¹⁶⁷ Ibid, s.48

mielenkiintoinen, että Objective Forcen -joukkotyypin piti lopullisesti korvata perinteistä mekanisoitua joukkoa edustava Legacy Force juuri 2020-luvulla. Yhdysvaltojen maavoimien trendinä oli ollut toisesta maailmansodasta lähtien kehittää aina vain tulivoimaisempia ja kyvykkäämpiä taistelupanssarivaunuja, jotka toimisivat prikaati- ja divisioonakokoonpanoissa. Uusien Objective Force ja Interim Force joukkotyyppien tarkoituksena oli kuitenkin kääntää tämä ajattelu pääläelleen hyödyntäen kevyitä ja keskiraskaita joukkoja. Maavoimien upseeristo kyseenalaisti syystäkin tämän konseptin toimivuuden.¹⁶⁸

Maavoimien monitasoinen suunnitelma ei kuitenkaan ollut ilmainen. Vuonna 2000 laaditun arvion mukaan pelkästään Objective Force -joukkotyypin kehittäminen tulisi maksamaan 74 miljardia dollaria. Tämän lisäksi maavoimien arvion mukaan Legacy Forcen kehittäminen tulisi maksamaan 20 miljardia dollaria, jolla turvattaisiin maavoimien operatiivinen valmius seuraavan kahden vuosikymmenen ajaksi.¹⁶⁹

3.5 Yhteenveto

Kylmän sodan päättymisen jälkeen Yhdysvallat oli ainoa jäljellä oleva supervalta, supervaltojen ja suurvaltojen määrän laskiessa koko 1900-luvun. Saksa menetti suurvalta-asemansa ensimmäisen maailmansodan jälkeen ja uudestaan toisen maailmansodan jälkeen. Iso-Britannia ja Ranska eivät kyenneet ylläpitämään siirtomaaimperiumejaan enää toisen maailmansodan jälkeen. Koko toisen maailmansodan jälkeistä aikaa hallitsi kahden jäljelle jääneen supervallan välinen kilpailu. Nyt oltiin siinä pisteessä, että Yhdysvaltojen viimeinenkin kilpailija oli romahtanut.

Kylmän sodan päättymisen merkitystä Yhdysvaltojen maavoimille ei voi vähätellä. Maavoimat oli nyt tilanteessa, jossa sen ainoa potentiaalinen ja tasavertainen vastustaja oli lakannut olemasta. Maailman yleisen turvallisuuden kannalta tilanne parani merkittävästi välittömän ydinsodan uhan väistyttyä, mutta maavoimien kannalta tilanne oli hankala. Yksi suuri uhka, johon oli varauduttu viimeisen puolen vuosisadan ajan, oli nyt muuttunut lukuisiksi pienemmiksi uhiksi ympäri maailmaa. Kylmän sodan päättyminen päätti myös jatkuvan kilpavarustelun vaiheen Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton välillä. Tämä kilpailuasetelma oli toiminut jatkuvan ase-tekniikan kehityksen moottorina läpi 1900-luvun jälkipuoliskon. Puolustustekniikan kehi-

¹⁶⁸ Ibid, s.56

¹⁶⁹ Ibid, s.57

tys kääntyi täysin päinvastaiseksi, kuin mitä se oli kylmän sodan aikana. Yhdysvallat on toiminut viimeisen vuosisadan aikana länsimaisen ase- ja sotilasteknologian veturina. Maailmaa mullistaneet jokapäiväiset teknologiat kuten internet ja GPS ovat alun perin olleet asevoimien kehitystyön tulosta. Kylmän sodan aikaisen kilpavarustelun päättyminen on kääntänyt tämän kehityksen toisinpäin.

Maavoimien operatiivisen *Air-Land Battle* -doktriinin juuret ovat löydettävissä Saksan asevoimien toisen maailmansodan aikaisesta konseptista, *Truppenführung*. Maavoimien vuoden 1941 operatiivinen doktriini oli johdettu suoraan saksalaisten opeista. Tämä liikesodankäyntiin pyrkivä kehitys jatkui maavoimissa koko 1900-luvun jälkipuoliskon. Toimiva operatiivinen doktriini on yhtä tärkeä osa onnistunutta operaatiota kuin mitä se oli vuonna 1940. Yhdysvaltojen sotilaallista ylivoimaa Persianlahden sodassa ei voi täysin selittää aseteknologisella ylivoimalla. Saksalaista perintöä olevat liikesodankäynnin opit olivat oleellisia vaikuttimia sodan lopputuloksen kannalta. Maavoimat oli harjoitellut 15 vuotta kohtaamaan Neuvostoliiton joukot Keski-Euroopassa. Nyt maavoimat sovelsi oppimaansa valmisteltuihin puolustusasemiin kaviouruneita irakilaisjoukkoja vastaan tuhoisin seurauksin. Maavoimat tuhosi Irakin asevoimat aselajien väliseen yhteistoimintaan perustuvilla liikesodankäynnin opeilla sadan tunnin maaoperaatiossa.

1990-luvulla julistettiin alkaneeksi myös sodankäynnin vallankumous, *Revolution in Military Affairs*. Ymmärtääksemme paremmin tätä termiä ja sen merkitystä, niin jo nimi itsessään on avattava tarkempaan tarkasteluun. Vallankumouksella, *revolution*, tarkoitetaan mullistavaa tapahtumaa, joka on muuttanut totaalisesti vallitsevia rakenteita tai toimintatapoja. Puhekielessä termiä käytetään kuvaamaan usein poliittisia tai sosioekonomisia mullistuksia. Sotahistorian saralla vallankumouksellisina asioina voidaan pitää mustan ruudin tai ydinvoiman valjastamista sotilaallisiin tarkoituksiin. Ydinaseen kehittäminenkään ei kuitenkaan mullistanut täysin sodankäyntiä, vaan sitä voidaan pitää pikemminkin kulutussodankäynnin totaalisenä välineenä. Mikäli näinkään suuri teknologinen edistysaskel ei mullistanut vallitsevia toimintatapoja sodankäynnin saralla niin sitä ei myöskään tehnyt kehittyvä informaatioteknologiakaan. Voidaan puhua pikemminkin kulutussodankäynnin evoluutiosta kohti liikesodankäyntiä, jonka informaatioteknologian mukanaan tuomat mahdollisuudet mahdollistivat. RMA -termin toinen osa, *Military Affairs*, on muunnettu terminä muotoon sodankäynti. Mikäli termiä tarkastellaan kuitenkin lähemmin, niin voidaan todeta sen tarkoittavan pikemminkin sodankäyntiin liittyviä asioita kuin itse sodankäyntiä. Termiä on kuitenkin käytetty monissa yhteyksissä kuvaamaan nimen-

omaa tapahtumaa, jossa koko sodankäynti on kokenut vallankumouksen teknologisen kehityksen myötä. Sodankäynnin vallankumous ei missään nimessä ole oikea termi kuvaamaan teknologisen kehityksen mukanaan tuomia mahdollisuuksia, oikeampi termi olisi sodankäyntiin liittyvien teknologioiden evoluutio. Maavoimien osalta tämä evoluutio mahdollisti suuren harppauksen kulutussodankäynnistä kohti todellista liikesodankäyntiä.

Maavoimat pyrki 1990-luvun jälkipuoliskolla muuttamaan organisaatorakennettaan kevyemmäksi, jolloin mahdollistettaisiin maavoimien nopeat siirrot ennalta määrittelemättömille operaatioalueille. Saman aikaisesti maavoimat jatkoi kaluston ja materiaalin kehittämistä uusien teknologioiden suomin mahdollisuuksin. Välittömimpänä esimerkkinä kehityksestä voidaan pitää Interim Force -joukkotyyppejä, joka rakennettiin Stryker -taistelujoneuvon ympärille. Interim Force -joukkorakenteen ehdottomana onnistumisena voidaan pitää sitä, että se mahdollisti maavoimille kauaskantoisemman ja nopeamman kyvyn voiman projisointiin kuin mitä sillä oli ikinä ollut historiansa aikana. Modernien johtamisjärjestelmien ja tilannekuvan välittämisen ansiosta Stryker-prikaatit kykenivät kommunikoimaan ja liikkumaan taktisella tasolla paremmin kuin ennen. Modernit johtamisjärjestelmät mahdollistivat myös pintatilanteen välittymisen ylempiin esikuntiin, jolloin parhaassa tapauksessa päästiin tilanteeseen, jossa oikeat joukot olivat oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Pahimmillaan parantunut pintatilanne ylemmissä esikunnissa aiheuttaa kuitenkin sen, että komentajat alkavat johtaa alaistensa ohi ja tekemään päätöksiä keskittyen liian pieniin yksityiskohtiin kokonaistilanteen kannalta. Tämä räjähtänyt tiedon määrän lisääntyminen saattaa aiheuttaa myös sen, että pitkäjänteinen suunnittelu vaikeutuu, kun pintatilanne joukoilta välittyy suoraan esikunnalle suodattamattomana ja esikunnan rooli alkaa muistuttaa enemmän palokuntaa kuin pitkäjänteiseen suunnitteluun rakennettua sotilasesikuntaa. Eräs tekijä joka jää usein vähäiselle huomiolle on se, että maavoimat siirtyi uudistetun joukkorakenteen myötä käyttämään pyöräajoneuvoja tela-alustaisten ajoneuvojen sijasta. Maavoimat oli toki käyttänyt kuorma-autoja sekä erilaisia maastoautoja aina niiden kehittämisestä alkaen, mutta varsinaista pyöräalustaista taistelujoneuvoa maavoimat ei ollut ennen käyttänyt. Konseptina Stryker-ajoneuvoperhe oli maavoimien kannalta onnistunut. Pyörillä varustetulla panssariajoneuvolla on parempi operatiivinen liikkuvuus, kuin teloilla varustetulla. Lähi-Idän tai Afganistanin kaltaisessa toimintaympäristössä eroavaisuudet taktisessa liikkuvuudessa jäävät myöskin vähäisiksi. Stryker miehistönkuljetusajoneuvo lisäsi myös numeerista joukkojen määrää yksiköissä, Bradley taistelujoneuvo kykenee kuljettamaan vain kuutta maavoimien sotilasta, kun taas Stryker yhdeksää.

4. UUSI VUOSITUHAT, UUDET UHAT: MAAVOIMIEN KEHITYS 2000-LUVULLA

4.1 Maavoimat Rumsfeldin alaisuudessa

Vuonna 1999 republikaanipuolueen presidenttiehdokas George W. Bush otti omassa puolustuspoliittisessa linjapuheessaan voimakkaasti kantaa maavoimien tarpeelle uudistua, jotta ne olisivat valmiit kohtaamaan uuden vuosituhannen mukanaan tuomat haasteet ja uhkakuvat. Presidenttinä Bush valitsi puolustusministerikseen Donald Rumsfeldin, joka sai presidentiltä tehtäväkseen rikkoa puolustushallinnon sisällä vallitsevan status quon ja laatia strategian, jonka avulla maavoimat olisi varustettu ja organisoitu nykyaikaiseen sodankäyntiin. Kesäkuussa 2001 Rumsfeld julkaisi uuden puolustusstrategian suuntaviivat. Strategian tarkoituksena oli vakuuttaa Yhdysvaltojen liittolaiset asevoimien kyvyistä ja poliittisesta tahdosta käyttää niitä potentiaalisia vastustajia vastaan niin halutessaan.¹⁷⁰

Maavoimien komentajan kenraali Shinsekin laatima malli maavoimien tulevaisuudelle vaikutti sopivan hyvin uuden hallinnon turvallisuuspoliittiseen haluun. Rumsfeldin tavoitteena oli supistaa maavoimien kokoa 10 prosentilla ja täydentää näin ilma- ja merivoimien joukkorakenteita. Maavoimien kannalta Rumsfeldin strategia oli kuitenkin onnistunut, sillä maavoimien kaikille kehitysohjelmille taattiin rahoitus ja suurilta henkilöstöleikkauksilta vältyttiin. Maavoimien tulevaisuus oli edelleen omissa käsissä.¹⁷¹

Asevoimien kehityksessä seurattiin kahdenlaista operatiivista konseptia. *Network Centric Warfare* (NCW), oli maavoimien operatiivinen konsepti, jota maavoimat kehitti osana uutta tietoverkkojärjestelmäänsä. *Effects-Based Operations* (EBO), oli ilmavoimien ajama konsepti, jonka tarkoituksena oli yhdistää koko asevoimien vaikuttaminen sotilaallisten, poliittisten ja psykologisten kokonaisuuksien osalta. EBO -konsepti oli hyväksytty osaksi puolustushaarojen JOINT-doktriinia, tästä johtuen asevoimien operatiivisten johtoportaiden komentajat olivat noudattaneet tätä suunnittelukonseptia operatiivisessa suunnittelussaan. Tästä huolimatta maavoimat näki, että EBO -konsepti ei ollut osa maavoimien JOINT-konseptia ja sitä ei tulisi käyttää suunnitteluperusteena maavoimien operaatioissa.¹⁷²

¹⁷⁰ Farreell ja muut (2013), s.60–61

¹⁷¹ Ibid, s.62–63

¹⁷² Ibid, s.64 ja U.S. Army: *Combined Arms Directorate, Army Doctrine Update*, Fort Leavenworth, Kansas, 2007, s.4–5

Vuoden 2001 syyskuun 11. päivän terrori-iskujen seurauksena presidentti Bush julkaisi viisi-vuotisen suunnitelman, jonka tarkoituksena oli kasvattaa asevoimien rahoitusta 14 prosenttia, asevoimien rahoitus kasvaisi näin ollen 451 miljardiin dollariin vuoteen 2007 mennessä. Tämän lisäksi vuoden 2003 puolustusbudjettia päätettiin lisätä 48 miljardilla dollarilla, 379 miljardiin dollariin. Tästä huolimatta puolustusministeri Rumsfeld päätti leikata eräitä maavoimien projekteja, jotta tärkeämpien konseptisuunnitelmien rahoitus voitiin turvata. Eräs leikkurin alle joutunut maavoimien projekti oli 155 mm panssarihaupitsi, *Crusader*. Rumsfeld näki tämän järjestelmän vanhana, hyödyttömänä ja liian kalliina järjestelmänä, jonka suorituskyvyt olisivat helposti korvattavissa täsmäaseilla.¹⁷³

Puolustusministeri Rumsfeld halusi mullistaa asevoimien toimintatavat ja kehityksen. Maavoimien ajatuksena oli kehittää puolustushaaraa vallitsevan sodan kuvan ja doktriinin perusteella. Muun muassa tästä syystä Rumsfeld erotti silloisen maavoimista vastaavan ministerin Thomas E. Whiten toukokuussa 2003. White oli vankkumaton maavoimien komentajan kenraali Shinsekin tukija ja kannatti maavoimien lähestymistapaa liittyen asevoimien kehittämiseen. Kenraali Shinsekin jäädessä eläkkeelle kesäkuussa 2003 puolustusministeri Rumsfeldin tarkoituksena oli korvata hänet upseerilla, joka olisi avoimempi radikaaleille ja nopeatempoisille uudistuksille. Hän päätyi valitsemaan eläkkeellä olevan kenraali Peter J. Schoomakerin, ohittaen näin kaikki maavoimien korkeimmat upseerit. Puolustusministerin sanoma oli, että nykyisestä kenraalikunnasta ei löytynyt tarpeeksi kyvykästä seuraajaa maavoimien uudeksi komentajaksi.¹⁷⁴

4.2 Operaatio Enduring Freedom

Syyskuun 11. päivän terrori-iskujen jäljet johtivat Taliban-liikkeen hallitsemaan Afganistaniin. Taliban ei suostunut vaatimuksiin luovuttaa terrori-iskuista vastuussa olevia henkilöitä Yhdysvalloille. Tästä johtuen oli suunniteltava nopeasti sotilasoperaatio Afganistaniin, ennen talven tuloa alueelle. Afganistania nimitettiin ”valtakuntien hautausmaaksi”. Tämä kaukainen, vuorien eristämä maa tarjosi täysin uudenlaisia haasteita sotilasoperaation toteuttamiselle.

Operaation suunnittelun ensihetkistä alkaen käytiin kädenvääntöä siitä, tulisiko operaatio alistaa keskustiedustelupalvelulle, *Central Intelligence Agency* (CIA), vai asevoimille. Asevoimien osalta suunnittelun pääpaino lankesi kenraali Sheldonille, joka toimi puolustushaarakomentajien neuvoston puheenjohtajana, sekä kenraali Tommy Franskille, joka toimi Lähi-Idästä ja

¹⁷³ Farreell (ja muut 2013), s.65

¹⁷⁴ Ibid, s.66

Keski-Aasiasta vastaavan alueellisen johtoportaana, *Central Command* (CENTCOM), komentajana. Puolustusministeri Rumsfeldin suuntaviivat suunnittelulle olivat, että operaation tulisi olla jotain ohjusiskujen ja maan täydellisen miehittämisen väliltä.¹⁷⁵

Alueellisena johtoportaana CENTCOM:lla oli vastuullaan suunnitella, ylläpitää ja päivittää eri operaatiosuunnitelmia vastuualueellaan oleviin valtioihin. CENTCOM:lla oli yli kymmeniä erilaisia suunnitelmia valmiina panttivankitilanteisiin, lähetystöjen evakointeihin, sekä Irakin mahdollisen provokaation varalta. Afganistanin osalta maalitiedustelu oli suunniteltu valmiiksi mahdollisiin ilma- ja ohjusiskuihin maata vastaan, mutta CENTCOM:lla ei ollut suunnitelmaa maan valtaamiseksi tai miehittämiseksi. Tätä varten ei myöskään oltu tehty tarpeellisia isäntämaasopimuksia naapurimaiden kanssa.¹⁷⁶

CENTCOM:n ja puolustushaarakomentajien neuvoston laatiman suunnitelman mukaan operaatio tulisi koostumaan neljästä vaiheesta. Ensimmäisessä vaiheessa Talibanin ja al-Qaidan joukkoja vastaan kohdistettaisiin tuli-iskuja maalitiedustelun perusteella. Toinen vaihe käsittäisi kolmesta kymmeneen päivään kestäviä ilmaiskuita, hyödyntäen ilmavoimien raskaita pommikoneita. Kolmannessa vaiheessa maahan solutettaisiin erikoisjoukkojen sotilaat valmistelemaan päävoimien vastaanotto ja neljännessä vaiheessa maahan tuotaisiin maavoimien ja merijalkaväen konventionaalisia joukkoja.¹⁷⁷

CENTCOM:n suunnitelma Afganistanin valtaamiseksi kohtasi vastarintaa asevoimien johdon ja poliitikkojen keskuudessa. Presidentti Bush piti suunnitelmaa liian mielikuvituksettomana. Operaation toteuttaminen sellaisenaan olisi myös aiheuttanut sen, että tarpeellisen voiman keskittämiseen alueelle olisi kulunut liian pitkä aika ja operaatio olisi voitu toteuttaa vasta seuraavana keväänä. Tämä puolen vuoden odotus olisi ollut vallinneessa poliittisessä tilanteessa mahdotonta.¹⁷⁸ Afganistanin kohdalla päätettiin käyttää CIA:n suunnitelmaa, joka koettiin innovatiivisemmaksi ja kustannustehokkaammaksi. CIA:n suunnitelman mukaan afgaaniheimoista koostuva niin sanottu pohjoinen-allianssi kantaisi päävastuun maasodankäynnistä ja varsinaisista taisteluista, CIA:n ja asevoimien erikoisjoukkojen operaattorien toimiessa ilmatulenjohtajina ja rahoittajina. Tämä niin sanottu Afganistanin malli oli jälleen yksi osoitus siitä, miten maavoimia ei nähty enää relevanttina operatiivisena toimijana kylmän sodan jälkeisessä maa-

¹⁷⁵ Valenti, Michael j.: *The Mattis Way of War: An Examination of Operational Art in Task Force 58 and 1st Marine Division*, US Army Command and General Staff College, Middletown, Delaware, 2017, s.2–3

¹⁷⁶ Franks, Tommy: *American Soldier*, Harper Collins Publisher Inc., New York, NY, 2004, s. 250–251

¹⁷⁷ Valenti (2017), s.3 ja Shimko (2010), s.135

¹⁷⁸ Shimko (2010), s.135

ilmassa. Kovin isku maavoimille tuli kuitenkin marraskuussa 2001. Ensimmäiset konventio-naaliset joukot, jotka siirrettiin Afganistaniin, olivat merijalkaväkeä. Tämä operaatio Enduring Freedomin näennäinen onnistuminen ilman maavoimia vahvisti monien käsitystä siitä, että operaatioiden suorittamiseen ei enää vaadittu numeerisesti suuria ja raskaita maajoukkoja.¹⁷⁹

Afganistanin mallin mukainen operaatio alkoi syyskuun lopussa 2001. CIA:n agentit saapuivat maahan tarkoituksenaan ostaa pohjoista-allianssia johtaneet heimopäälliköt puolelleen. Heimopäälliköt olivat kuitenkin vastahakuisia osallistumaan Talibanin kaatamisen ennen kuin olisi täysi varmuus siitä, että Yhdysvallat olisi täysin sitoutunut operaatioon. Lokakuun alussa alkanut ilmaoperaatio toimi todisteena Yhdysvaltojen sitoutumisesta Taliban -hallinnon syrjäyttämiseen. Kolme viikkoa operaation aloittamisen jälkeen tilanne näytti huonolta. Yhdysvallat oli kyllä saavuttanut ilmassa täyden toiminnanvapauden ja oli kyennyt tuhoamaan Talibanin ilma-puolustusjärjestelmän helposti, mutta pohjoinen-allianssi ei ollut tehnyt elettäkään toimiakseen Talibania vastaan. Tämän passiivisuuden lisäksi Talibanilla oli käytössään huomattavasti enemmän joukkoja kuin pohjoisella-allianssilla. Tilanne parani vasta lokakuun lopussa, kun asevoimien erikoisjoukkojen sotilaita tuotiin maahan ja he saivat tehtäväkseen toimia pohjoisen-allianssin ilmatulenjohtajina sekä sotilasneuvonantajina. Kun tämä uusi toimintatapa saatiin toimimaan, niin Talibanin joukot olivat pian alakynnessä ja marraskuun 9. päivänä pohjoisen-allianssin joukot valtasivat Mazar-i-Zarif:n, joka oli Taliban-hallinnon pohjoisen alueen tärkeä tukikohta. Tämän jälkeen joukot etenivät pian Kabuliin, josta hyökkäystä jatkettiin etelään.¹⁸⁰

Marraskuun 25. päivänä pohjoisen-allianssin ja erikoisjoukkojen hyökkäyksen tueksi saapui merijalkaväen taisteluosasto 58, *Task Force 58* (TF58). Pohjoisesta suuntautuva hyökkäys ja ilmavoimien raskaat pommitukset olivat ajaneet Talibania kohti etelää.¹⁸¹ Merijalkaväen käyttöä ei edes pohdittu alkuperäisessä suunnitellussa, sillä suunnittelijoiden mukaan merijalkaväkeä ei voitu käyttää niin kaukana mereltä, vaan ideana oli käyttää operaatioon maavoimien joukkoja, jotka tuotaisiin alueelle ilmakuljetuksilla.¹⁸² Merijalkaväen sivuuttaminen suunnittelussa on saattanut johtua siitä, että CENTCOM:n komentaja kenraali Franks oli maavoimien upseeri eikä hänellä välttämättä ollut täyttä ymmärrystä merijalkaväen kyvykkyydestä. Merijalkaväen operatiivisen doktriinin mukaan maihinnousuoperaatioksi luettiin kaikki ne operatiot, jotka tapahtuisivat 400 kilometrin etäisyydellä rannikolta¹⁸³.

¹⁷⁹ Farreell ja muut (2013), s.57–58

¹⁸⁰ Shimko (2010), s.135–137

¹⁸¹ Mattis, Jim: ”Call Sign Chaos”, Random House, New York, NY, 2019, s.53

¹⁸² Valenti (2017), s.2 ja Mattis (2019), s.51

¹⁸³ Valenti (2017), s.21–22

TF58 koostui kuudesta maihinnousualuksesta, sekä niiden saattoaluksista. Alusten kyydissä oli kaksi vahvennettua merijalkaväen pataljoonaa, kymmeniä lentokoneita ja helikoptereita, sekä tarpeeksi varusteita 15 päivän operaatioon. Kaiken kaikkiaan operaatioon tulisi osallistumaan 4500 merijalkaväen sotilasta. TF58 tulitisiin kuljettamaan alueelle, jota maavoimien erikoisjoukot olivat käyttäneet aikaisemmin omien iskujensa toteuttamiseen. Merijalkaväen joukot tulitisiin kuljettamaan operaatioalueelle helikoptereilla, jonka jälkeen joukot pyrkisivät eristämään Kandaharin kaupungin ja valtaamaan sen lisäjoukkojen saavuttua. Välittömästi maahanlaskun jälkeen TF58 joutui Talibanin hyökkäyksen kohteeksi, mutta selvisi hyökkäyksestä käytännössä ilman tappioita ilmavoimien tuen avulla.¹⁸⁴

Tämän jälkeen operaation johdossa oli ristiriitaisuuksia sodanjohdon, poliittisen johdon ja operatiivisten komentajien välillä. TF58 saatua laskettua maahan koko taisteluosastonsa se ei saanut lupaa alkuperäisen suunnitelmansa toteuttamiseen, joka oli Kandaharin valtaus. Sodanjohdolta tuli ristiriitaisia käskyjä siitä, miten operaatiota tulisi jatkaa. TF58 sai luvan jatkaa partiointia toiminta-alueellaan ja ulottaa sen jopa yli sadan kilometrin päähän tukikohdastaan, mutta Kandaharia ei saanut valloittaa. Puolustusministeri Rumsfeld ja CENTCOM:n komentaja kenraali Franks kertoivat lehdistölle, että TF58 tehtävänä ei ollut Kandaharin valtaus. Kandahar vallattiin lopulta joulukuun puolessa välissä ja taistelut siirtyivät Afganistanin ja Pakistanin väliselle rajalle, Tora Boran vuoristoon, jonne al-Qaida ja sen johtaja Osama Bin Laden olivat vetäytyneet.¹⁸⁵ Afganistanin sodassa alkaisi uusi vaihe.

Maavoimien konventionaaliset joukot saapuivat maahan vasta varsinaisten sotatoimien päättyttyä. Afganistaniin tuotujen joukkojen päävoima muodostui 10. vuoristodivisioonan, 101. ilmarynnäkködivisioonan ja 82. maahanlaskudivisioonan joukoista. Keväällä 2002 toteutettu operaatio Anaconda oli ensimmäinen operaatio, jossa näitä joukkoja käytettiin. Operaation tarkoituksena oli tukahduttaa viimeinenkin Talibanin vastarinta maassa. Operaatio Anaconda kesti hieman yli kuukauden, jonka aikana loputkin maassa olleet Taliban-joukot tuhottiin.¹⁸⁶

Vaikka Afganistanin operaatio olikin onnistunut, niin operaation toteutuksessa oli paljon opittavaa. Maajoukkojen tukemisessa nojaututtiin vahvasti ilma-aseeseen. Ongelmana kuitenkin oli, että ilmatuki tuli alueelle usein liian myöhään ja sen tarkkuus ei ollut niin hyvä, kuin mitä

¹⁸⁴ Mattis (2019), s.55–65

¹⁸⁵ Ibid, s.68–73

¹⁸⁶ Fontenot ja muut (2005), s.25

annettiin ymmärtää.¹⁸⁷ Operaatio Anacondan aikana havaittiin myös se, miten tärkeää joukon oman orgaanisen epäsuoran tulen kyky on operaation suorittamiselle. Joukot eivät kyenneet toimimaan tehokkaasti Talibania vastaan johtuen tulituen puutteesta.¹⁸⁸

Operaatio Enduring Freedom oli hyvin erilainen kuin vuosikymmen aikaisemmin käyty operaatio Desert Strom, niin molemmista on löydettävissä tiettyjä yhtäläisyyksiä. Molemmissa operaatioissa Yhdysvallat aloitti operaation ilmatilan valtaamisella. Tämän johdosta Yhdysvallat kykeni tukemaan maajoukkojaan täysimääräisesti ilman pelkoa vastustajan ilmavoimista. Tämän jälkeen huomio siirrettiin molemmissa operaatioissa vastustajan johtamis- ja viestiyhteyksiin, jonka jälkeen aloitettiin vastustajan maajoukkoja vastaan vaikuttaminen.¹⁸⁹ Seuraavana olisi kuitenkin edessä koko operaatio Enduring Freedomin vaikein osuus, Afganistanin muuttaminen valtiona vakaaksi demokratiaksi, joka ei tarjoaisi enää suojaa terroristeille. Tämä saavutettaisiin vain pitkällä läsnäololla, jonka aikana maajoukkojen tulisi kyetä toimimaan tehokkaasti rauhanturvajoukkona, sekä ylläpitää jatkuva sotilaallinen valmius taistelutehtäviin.¹⁹⁰

Maavoimat operoi Afganistanissa vuoden 2001 julkaisten operatiivisen kenttäohjesäännön, *Field Manual 3-0: Operations* (FM 3-0), pohjalta. Vuoden 2001 kenttäohjesäännön mukaan oli mahdollista, että maavoimat joutuisi seuraavien vuosikymmenten aikana osaksi konfliktia, jossa se joutuisi toimimaan taisteluoperaatioissa sekä sotaa alemman tason operaatioissa. Nämä operaatiot nähtiin joko lineaarisina jatkumoina toisiinsa nähden tai vaihtoehtoisesti erillisinä operaatioina. Doktriini ei kuitenkaan tunnista maavoimien roolia osana tällaisten operaatioiden suunnittelua tai toimeenpanoa. Varsinkin sotaa alemman tason konfliktit nähtiin kansallisina operaatioina, jotka koskettaisivat asevoimia kokonaisuutena ja toteutettaisiin osana monikan-sallista joukkoa.¹⁹¹ Terrorismin vastaiset operaatiot nähtiin kenttäohjesäännössä osana erikoisjoukkojen toimintaympäristöä. Nämä operaatiot toteutettaisiin suoraan presidentin tai puolustusministerin alaisuudessa. Maavoimien konventionaaliset joukot eivät kenttäohjesäännön mukaan sopeutuneet tällaisiin operaatioihin vajavaisen koulutuksen ja kaluston takia.¹⁹² Näin ollen maavoimien joukot joutuisivat nyt täysin uuden, moniulotteisen ongelman eteen.

¹⁸⁷ Mattis (2019), s.58

¹⁸⁸ Fontenot ja muut (2005), s.25

¹⁸⁹ Shimko (2010), s.136

¹⁹⁰ Fontenot ja muut (2005), s.25

¹⁹¹ FM 3-0 (2001), s. 6-15 – 6-17

¹⁹² Ibid, s. 1-5 ja 9-11 – 9-12

4.3 Operaatio Iraqi Freedom

Operaatio Enduring Freedomin ollessa vielä käynnissä Afganistanissa, presidentti Bush nimesi vuoden 2002 valtion tila-puheessaan Irakin osaksi ”pahan akselia”, *axis of evil*¹⁹³. Alueesta vastuussa oleva alueellinen johtoporras CENTCOM aloitti suunnitelmien laatimisen hyökkäystä varten. Sotilaita syytetään yleensä varautumisesta edelliseen sotaan, mutta nyt suunnitteluun otettiin mukaan jo aikaisessa vaiheessa kaikki puolustushaarat sekä muut tärkeimmät valtion toimielimet kuten tiedustelupalvelut CIA ja NSA, puolustusministeriö ja ulkoministeriö, vaikka virallista käskyä hyökkäyksestä ei ollutkaan vielä tullut. Maavoimien osalta nämä valmistelut sisälsivät operaatioalueen infrastruktuurin valmistelut, johtamis- ja viestijärjestelmien suunnittelun, operaatiosuunnitelmien laatimisen, joukkojen johtoesikuntien muodostamisen ja kouluttamisen sekä tarvittavien reservijoukkojen ja kansalliskaartin joukkojen mobilisoinnin. Maavoimien osalta suunnittelun päävastuu kohdistui CENTCOM:n alaiselle 3. armeijalle. 3. armeijan suunnittelun lähtökohta oli se, että operaatiota ei pystyttäisi toteuttamaan Saudi-Arabian maaperältä kuten 12 vuotta aikaisemmin, vaan operaatio tultaisiin toteuttamaan Kuwaitista käsin.¹⁹⁴

Operaation suunnitteluvaiheessa pohdittiin kahdenlaista lähestymistapaa joukkojen keskittämiselle ja hyökkäykselle. Yhdysvaltojen totuttu toimintatapa olisi ollut kerätä toimialueelle mahdollisimman suuri joukkoylivoima ennen hyökkäämistä. Toinen lähestymistapa olisi ollut tuoda joukot toimialueelle juuri ennen operaatiota. Tällä tavoin vastustajalle olisi annettu vähemmän aikaa reagoida tulevaan hyökkäykseen, mutta samalla käytettävissä olevien joukkojen määrä tulisi olemaan pienempi. Näistä lähtökohdista päädyttiin kolmenlaisiin suunnitelmiin. Ensimmäinen olisi Persianlahden sodan kaltainen massamainen joukkojen keskitys. Toinen olisi nopea isku, jossa hyökkäykseen käytettäisiin vain niitä vähäisiä joukkoja, jotka olivat jo valmiiksi alueella. Kolmas vaihtoehto olisi kahden edellisen hybridi.¹⁹⁵

CENTCOM:n alustavissa suunnitelmissa Irakin joukot haluttiin jakaa mahdollisimman laajalle alueelle, jotta Kuwaitista hyökkäävää päävoimaa vastaan kyettäisiin kohdentamaan mahdollisemman vähän joukkoja. Tämän vuoksi alkuperäinen hyökkäys suunniteltiin suuntautuvan kol-

¹⁹³ The White House President George W. Bush: President Delivers State of the Union Address, The White House President George W. Bush [<https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/01/20020129-11.html>], luettu 17.1.2020

¹⁹⁴ Fontenot ja muut (2005), s.29–31

¹⁹⁵ Ibid, s.45–46

melta suunnalta kohti Bagdadia. Kuwaitin lisäksi Irakiin hyökättäisiin Jordanian ja Turkin maaperältä.¹⁹⁶ Vaikka tavoitteena olikin modernisoida Yhdysvaltojen tapa sotia, niin silti suunnittelijat pitäytyivät kiinni ikivanhassa tavoitteessa, joka oli vastustajan pääkaupungin valtaus. Operaatio Iraqi Freedomin tavoitteena oli lyödä Irakin asevoimat, eristää ja syrjäyttää maan hallinto Bagdadissa ja tarvittaessa vallata Ba'ath puolueen epävirallinen pääkaupunki Tikrit. Maan valtauksen jälkeen siirryttäisiin rauhanturvaoperaatioon, jonka tarkoituksena oli vakauttaa maa ja siirtää hallinto irakilaisille.¹⁹⁷

Puhuttaessa sotatoimista mielenkiinto kohdistuu hyvin usein käytössä olleiden joukkojen määrään, aseiden määrään, lentokoneiden määrään sekä muihin määrällisiin ja mitattaviin arvoihin. Yhdysvaltojen johtamalla koalitiolla oli Irakin sodan alussa käytössään noin 460 000 sotilasta, joista 115 000 oli sijoitettuna Kuwaitiin. Maakomponentti koostui maavoimien 55 000 sotilaasta ja merijalkaväen 60 000 sotilaasta. Maavoimien joukkojen rungon muodostivat 3. jalkaväkidivisioona, prikaati 82. maahanlaskudivisioonasta, sekä 101. ilmarynnäkködivisioona. Irakin maavoimilla oli 250 000 miehen aktiivijoukot, joita vahvennettiin reservistä kutsutuilla 100 000 sotilaalla, kun koalition hyökkäysuhka oli ilmeinen. Tämän lisäksi Irakilla oli sijoittamattomia reserviläisiä noin 650 000.¹⁹⁸ Mikäli joukkoja tarkastellaan vain numeeristen voima-suhteiden valossa, voidaan todeta Yhdysvaltojen olleen raskaasti alakynnessä. Yhdysvallat joutui myös operoimaan toisella puolen maapalloa, kun taas irakilaiset puolustivat omaa kotimaataan.

Irakin sodan voidaan katsoa alkaneen jo 2002, kun Yhdysvallat ja Iso-Britannia kiihdyttivät ilmaiskujaan Irakin alueella valvoessaan eteläiseen Irakiin asetettua lentokieltoaluetta. Maaliskuun alussa iskut olivat jo niin rajuja, että irakilaisilla ei voinut jäädä enää epäselväksi, että iskujen tavoitteena ei ollut enää vain lentokiellon toimeenpano, vaan järjestelmällinen Irakin ilmapuolustuksen alasajo. Iskut myös lamauttivat Irakin asevoimien johtamisjärjestelmän valokuituyhteydet, joita käytettiin asevoimien ylimpien esikuntien väliseen kommunikointiin. Irakilaiset joutuivat siirtymään VHF- ja HF -radioiden käyttöön, jonka seurauksena koalition radiotiedustelu kykeni häiritsemään ja kuuntelemaan irakilaisten radioviestintää.¹⁹⁹

Alkuperäisen suunnitelman mukainen hyökkäysoperaatio kolmesta eri suunnasta kariutui, kun Turkki ja Jordania eivät antaneet lupaa maaperänsä käyttöön sotatoimia varten. Kenraali Franks

¹⁹⁶ Ibid, s.46–47

¹⁹⁷ Ibid, s.47

¹⁹⁸ Cordesman, Anthony, H: *The Iraq War Strategy, Tactics and Military Lessons*, Praeger Publisher, Connecticut, 2003, s.37–43

¹⁹⁹ Ibid, s.58–59

ei kuitenkaan kiirehtinyt 4. mekanisoidun jalkaväkidivisioonan ja 3. panssaroidun ratsuväkidivisioonan siirtämistä Välimereltä Persianlahdelle. 4. mekanisoitu jalkaväkidivisioona ja 3. panssaroitu ratsuväkidivisioona eivät olisi ehtineet siirtyä uudelle operaatioalueelle ajoissa, joten Franks päätti viivyttää niiden siirtoa ja sitoa näin 13 irakilaisdivisioonaa Baghdadin pohjoispuolelle. Nämä divisioonat oli siirretty alueelle vastaamaan 4. mekanisoidun jalkaväkidivisioonan ja 3. panssaroidun ratsuväkidivisioonan luomaan pohjoiseen uhkaan.²⁰⁰

Kuwaitista suuntautuvan hyökkäyksen tulisi hyödyntää liikesodankäynnin oppeja. Hyökkäys suuntautuisi pohjoiseen Eufrat ja Tigris jokien suuntaisesti. 3. jalkaväkidivisioona hyökkäisi Eufратin länsipuolella tavoitteenaan Bagdadin länsipuolinen alue. Nopealla hyökkäyksellä olisi tarkoitus yllättää Irakin tasavaltalaiskaartin joukot ja lyödä nämä vahvat panssariyhtymät ennen kuin ne olisivat valmiita taisteluun. Suurimmat asutuskeskukset tulisi kiertää ja välttää sitoutumasta kuluttavaan ja aikaa vievään asutuskeskustaisteluun. Saavutettuaan Eufrat ja Tigris jokien yhtymäkohdan 3. jalkaväkidivisioona ja 101. ilmarynnäkködivisioona jatkaisivat etenemistä pohjoiseen. 1. merijalkaväen taisteluosasto, *Marine Expeditionary Force* (MEF), ja brittijoukot turvaisivat Basran kaupungin ja tärkeän Umm Qasrin satamakaupungin.²⁰¹

²⁰⁰ Ibid, s.59

²⁰¹ Koepp, Steve & Bill, Saporito: ”21 Days to Baghdad”, TIME Books, New York, NY, 2003, s. 18–19

Kuva 4. Yhdysvaltojen johtaman koalition hyökkäys operaatio Iraqi Freedomissa²⁰²

Sotatoimet päätettiin aloittaa 19. maaliskuuta. Alkuperäistä aikataulua jouduttiin aikaistamaan, koska oli saatu varteenotettavia tiedustelutietoja Saddam Husseinin ja hänen poikiensa olinpaikasta. Mikäli heidät kyettäisiin eliminoimaan, niin koko sota voitaisiin parhaassa tapauksessa välttää. Vain tunteja tiedon saamisesta Yhdysvallat ampui useita risteilyohjuksia ilmasta ja mereltä Irakin hallinnon strategisiin kohteisiin ja aloitti maajoukkojen etenemisen pohjoiseen. Hyökkäyshetken aikaistaminen oli riski, sillä 101. ilmarynnäkködivisioona ei ollut vielä kailta osin valmiina hyökkäykseen.²⁰³ Ilmaiskut aloitettiin lähes samanaikaisesti maaoperaation kanssa siitä syystä, että irakilaiset eivät olisi saaneet ennakkovaroitusta tulevasta maahyökkäyksestä ja kyenneet tuhoamaan eteläisessä Irakissa sijaitsevia öljykenttiä.²⁰⁴

²⁰² Dastrup, Boyd: *Artillery Strong - Modernizing the Field Artillery for the 21st Century*, Combat Studies Institute Press, Fort Leavenworth, Kansas, 2018, s.148

²⁰³ Cordesman (2003), s.58–60

²⁰⁴ Hill, Duncan: *”Chronicle of War 1914 to the Present Day”*, Trans-Atlantic Press, Hertfordshire, UK, 2009, s.302

Maajoukkojen hyökkäys eteni nopeasti läpi Etelä-Irakin kohdaten kevyttä vastarintaa. 3. jalkaväkidivisioona saavutti Najafin kaupungin edeten neljässä päivässä lähes sata kilometriä. Samanaikaisesti 1. MEF saavutti Eufraatin ja Tigriksen jokilinjan ja valmistautui jatkamaan hyökkäystä kohti Al Kutia. Alun nopeasta menestyksestä huolimatta yhdysvaltalaisjoukot kokivat raskaita tappioita. Tämän lisäksi irakilaiset olivat siirtyneet symmetrisestä sodankäynnistä asymmetriseen sodankäyntiin ja pyrkivät iskemään yhdysvaltalaisjoukkojen huoltolinjojen kimppuun. Tämä uhkasi hidastaa operaatiota jopa viikoilla. Asymmetrisen sodankäynnin keinoin toteutettujen hyökkäysten määrän oletettiin vielä kasvavan, kun joukot etenisivät tiheämmin asutetuille alueille.²⁰⁵ Yhdysvaltalaisen etenemisnopeus ja ennen kaikkea huoltolinjojen jättäminen haavoittuvaksi yllätti irakilaiset. Vain kaksi päivää operaation alkamisesta yhdysvaltalaiset eivät kohdanneet enää voimakasta konventionaalisten joukkojen vastarintaa. Etelään sijoitetut irakilaisjoukot olivat joko antautuneet tai vetäytyneet, mutta selustaan jääneet puolisotilaalliset joukot jatkoivat toimintaansa yhdysvaltalaisen huolto-osia vastaan.²⁰⁶

Merijalkaväen ollessa sitoutuneena taisteluihin Nasiriyassa, maavoimien V. armeijakunta aloitti ilmaiskun valmistelun Baghdadin eteläpuolelle sijoitettuja tasavaltalaiskaartin joukkoja vastaan. Iskut oli tarkoitus suorittaa 11. helikopterirykmentin toimesta Karbalan alueen läpi. Operaatiolla oli kiire. Alueelle oli suuntautumassa hiekkamyrsky muutaman päivän sisällä, joka viivästyttäisi operaatiota tai se jouduttaisiin perumaan kokonaan. Operaatio ehdittiin toteuttaa, mutta se oli täysi katastrofi. 11. helikopterirykmentin hyökkäys myöhästyi alkuperäisestä suunnitelmasta kaksi tuntia, jonka johdosta sitä tukemaan suunniteltu tuli-isku toimikin hälytyksenä irakilaisille. Tämän lisäksi lentoreitti suuntautui tiheästi asutetun alueen yli. Tämän seurauksena irakilaiset olivat valmiina, kun hyökkäys viimein alkoi. 11. helikopterirykmentin 30 AH-64 -taisteluhelikopterista yksi putosi ja kaikki kärsivät jonkin asteisia vaurioita. Tappiot olivat niin suuria, että hyökkäys jouduttiin keskeyttämään.²⁰⁷

Ennakoitu hiekkamyrsky iski 24. maaliskuuta aiheuttaen sen, että eteneminen Bagdadiin jouduttiin keskeyttämään. Fakta, joka usein jää vähälle huomiolle on, että maajoukkojen komentaja kenraali McKiernan oli esikuntineen ottanut huomioon hiekkamyrskyn. Hiekkamyrskyn suojassa nopeasti edenneet joukot kyettiin huoltamaan ja joukot ehtivät ryhmittyä uudelleen Baghdadin hyökkäystä varten. Joukot varautuivat myös siihen, että irakilaiset käyttäisivät kemiallisia aseita yhdysvaltalaisen tunkeutuessa Bagdadiin.²⁰⁸

²⁰⁵ Cordesman (2003), s.62–63

²⁰⁶ Rayburn ja muut (2019), s.87

²⁰⁷ Ibid, s.90–91

²⁰⁸ Ibid, s.91

Hiekkamyrskyn laannuttua eteneminen jatkui. Maaliskuun 28. päivänä V. armeijakunta aloitti hyökkäyksen, jonka tarkoituksena oli avata tie Bagdadiin. 101. ilmarynnäkködivisioonan ensimmäinen ja toinen prikaati hyökkäsivät Najafiin vallaten kaupungin pohjoispuolella kulkevat valtatie. Maayhteyden katkaisemisen jälkeen divisioona ryhtyi puhdistamaan kaupunkia vastarinnasta, 3. jalkaväkidivisioonan toisen prikaatin kanssa. 101. ilmarynnäkködivisioonan kolmas prikaati eteni kohti Hillahia, 82. maahanlaskudivisioonan toisen prikaatin edetessä kohti Samawahia. 28–30. maaliskuuta aikana 3. jalkaväkidivisioona oli vaihtanut rintamavastuun 82. maahanlasku- ja 101. ilmarynnäkködivisioonien kanssa ja ryhmittyi hyökkäykseen kohti Bagdadia saartaakseen kaupungin. Maaliskuun 29. päivän aikana koalition joukot kohtasivat myös ensimmäisen itsemurhapommittajan, kun tarkastuspisteelle pysäytetty taksikuski räjäytti autonsa ja itsensä sen mukana.²⁰⁹ Vaikka yhdysvaltalaisotilaat eivät tätä vielä tiedostaneetkaan, niin tämä oli merkki tulevasta.

Irakilaiset olivat valmistautuneet Bagdadin puolustamiseen sijoittamalla kaupungin ympäristöön yhden tasavaltalaiskaartin prikaatin, sekä erikoisjoukkoja turvaamaan kaupungin lentokenttää. Tasavaltalaiskaartin joukot olivat Irakin viimeinen jäljellä oleva lukko jo toivottomalta tuntuvassa taistelussa. Prikaati oli kuitenkin eräs parhaiten varustelluista ja huolletuista yhtymistä Irakin asevoimissa. Vahvasti mekanisoidun yhtymän pääkalustona oli T-72 -taistelupanssarivaunut. Näiden lisäksi Irakin hallinto määräsi puolisoitilallisia joukkoja tukemaan yhtymän taistelua. Nämä joukot joutuivat kuitenkin Yhdysvaltojen ilmaiskujen kohteeksi jo ennen alueelle saapumistaan.²¹⁰

3. jalkaväkidivisioona aloitti hyökkäyksen lentokentän valtaamiseksi 3. huhtikuuta. Lentokentän valtaaminen kesti divisioonalta yli kaksi päivää, johtuen laajasta tunneli ja juoksuhautaverkostosta, jonka puolustaja oli ehtinyt rakentaa alueelle. 5. huhtikuuta lentokenttä oli kuitenkin turvattu ja divisioona oli valmiina jatkamaan hyökkäystään syvemmälle Bagdadiin.²¹¹ Alkuperäisen suunnitelman mukaan yhdysvaltalaisjoukkojen tarkoituksena ei ollut edetä suoraan Bagdadiin, vaan piirittää kaupunki ja kohdistaa iskuja hallinnon tärkeisiin kohteisiin ja jäljellä oleviin joukkoihin. Tavoitteena oli välttää omia tappioita ja samalla minimoida mahdolliset siviiliuhrit. Yhdysvaltaisten arvion mukaan tähän operaatioon tulisi kulumaan noin kuukausi, jonka jälkeen Irakin hallinnon olisi pakko antautua. 3. jalkaväkidivisioonan komentajalla, kenraali Blountilla oli kuitenkin muita suunnitelmia. Divisioonan toinen prikaati oli jatkanut ete-

²⁰⁹ Ibid, s.94

²¹⁰ Ibid, s.97

²¹¹ Ibid, s.97–98

nemistä kohtaamatta varteenotettavaa vastarintaa. Kenraali Blount päätti säilyttää aloitteen hallussaan ja komensi toisen prikaatin jatkamaan syvemmälle Bagdadiin. Amerikkalaiset odottivat voimistuvaa vastarintaa prikaatin edetessä kohti pääkaupungin keskustaa, mutta vastarinta rajoittui hajanaisten ja pienten joukkojen iskuiksi amerikkalaisia vastaan, joilla ei ollut suurempaa vaikutusta hyökkääjään.²¹²

Irakin hallinnon vastaus tähän hyökkäykseen oli vähintään mielenkiintoinen. 3. jalkaväkidivisioonan toisen prikaatin M1A1-taistelupanssarivaunujen vyöryessä Bagdadin kaduilla, hallinnon virallinen kanta oli, että mitään tällaista hyökkäystä ei olisi tapahtunutkaan. Hallinnon edustajien mukaan yhdysvaltalaisjoukkoja ei olisi koko Bagdadin alueella ja 3. jalkaväkidivisioonan toteuttama lentokentän valtaus olisi epäonnistunut.²¹³ 3. jalkaväkidivisioonan edetessä Bagdadin läpi, 1. MEF hyökkäsi Tigris-joen yli huhtikuun 6. päivänä. 1. MEF:n tavoitteena oli kiertää Bagdadin itäpuolelta ja saavuttaa yhteys 3. jalkaväkidivisioonan joukkoihin. Merijalkaväen ja maavoimien joukkojen kohdatessa, Irakin kohtalo oli käytännössä sinetöity ja vastarinta pääkaupungissa mureni.²¹⁴

4.4 Vuosituhannen alun joukkorakennemuutokset

Kesällä 2003 uusi maavoimien komentaja kenraali Schoomaker päätti ensitöikseen muuttaa koko maavoimien kehitys- ja suunnitteluaikeita. Kenraali Schoomaker uskoi, että maavoimat oli liian jämähtänyt menneisyyteensä ja päätti muuttaa koko maavoimien toimintatavan. Hänen tärkeimpänä tehtävänä oli maavoimien modulaarisointi. Modularisaation tarkoituksena oli maavoimien koko organisaation ja aktiividivisioonien uudelleenjärjestely aktiiviprikaateiksi. Schoomakerin kiireelle asian eteenpäin viemiseksi oli pragmaattinen syy. Irakin valtaukseseen osallistuneet joukot oli korvattava uusilla joukoilla. Maavoimille kävi myös selväksi, että Irakissa jouduttaisiin pitämään suurempia joukkoja paljon pidempään kuin mitä oli alun perin suunniteltu. Kesällä 2003 23 maavoimien 33:sta prikaatintaisteluosastosta ja 15 45:stä kansalliskaartin yksiköstä olivat sijoitettuna eri puolille maailmaa Irakiin, Afganistaniin, Siinaille, Balkanille ja Etelä-Koreaan. Tämän johdosta maavoimat joutui siirtymään Irakissa olevien joukkojensa osalta 12 kuukauden rotaatioon, normaalin 6 kuukauden rotaation sijasta.

215

²¹² Ibid, s.98–100

²¹³ Ibid, s.101

²¹⁴ Ibid, s.102

²¹⁵ Farreell ja muut (2013), s.67–68

Vaikka maavoimat kykenikin kasvattamaan nyt sotilaidensa määrää numeerisesti, niin tulisi kestämään kauan ennen kuin uudet sotilaat olisi rekrytoitu, koulutettu ja sijoitettu joukkoihin. Maavoimien joukkorakenteen muuttaminen divisioonapohjaisesta prikaatipohjaiseksi olisi nopein tapa saavuttaa taisteluvoiman kasvu siedettävässä ajassa. Toinen tärkeä syy oli, että prikaateiksi organisoidut joukot olisivat helpommin ja nopeammin projisoitavissa toiminta-alueille kuin divisioonarunkoiset joukot. 1990-luvun rauhanturvaoperaatioissa toimintatapana oli ollut irrottaa prikaati divisioonasta operaatiota varten. Ongelmaksi muodostui, että divisioonarakenteessa epäsuoran tulen joukot, huolto-osat ja tiedustelujoukot olivat divisioonan alaisuudessa, eivätkä orgaanisena osana prikaatia. Tästä johtuen divisioonan tukevia osia jouduttiin lähettämään palasina tehtävälle lähetetyn prikaatin mukana aiheuttaen sen, että käytännössä koko divisioonan toimintakyky aleni merkittävästi.²¹⁶

Maavoimien uudelleensuunnittelu tulisi olemaan kallista. Erityisesti tässä tilanteessa, kun maavoimat oli jatkuvissa taisteluissa kahdessa eri sodassa sekä FCS-konseptin kehitystä jatkettiin edelleen. Kenraali Schoomakerin mielestä uudelleenorganisointi olisi silti aloitettava välittömästi, sillä muutokseen tarvittavat rahalliset resurssit olivat sotien seurauksena saatavilla.²¹⁷ Tämän uuden modulaarisemman prikaatin testausalustaksi valittiin 3. jalkaväkidivisioona. Suunnittelijoiden tehtävänä oli muuttaa divisioonan kolme prikaatia viideksi itsenäiseen taisteluun kykeneväksi yksiköksi hyödyntäen vain divisioonan orgaanista henkilöstöä ja kalustoa. Uudelleenorganisoinnin tuli olla valmiina ennen divisioonan seuraavaa suunniteltua rotaatiota Irakiin 2005. Uudelleenorganisoinnilla oli saavutettava kolme asiaa. Uusien prikaatirunkoisten joukkojen tuli sisältää samat suorituskyvyt kuin nykyisissä prikaatin taisteluosastoissa. Joukkojen tuli myös olla helpommin lähetettävissä tehtävään kuin nykyisten joukkojen ja niiden tuli olla muokattavissa operaation tarpeisiin. Maavoimien tuli kyetä luomaan nämä uuden tyyppiset joukot ilman sotilaiden määrän lisäämistä. Syyskuussa 2003 projekti laajennettiin käsittämään 3. jalkaväkidivisioonan lisäksi 101. ilmarynnäkködivisioona.²¹⁸

Suunniteltaessa uutta raskaan prikaatin kokoonpanoa, *heavy unit of action*, uuden organisaation suorituskykyjä verrattiin raskaaseen prikaatin taisteluosastoon, *Heavy Brigade Combat Team* (HBCT). Näissä vertailuissa huomattiin, että mikäli uuden prikaatikokoonpanon suorituskyky tulisi olemaan lähelläkään vanhaa suorituskykyä, tulisi uusien raskaiden prikaatien koostua kolmesta pataljoonan vahvuisesta taistelevasta yksiköstä. Tästä muodostui kuitenkin ongelma, sillä

²¹⁶ Ibid, s.68

²¹⁷ Donnelly, William: *Transforming an Army at War*, Center of Military History, US Army, Washington DC, 2007, s.24–25

²¹⁸ Ibid, s.25

mikäli näin meneteltäisiin, niin yhdestä vanhasta divisioonasta ei kyettäisi muodostamaan viittä itsenäiseen taisteluun kykenevää raskasta prikaatia. Ainoa tapa, jolla tähän päästäisiin olisi vähentää prikaatin pataljoonien määrä kahteen. Maavoimien kymmenen aktiividivisioonan ja kahden erillisen prikaatin yhteenlaskettu vahvuus oli 35 prikaatia. Prikaatien lukumäärän nostaminen olisi ainoastaan mahdollista siinä tilanteessa, että uudet prikaatit koostuisivat vain kahdesta pataljoonasta ja niitä tukevista aselajiosista. Nämä kymmenen uutta prikaatia olivat vähemmän kuin mitä kenraali Schoomaker oli toivonut, mutta ne mahdollistaisivat maavoimien joukkojen joustavamman käytön sotatoimialueilla.²¹⁹

Tämä uusi organisaatorakenne sisälsi kuitenkin paljon riskejä. Mikäli prikaatin komentajalla olisi käytettävissään vain kaksi taistelevaa yksikköä, rajoittaisi tämä hänen mahdollisuuksiaan joukkojen taktiseen käyttöön.²²⁰ Perinteisen sotataidollisen ajattelun mukaan itsenäiseen toimintaan kykenevän joukon tulisi sisältää kolme taistelevaa yksikköä. Tämä mahdollistaisi joukkojen joustavan käytön puolustuksessa ja hyökkäyksessä. Kahdella taistelevalla yksiköllä reservin varaaminen olisi lähes mahdotonta. Uudella joukkotyypillä ei ollut myöskään orgaanista kykyä voiman kasvattamiseen.

Parantaakseen tämän uuden raskaan prikaatin taistelunkestävyyttä, pataljoonien organisaatiossa pyrittiin yhdistämään mahdollisimman monen aselajin suorituskykyä. Pataljoonat tulisivat koostumaan kahdesta taistelupanssarivaunukomppaniasta ja kahdesta mekanisoidusta jalkaväkikomppaniasta. Näitä tuettaisiin vahvennetulla patteristolla, vahvennetuilla tiedusteluosilla sekä tukipataljoonalla, joka sisältäisi prikaatin huollon ja pioneerijoukot.²²¹ Johtuen siitä, että uudistuksen myötä prikaatin taisteluvoima olisi vähenemässä kolmesta pataljoonasta kahteen, uudistukset ja niiden kokeilu päätettiin rajoittaa toistaiseksi vain 3. jalkaväkidivisioonaan. Ratkaisua päätettiin testata Irakissa ja tehdä tarpeelliset muutokset näiden tulosten myötä. Tavoitteena ja toiveena oli kuitenkin edelleen, että prikaatin kyettäisiin liittämään kolmas taisteleva elementti.²²²

Legacy Force -joukkotyypin kevyemmät jalkaväkijoukot kävivät läpi samanlaisen organisaatiouudistuksen kuin raskaammat joukot. Jälleen kerran huomattiin, että ainoa tapa lisätä taistelevien joukkojen määrää maavoimatasolla, oli vähennettävä taistelevien joukkojen määrää pri-

²¹⁹ Ibid, s.40–42 ja Farreell (ja muut 2013), s.72

²²⁰ Donnelly (2007), s.43–44

²²¹ Farreell ja muut (2013), s.73–74

²²² Donnelly (2007), s.46

kaatitasolla. Tuloksena oli, että kevyt prikaati tulisi koostumaan kahdesta jalkaväkipataljoonasta, tulitukipataljoonasta, tukipataljoonasta sekä muista tukevista joukoista. Yhtenä keskeisenä puutteena oli, että kevyen prikaatin tykistöyksiköt oli varustettu 105 mm tykeillä, joilla oli huomattavasti rajoitetumpi kantama ja tulen teho kuin raskaan prikaatin tulyksiköillä. Kevyt prikaati joutuisi näin ollen turvautumaan ylemmän johtoportaan tulitukeen huomattavasti enemmän kuin raskas prikaati.²²³

Näiden joukkojen viralliset nimet vakioitiin vuonna 2004, *Heavy Brigade Combat Team* (HBCT), ja, *Infantry Brigade Combat Team* (IBCT). Interim Force -joukkotyypin rungoksi valittu, *Stryker Brigade Combat Team* (SBCT), tulisi säilymään alkuperäisen suunnitelman mukaan kolmipataljoonaisena. Organisaatiouudistuksen jälkeen maavoimat tulisi koostumaan 48 uudesta prikaatin taisteluosastosta, joista 23 olisi kevyitä prikaateja, IBCT, 18 raskasta prikaatia, HBCT, kahdeksan Stryker prikaatia, SBCT ja yksi panssaroitu ratsuväkirykmentti.²²⁴

Välittömästi organisaatiouudistuksen julkistamisen jälkeen siihen alkoi kohdistua laaja-alaisesti kritiikkiä. Erityisesti kritisoitiin sitä, että prikaatien taisteluvoimaa oli vähennetty kolmesta pataljoonasta kahteen. Kriitikoiden mukaan tämä rajoittaisi suuresti komentajan toiminnanvapautta ja veisi prikaatilta kokonaan orgaanisen kyvyn taisteluvoiman kasvattamiseen omilla resursseillaan. Uusi organisaatio muuttaisi täydellisesti tavan, jolla taisteluvoimaa käytettäisiin. Tämä oli siinä mielessä ongelmallista, että maavoimien upseeristo oli koulutettu joukkotyypille, jolla olisi käytössään kolme taistelevaa elementtiä.²²⁵ Maavoimien johto vastasi tähän kritiikkiin sillä, että vahvennettu prikaatin esikunta ja tiedustelupataljoona kykenisivät tarjoamaan komentajalle aikaisempaa paremman tilannekuvan, jota täydennettäisiin uusilla, integroiduilla johtamisyhteyksillä, jolloin prikaatin taisteluvoima ja -teho päinvastoin kasvaisi.²²⁶

Irakissa ja Afganistanissa käytävät sodat olivat tällä välin muuttuneet luonteiltaan miehitysopeeraatioista vastakumouksellisiksi. Uusilta prikaateilta puuttui tarpeellinen määrä jalkautuvaa henkilöstöä suorittamaan tämän tyyppisiä tehtäviä. Prikaatin tiedustelupataljoona ei kyennyt tuottamaan komentajan tarvitsemaa tietoa, eivätkä epäsuoran tulen joukot kyenneet tarjoamaan tarpeellista tulitukea. Kun 3. jalkaväkidivisioona lähetettiin organisaatiouudistuksen jälkeen

²²³ Farreell ja muut (2013), s.74

²²⁴ Ibid, s.75

²²⁵ Johnson, Stuart E.; John E. Peters, Karin E. Kitchens, Aaron Martin, Jordan R. Fischbach: *A Review of the Army's Modular Force Structure*, RAND Corporation, Virginia, 2012, s.41

²²⁶ Farreell ja muut (2013), s.78

Irakiin, sen rungosta muodostetut uudet prikaatit joutuivat lainaamaan sotilaita ja kokonaisia yksiköitä muista joukoista, jotta joukot kykenisivät täyttämään niille asetetut tehtävät.²²⁷

Maavoimat aloitti organisaatiouudistuksen implementoinnin maavoimatasolla vuonna 2006. Kokonaisuudessaan kyseessä oli monimutkainen ja vaikea prosessi maavoimien ollessa sidottuna kahteen sotaan ja muihin operaatioihin eri puolilla maailmaa. Maavoimien onneksi kongressi myönsi rahoituksen 30 000 uuden sotilaan rekrytoimiseen vielä samana vuonna. Näillä rekrytoituilla sotilailta tultaisiin pääasiassa täydentämään juuri perustettua uusia joukkoja.²²⁸ Tämä uusi modulaarinen organisaatiouudistus tulisi joka tapauksessa maksamaan paljon. Maaliskuussa 2005 maavoimat anoi kahdeksan miljardin dollarin lisärahoitusta seuraavaksi kuudeksi vuodeksi. Lisärahoituksella katettaisiin uudistuksesta aiheutuneet kulut. Uusi lisärahoitus oli 71 % enemmän kuin mitä maavoimat oli alun perin arvioinut uudistuksen maksavan.²²⁹ Rahoitusongelmat iskivät kuitenkin 2007. Kongressi ei ollut enää halukas rahoittamaan asevoimien kasvavia kustannuksia, vaan pyrki päinvastoin supistamaan niitä. Maavoimat oli arvioinut tarvitsevänsä rahoitusta vuodelle 2007 110 miljardia dollaria, mutta sai vain 93 miljardia dollaria. Neljässä vuodessa maavoimat oli ajautunut vaikeaan tilanteeseen, jossa se joutuisi valitsemaan rahoitetaanko joukkoja, jotka olivat sitoutuneita kahteen käynnissä olevaan sotaan vai maavoimien tulevaisuuteen keskittyviä hankkeita. Oli erittäin todennäköistä, että tulevaisuus joutuisi kärsimään nykyhetken kustannuksella. Vuoden 2008 talouskriisi pakotti silloisen puolustusministeri Robert Gatesin ilmoittamaan huhtikuussa 2009, että maavoimien vahvuutta rajoitettaisiin 45 prikaatiin, alkuperäisen 48 sijasta. Samalla pyrittiin välttämään henkilöstöleikkauksia ja säilyttämään nykyinen 547 000 henkilön taso. Puolustusministeri Gatesin päätelmä oli, että koska vetäytyminen Irakista oli aloitettu, niin maavoimilla ei olisi tarvetta enää laajentua nykyisestä. Tämän johdosta vuonna 2009 laaditun uuden arvion mukaan maavoimien vahvuus tulisi olemaan vuonna 2013 45 aktiiviprikaatia, 83 näiden joukkojen tukemiseen suunniteltua prikaatia, 28 maavoimien kansalliskaartin prikaatia ja 59 maavoimien reserviprikaatia.²³⁰ FCS-konseptin kehittäminen päätettiin myös lopettaa, kustannusten noustua yli 18 miljardiin dollariin.²³¹

²²⁷ Moran, Michael (toim.), *U.S. Army Forces Restructuring, "Modularity," and Iraq*, Council on Foreign Relations [https://www.cfr.org/backgrounder/us-army-force-restructuring-modularity-and-iraq], luettu 1.2.2020

²²⁸ Farreell ja muut (2013), s.80

²²⁹ General Accountability Office: *GAO-05-443T: Force Structure: Preliminary Observations on Army Plans to Implement and Fund Modular Forces*, Washington DC, 2005, s.2

²³⁰ Farreell ja muut (2013), s.81–82

²³¹ Sprenger, Sebastian: *30 Years: Future Combat Systems — Acquisition Gone Wrong* [www.defensenews.com], luettu 3.4.2020

4.5 Vastakumouksellisen sodankäynnin merkitys maavoimien kehitykselle

Yhdysvallat ajautui Irakissa onnistuneen valtausoperaation jälkeen vastakumoukselliseen sodankäyntiin, koska strategisen ja erityisesti poliittisen tason päämäärät olivat epäselvät. Kapinallisten, *insurgents*, nousun takana voidaan nähdä olevan poliittisen johdon kyvyttömyys ja haluttomuus ymmärtää modernia sodankäyntiä ja ennen kaikkea strategisten päämäärien tarpeellisuutta sekä merkitystä. Irakin miehityksen epäonnistumisen takana oli kuitenkin useiden tekijöiden summa. Sotaa käytiin hyvin modernilla länsimaisella tavalla luottamalla siihen, että teknologisella ylivoimaisuudella ja ilma-aseella voitaisiin kompensoida maajoukkojen vähyttä. Tämä logiikka päti vielä Irakin valtauksessa taisteltaessa konventionaalisen sodankäynnin opein, mutta ei enää miehitysvaiheessa.²³²

Presidentti Bush julisti sotatoimet päättyneeksi Irakissa toukokuun 1. päivänä 2003. Tämä ilmoitus osoittautui ennenaikaiseksi ja tuo esiin sen, miten väärin poliittinen sodanjohto arvioi Irakin tilanteen. Irakissa kytevä kapina oli saamassa jalansijaa valtaväestön keskuudessa. Pahimmillaan tilanne voisi eskaloitua täydeksi sisällissodaksi. Yhdysvallat oli hyödyntänyt voimakkaasti teknologista ylivoimaansa vallatessaan Irakin, jonka vuoksi maakomponentin osuus oli jäänyt määrällisesti pieneksi. Maan miehittämiseksi ja turvaamiseksi tarvittaisiin kuitenkin laskennallisesti 500 000 miestä. Yhdysvaltojen tulisi näin ollen yli kolminkertaistaa alueella olevien maajoukkojen määrä. Tämä kuitenkin aiheutti ongelman, sillä tarvittava joukkojen määrä ylitti maavoimien kokonaisvahvuuden.²³³

Irakin miehittämiseen vaadittavien joukkojen määrä ei ollut yksin maavoimien ongelma, vaan ulottui läpi koko asevoimien joukkorakenteen. Näihin vaatimuksiin ja tavoitteisiin vain reagoitiin liian myöhään. Hätätöimenpiteenä maavoimien ja merijalkaväen kokonaisvahvuutta kasvatettiin kongressin päätöksellä. Puolustushaarat eivät kuitenkaan kyenneet rekrytoimaan tarpeeksi uusia sotilaita täyttämään joukkotarvetta. Tämän vuoksi lisävoimaa siirrettiin Irakiin Euroopasta ja Koreasta. Alueelle lähetettiin lisäksi useita kansalliskaartin ja maavoimien reserviysiköitä, jotka olivat todella puutteellisesti koulutettu ja varustettu miehitys- ja vastakumouksellisiin tehtäviin. Asevoimat joutui myös lisäämään rahoitusta sotilaiden uudelleenrekrytointiin, joukkoja pidettiin alueella normaalia pidempään ja sotilaat määrättiin jatkamaan palvelustaan eläkeiän saavuttamisesta huolimatta. Merivoimat ja ilmavoimat joutuivat osaltaan

²³² Lewis (2007), s.437–438 ja Shimko (2010), s.203

²³³ Lewis (2007), s.442 ja Shimko (2010), s.173–174

osallistumaan tuki- ja huoltotehtäviin, jotka orgaanisesti kuuluisivat maavoimien tai merijalkaväen vastuulle, jotta saataisiin vapautettua enemmän yksiköitä miehitystehtäviin.²³⁴ Maavoimat joutui venymään aivan äärimmilleen kyetäkseen täyttämään henkilöstövajeensa. Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi maavoimat siirsi useita aselajiyksiköitään jalkaväen tehtäviin. Kokonaisia patteristoja uudelleen koulutettiin toimimaan jalkaväen tapaan. Tämä aiheutti pitkällä aikavälillä kestävämmän osaamisvajeen, jonka kanssa Yhdysvallat kamppailee vielä tänäkin päivänä.²³⁵

Maavoimat oli valmistautunut kalustollisesti ja doktriinillisesti aivan toisenlaiseen sotaan kuin mihin tällä hetkellä oli sitouduttu. Tilanne oli kaluston osalta niin paha, että sotilaat olivat joutuneet itse hankkimaan tarvittavia suojarahusteita itselleen ja ajoneuvoilleen.²³⁶ Maavoimat oli ymmärrettävästi vastahakoinen hankkimaan kalustoa, jonka tarve nähtiin selvästi vain väliaikaisena, mutta se ei poistanut niiden välitöntä tarvetta. Irakin sodan seurauksena maavoimilla on edelleen hallussaan kymmeniä tuhansia MRAP-miehistönkuljetusajoneuvoa, joita tarvittiin kipeästi yli vuosikymmen sitten Irakissa, mutta jotka ovat osoittautuneet hyödyttömiksi miehityksen päätyttyä.²³⁷ Ajoneuvotarpeen lisäksi jo olemassa olevan kaluston varaosia oli riittämätön määrä ja osa kansalliskaartin sekä maavoimien reservin joukoista oli varustettu Vietnamin sodan aikaisilla m-16 rynnäkkökivääreillä.²³⁸ Edellä mainituista syistä johtuen maavoimien aktiivijoukkojen, kansalliskaartin sekä maavoimien reservijoukkojen moraalit ja laatu rapautuivat. Maavoimat joutui laskemaan rekrytoitavien sotilaiden tasoa ja ikävaatimuksista jouduttiin joustamaan. Maavoimien ruusuinen tilanne kahden vuosikymmenen takaa oli enää haalistunut muisto. Kotirintaman mieliala alkoi myös kääntyä sodan vastaiseksi tappioiden kasvaessa ja sotilaiden joutuessa viettämään sotatoimialueella pidennettyjä aikoja.²³⁹ Kaikkien näiden tekijöiden summana maavoimat alkoi rapautua sisältä käsin samalla, kun se alkoi menettää kansalaisten luottamusta ulkoa päin. Vaikka syyttävä sormi osoittikin vahvasti poliittisiin päättäjiin, niin maavoimatkaan eivät jääneet osattomiksi.²⁴⁰

Asevoimien ollessa venytettynä jo täysin äärimmilleen Pentagon aloitti sodan ulkoistamisen palkkaamalla yksityisiä turvallisuusyrityksiä kuten Blackwater ja Halliburton. Tarkoituksena oli siirtää näille yksityisille turvallisuusyrityksille osa asevoimien tehtävistä, erityisesti Irakissa.

²³⁴ Lewis (2007), s.442–443

²³⁵ Toveri (2019)

²³⁶ Lewis (2007), s.443

²³⁷ Toveri (2019)

²³⁸ Lewis (2007), s.443

²³⁹ Brown (2011), s.281

²⁴⁰ Lewis (2007), s.437–444

Kesäkuussa 2004 pelkästään Irakissa oli yli 20 000 turvallisuusyritysten työntekijää. Asevoimien kamppaillessa rekrytointiongelmien kanssa tarkoituksena oli siirtää vielä enemmän vastuuta näiden turvallisuusyritysten harteille. Nämä yksityiset turvallisuusyritykset olivat monikansallisia yrityksiä, joiden työntekijöitä nimitettiin yksityisiksi sotilaisiksi. Nämä yksityiset sotilaat oli rekrytoitu ympäri maailmaa, yksistään Irakissa oli edustettuna yli 30 eri kansallisuutta. Yksityisten turvallisuusyritysten tavoitteena on kuitenkin rahallisen voiton tavoittelu yritykselle. Tästä johtuen yritysten työntekijät pyrittiin rekrytoimaan kehittyvistä maista, jotta voitiin säästää palkkakustannuksissa. Heidän kohtalonsa oli usein hyvin karu, sillä he olivat työnantajilleen korvattavia hyödykkeitä, siinä missä heidän käyttämänsä varusteensakin. Näiden yksityisten sotilaiden kohtalotkaan eivät kiinnostaneet suurta yleisöä tai hallintoa, sillä he eivät olleet osa asevoimia ja näin ollen asevoimat ei ollut vastuussa heidän kohtalostaan. Toinen vakavampi ongelma liittyi näiden yritysten asemaan osana komentoketjua. Yksityiset turvallisuusalan yritykset eivät olleet osa asevoimien komentoketjua, eivätkä he vastanneet puolustusministerille tai presidentille kuten maavoimien sotilaat. Nämä uuden ajan palkkasotilaat olivat vastuussa vain sille henkilölle tai organisaatiolle, joka maksoi heidän palkkansa, niin kauan kuin palkan maksu jatkuisi.²⁴¹

Maavoimien keskeisenä haasteena Irakin sodan miehitysvaiheessa oli sen kalustollinen ja koulutuksellinen kyvyttömyys toteuttaa vastakumouksellisia operaatioita. Maavoimat oli vuosikymmeniä valmistautunut taistelemaan konventionaalista sodankäyntiä konventionaalista vastustajaa vastaan. Tästä johtuen maavoimien kyvykkyys asymmetriseen sodankäyntiin oli luonnollisesti hyvin heikko. Tämän lisäksi maavoimien johdon keskuudessa vallitsi useita eri mielipiteitä siitä, miten maavoimia tulisi kehittää. Tämä kaikki johti siihen, että todellisuus Irakissa ja todellisuus Pentagonissa eivät vastanneet enää toisiaan. Maavoimat ei ollut valmistautunut toteuttamaan Irakin valtauksen jälkeen vastakumouksellisia operaatioita tai Irakin jälleenrakennusta. Molemmat olivat kuitenkin tehtäviä, joita poliittiset päättäjät maavoimilta vaativat.²⁴² Poliittisen ja strategisen tason virheistä huolimatta maavoimat kykeni sopeutumaan uusiin valitseviin olosuhteisiin Irakissa. Irakin miehitykseen sidotut joukot toteuttivat vastakumouksellista sodankäyntiä, rauhanturvatehtäviä ja vastaterrorismitoiminta jo vuodesta 2003 alkaen kauan ennen kuin virallinen doktriini julkaistiin joulukuussa 2006.²⁴³

Maavoimat kehitti yhteistyössä merijalkaväen kanssa modernin vastakumouksellisen sodankäynnin doktriinin, *US Army Field Manual 3-24 Counterinsurgency* (FM 3-24). Poikkeavaa

²⁴¹ Ibid, s.444

²⁴² Farreell ja muut (2013), s.102–103

²⁴³ Rayburn (2019), s.637–638

tämän doktriinin kirjoitusprosessissa oli se, että tarve ja vaatimus sen tekemiselle ei tullut perinteistä organisaatiollista reittiä ”ylhäältä alas”, vaan ”alhaalta ylös”. Doktriinin kirjoitustyön veturina toimivat keski- ja alatason sotilasjohtajat sekä siviilit, jotka ymmärsivät, että maavoimat tarvitsisi hyvin suunnitellun ja moniulotteisen doktriinillisen selkänöjan toteuttaakseen tehokkaasti vastakumouksellisia operaatioita. Huomioimisen arvoista FM 3-24 kehittämisprosessia oli se, että sitä ei kehitetty perinteisen maavoimien byrokraattisen kaavan mukaan. Johtuen sen yhteisoperatiivisesta roolista merijalkaväen kanssa, doktriinin kirjoitusprosessi hyvin itsenäinen. Tämän kirjoitustyön takana ja veturina toimi kenraali David Petraeus, joka tulisi myöhemmin toimeenpanemaan doktriinin mukaiset vastakumoukselliset operaatiot Irakissa ja Afganistanissa.²⁴⁴

Modernin Yhdysvaltalaisen vastakumouksellisen sodankäynnin juuret johtavat Vietnamin sodassa, mutta vastakumouksellista sodankäyntiä on käyty läpi ihmiskunnan historian. 1900-luvun ehkä kuuluisin vastakumouksellisen sodankäynnin toimija oli ensimmäisen maailmansodan aikana Ottomaanien valtakuntaa vastaan toiminut nuori brittiupseeri nimeltään T.E. Lawrence, joka tunnetaan myös nimellä Arabian Lawrence. Amerikkalaisen vastakumouksellisen ajattelutavan takana on kuitenkin ranskalainen upseeri David Galula. Yhdysvaltojen kamppaillessa kommunismia vastaan Kauko-Idässä, Yhdysvalloissa nousee esiin tarve vastakumoukselliseen sodankäyntiin. Uuden sodankäyntitavan perustana käytetään Galulan kahta 1960-luvulla kirjoittamaa kirjaa vastakumouksellisesta sodankäynnistä. Galula myös palkattiin asevoimien tukemana tutkijaksi Harvardin yliopistoon. Seuraavan kahdeksan vuoden aikana Yhdysvallat toteuttaa Vietnamin lukusia vastakumouksellisen sodankäynnin operaatioita. Johtuen kuitenkin maavoimien näkökulmasta häpeällisestä vetäytymisestä Vietnamista, sodan kokemukset ja mahdolliset opit halutaan unohtaa mahdollisimman nopeasti. Tästä johtuen myös vastakumouksellinen sodankäynti painuu unholaan. Yhdysvaltojen strategia Vietnamin nähtiin täydellisenä epäonnistumisena ja se halutaankin korvata 1980-luvulla niin sanotulla Weinbergin opilla, jonka mukaan Yhdysvaltojen tulisi sitoutua vain lyhytkestoisiin operaatioihin, joissa on selvästi määritellyt strategiset päämäärät ja hyödyntää operaatioissa sotilaallista ylivoimaisuutta. Tämä oppi tulitaisiin tuntemaan vuosikymmen myöhemmin Persianlahden sodassa ”Powellin doktriinina”.²⁴⁵

FM 3-24 oli tarkoitettu operatiivisen tason operaatioihin, joiden ytimessä on joukkojen käytön suhteuttaminen joka tilanteessa vallitsevaan ympäristöön. Joukkojen tuli myös kyetä oppimaan

²⁴⁴ Farreell ja muut (2013), s.103

²⁴⁵ Hastings, Michael: *The Operators*, Orion Publishing Group, Lontoo, 2012, s.201–203

ja muuttamaan toimintatapojaan muuttuvan ympäristönsä mukaisesti. Toisin kuin maavoimien operatiivisissa doktriineissa, niin FM 3-24:n perustana oli toiminta yhdessä alueellisten siviiliviranomaisten kanssa kapinallisten kukistamiseksi eikä niinkään kapinallisten lyöminen sotilaallisella voimalla. Doktriini pohjasi siinä esitetyt toimintatavat historiallisiin esimerkkeihin. Doktriinin tarkoituksena ei ollut toimia perinteisenä sotilasopillisena selkänöjana komentajille, vaan sen tarkoituksena oli selittää mahdollisimman laaja-alaisesti, miten vastakumouksellista sodankäyntiä tulee harjoittaa.²⁴⁶

Kenraali Petraeus pääsi toteuttamaan doktriininsa mukaista vastakumouksellista sodankäyntiä, kun hänet nimitettiin Irakin joukkojen komentajaksi helmikuussa 2007. Petraeuksen nimeä oli väläytelty joukkojen komentajaksi jo aikaisemmin, mutta hän kieltäytyi tehtävästä kyetäkseen johtamaan FM 3-24 kenttäohjesäännön kirjoitusta. Petraeuksen nimittäminen Irakin joukkojen komentajaksi oli osa presidentti Bushin uutta strategiaa Irakin suhteen. Irakissa olevien joukkojen määrää päätettiin kasvattaa 20 000 maavoimien sotilaalla ja 4000 merijalkaväen sotilaalla. Tämän lisäksi luovutettiin epäonnistuneesta yrityksestä siirtää valta takaisin irakilaisille ennen kuin Irakissa toimiva al-Qaeda ja shiia-kapinalliset olisi kukistettu. Petraeuksella oli kaksi tärkeää tavoitetta, parantaa maan yleistä turvallisuutta ja syventää yhteistoimintaa Irakin hallinnon kanssa. 20 000 sotilaan lisäjoukko ei kuitenkaan ollut riittävä koko maan turvaamiseen, joten Petraeus päätti keskittyä Bagdadin ja Anbarin maakunnan turvaamiseen.²⁴⁷

Syksyyn 2008 mennessä Iranin tukemat shiia-kapinalliset oli joko lyöty tai heidät oli pakotettu pakenemaan Irakin syrjäseuduille, mistä he eivät enää kyenneet horjuttamaan Irakin hallintoa. Tätä muutosta voidaan pitää merkittävänä, sillä vielä 2006 nämä samat kapinalliset olivat vakava uhka koko Irakin olemassaololle. Samanaikaisesti Irakin omat turvallisuusjoukot olivat kasvaneet määrällisesti yli 140 000:n ja kykenivät operoimaan kattavasti koko maassa. Elämä Bagdadissa oli myös näennäisesti normalisoitunut ja Anbarin maakunta oli rauhallisimmillaan sitten vuoden 2003. Ensimmäistä kertaa sitten sodan alkamisen Irakin valtionjohto kykeni hallitsemaan koko maata pääkaupungista Persianlahdelle ja pohjoisten osien turvaaminen näytti olevan vain ajan kysymys. Yhdysvallat oli saanut Irakin tilanteen hallintaansa siinä määrin, että se kykeni aloittamaan joukkojen poisvetämisen suunnittelun.²⁴⁸

²⁴⁶ Kretchik (2011), s.263–266

²⁴⁷ Rayburn ja muut (2019), s.95–98

²⁴⁸ Ibid, s.429

Petraeus oli onnistunut kääntämään lähes katastrofaalisen tilanteen lähes voitokkaaksi. Hän oli onnistunut tässä hyödyntämällä kaikkia vastakumouksellisen sodankäynnin eri aspekteja. Petraeus työskenteli läheisessä yhteistyössä niin amerikkalaisten kuin irakilaisienkin siviiliviranomaisten kanssa turvatakseen operaation oikeellisuuden kansalaisten silmissä niin Yhdysvalloissa kuin Irakissakin. Tämän lisäksi hän kykeni hyödyntämään kaikkia käytössä olevia resurssejaan entistä tehokkaammin. Erikoisjoukkojen määrä ja käyttöaste kasvoivat vuosien 2007–2008 aikana paljon suuremmiksi kuin mihin normaalisti oli totuttu ja amerikkalaisjoukot työskentelivät läheisessä yhteistyössä irakilaisjoukkojen kanssa, jotta välittyisi kuva, että irakilaiset itse puolustavat omaa maataan.

Yhdysvaltojen ongelmat Irakin miehittämisen kanssa nostivat maajoukkojen tarpeen uudelleen esille. Johtuen epäonnistuneista strategisista ja poliittisista päätöksistä maajoukkojen määrä koko maan miehittämiseen oli liian pieni ja alettiin nähdä tarvetta kasvattaa maavoimien ja merijalkaväen vahvuutta myös pitkällä aikavälillä. Tämän lisäksi Irakin miehitys nosti esiin sen ikävän faktan, että maailman teknologisesti edistykselliset asevoimat olivat kädettömiä kohtaamaan vihollista, joka ei taistellut samojen sääntöjen ja lainalaisuuksien mukaan kuin yhdysvaltalaisjoukot. Ainoa tapa ratkaista ongelma oli lisätä maajoukkojen määrää alueella. Satojen miljardien arvoiset teknologisesti edistyneet asejärjestelmät olivat hyödyttömiä taistelussa kapinallisia vastaan.²⁴⁹

Irakin miehityksen pitkittyminen ja miehityksen eskaloituminen ensin Yhdysvaltoja kohtaan kohdistuvaksi kapinaksi ja myöhemmin sisällissodaksi on monissa tapauksissa vyörytetty puolustusministeri Rumsfeldin harteille. Tapa, jolla Irakin valtaus toteutettiin, perustui hyvin pitkälti Rumsfeldin näkemykseen sodankäynnin vallankumouksesta ja teknistymisestä. Hän oli liian jääräpäinen kuunnellakseen ammattilaisten neuvoja tai tukeakseen asevoimia tarpeellisella määrällä resursseja. Maavoimat oli alusta alkaen eri linjoilla puolustusministerin kanssa. Ennen eläköitymistään kenraali Shinseki kertoi senaatin puolustusneuvoston, *Senate Armed Services Committee*, kuulemisessa maavoimien tarvitsevan useita satojatuhansia sotilaita Irakin miehitykseen. Puolustusministeri Rumsfeld totesi näiden arvioiden olevan täysin tuulesta temmattuja ja vailla minkäänlaista totuus pohjaa. Rumsfeld ja varapuolustusministeri Wolfowitz olivat väärässä myös siinä, että he arvioivat Irakin kansan ottavan avosylin vastaan yhdysvaltalaisjoukot.

²⁴⁹ Lewis (2007), s.449

Wolfovitz meni jopa niin pitkälle lausunnossaan, että hän totesi Irakin olevan yhdysvaltalaismielisin valtio Lähi-Idässä ja vertasi Irakia toisen maailmansodan aikaiseen miehitettyyn Ranskaan.²⁵⁰

Rumsfeld ja Wolfovitz olivat kokonaisuuden kannalta väärässä kriittisissä asioissa. He aliarvioivat, miten paljon joukkoja sotaan vaadittaisiin, miten kauan Irakin miehitys tulisi kestämään ja miten paljon se tulisi maksamaan. Hyökkäysoperaation jälkeen tehdyillä virhearvioilla oli vielä kauaskantoisemmat seuraukset. Kenraali Franksin vastustelusta huolimatta he päättivät lakkauttaa Irakin olemassa olevat asevoimat ja muut turvallisuusjoukot, jotka olisivat kyenneet rauhoittamaan levottomuudet jo ennen kuin niistä ehti kehkeytyä kapina. Osa Irakin turvallisuusjoukkojen ja asevoimien henkilöstöstä jopa siirtyi kapinallisten puolelle. Maavoimien huomio pidettiin myös kiinnitettynä väitettyjen joukkotuhoaseiden löytämiseen, joita ei ikinä löydetty. Mikäli maavoimien huomio olisi kiinnitetty Irakin lakkautettujen asevoimien asevarikojen ja -varastojen löytämiseksi, maavoimat olisi ehtinyt takavarikoida nämä aseet ennen kuin kapinalliset saivat ne käsiinsä. Yhdysvaltojen poliittinen johto toisti tietyllä tapaa kaikki Vietnamissa tekemänsä virheet.²⁵¹

4.6 Yhteenveto

Donald Rumsfeldin tultua puolustusministeriksi maavoimiin kohdistunut poliittinen ohjaus vahvistui. Tämän poliittisen ohjauksen äärimmäisenä esimerkkinä oli eläkkeellä olevan kenraali Schoomakerin valinta maavoimien komentajaksi kesällä 2003. Tämä kasvanut poliittinen ohjaus kohtasi luonnollisesti vastarintaa maavoimien sisällä, mutta se pakotti myös maavoimat toimimaan. Maavoimien johto oli ajanut kylmän sodan aikaisen puolustushaaransa muutosta eteenpäin koko 1990-luvun omilla ehdoillaan ja omalla aikataulullaan, ilman suurta painetta poliittisten päättäjien taholta. Puolustusministeri Rumsfeld kuitenkin vaati maavoimilta tuloksia ja muutoksen oli tapahduttava. Maavoimien johto ymmärsi muutoksen tarpeellisuuden viimeistään Afganistanin operaation yhteydessä, kun maa vallattiin käytännössä ilman maavoimien panosta.

Maavoimien johtoa on helppo kritisoida jälkikäteen vaadittavan muutoksen hitaudesta tai haluttomuudesta. On kuitenkin ymmärrettävä, että maavoimille sopeutuminen uudelleenlaiseen toimintaympäristöön ja toimintatapoihin oli paljon dramaattisempi kuin muille puolustushaaroille.

²⁵⁰ Ibid ja Cordesman (2003), s. 497–498

²⁵¹ Lewis (2007), s.449

Maavoimien pääasiallisena tehtävänä Vietnamin sodan jälkeen oli ollut torjua Neuvostoliiton hyökkäys Euroopassa tai Pohjois-Korean hyökkäys Korean niemimaalla. Maavoimien upseeristolla ei näin ollen ollut kokemusta muunlaisesta toiminnasta kylmän sodan päättyessä. Tarkasteltaessa kumpaa tahansa näistä operaatioalueista voidaan todeta, että toiminta-alueena toimi liittolaismaan maaperä, jonka alueelle oli valmiiksi sijoitettu joukkoja ja kalustoa kokonaisten divisioonien tarpeisiin. Lisäksi maavoimien joukkojen siirtoja näille alueille harjoitettiin toistuvasti. Maavoimat oli siis tottunut operoimaan viimeisen kolmenkymmenen vuoden aikana alueilla, joille oli voitu tehdä tarvittavat joukkojen siirtojen kannalta kriittiset valmistelut etukäteen. Nämä valmistelut ja valmiiksi alueelle sijoitetut joukot mahdollistivat maavoimien näennäisen nopean strategisen liikkuvuuden. Totuus kuitenkin oli, että mikäli maavoimat olisi joutunut siirtymään alueelle, niin tämä siirto veisi huomattavan paljon aikaa. Tämä vaadittava aika konkretisoitui Persianlahden sodassa.

Tultaessa Irakin sotaan 2003, maavoimien toimintatapa oli muuttunut kohti todellista liikesodankäyntiä, koska teknologisen ylivoiman turvin ei ollut tarvetta toimia toisen maailmansodan aikaisen kulutussodankäynnin periaatteiden mukaisesti yhtä orjallisesti kuin Persianlahden sodassa. Enää ei ollut tarvetta pyrkiä hankkimaan operatiivisella tasolla 3:1 joukkojen määrällistä ylivoimaa tai taktisen tason 6:1 ylivoimaa. Tämä joukkojen numeerinen alivoimaisuus kompensoitiin tulella ja liikkeellä. Tulella tarkoitetaan tässä tapauksessa kehittyneitä täsmäaseita ja liikkeellä joukkojen parantunutta operatiivista liikkuvuutta. Teknologinen vallankumous mahdollisti erilaiset voiman lisääjät, *force multiplier*. Nämä voiman lisääjät olivat teknologisen kehittymisen myötä parantuneet tiedustelusensorit, johtamis- ja viestiyhteydet, asejärjestelmien kehitys, ampumatarvikkeiden kehitys, sekä joukkojen liikkuvuuden ja tilannetiedon paraneminen. Maavoimat kykeni näennäisesti vähentämään joukkojen keskittämiseen tarvittavaa aikaa. Näennäisesti siitä syystä, että vaikka joukot tuotiinkin Kuwaitiin huomattavasti nopeammin kuin Persianlahden sodassa, niin tätä joukkojen siirtoa edelsi useita kuukausia kestänyt vaihe, jolloin operaatioaluetta valmisteltiin joukkojen siirtoon.

Molemmissa Irakin sodissa vastakkain olivat kahden eri sotataidollisen ajattelun ja teknologisen kyvykkyyden omaavat valtiot. Irakin asevoimat edusti perinteistä teollisen ajan asevoimaa, jossa luotettiin määrään, koska laatua ei ollut saatavilla. Irakin asevoimia ei missään nimessä tule aliarvioida. Numeerisesti Irakin asevoimat oli maailman neljänneksi suurimmat vuonna 1991, mutta kun vastassa oli maailman teknologisesti kehittynein supervaltio, niin pelkällä joukkojen määrällä sotaa ei voida voittaa. Yhdysvallat ei kuitenkaan luottanut teknologiseen etu-

matkaansa vielä Persianlahden sodassa. Persianlahdelle keskitettiin joukkoja puolen vuoden aikana lähes puoli miljoonaa. Tultaessa Irakin sotaan 2003 Yhdysvallat oli todistanut itselleen ja muulle maailmalle omaavansa teknologisesti täysin ylivoimaiset joukot. Tämän johdosta taistelevien joukkojen määrää voitiin pienentää ja luottaa siihen, että erilaiset voiman lisääjät kykenevät tasoittamaan numeerista alivoimaa. Moderni teknologia mahdollisti maavoimille sen, että vihollinen kyettiin havaitsemaan ennen kuin vihollinen kykeni havaitsemaan yhdysvaltalaisia. Tästä johtuen joukoilla säilyi jatkuva toiminnan vapaus ja taisteluihin ei ollut pakko ryhtyä, jos oma voima ei siihen riittänyt.

Yhdysvaltalaisjoukkojen miehittäessä Irakia Yhdysvalloilla olisi ollut mahdollisuus kääntää koko sodan suunta ennen kuin kapina olisi kasvanut kumoukselliseksi. Yhdysvalloilta puuttui suunnitelma Irakin vakauttamisesta. Asevoimien johto oli tätä vaatinut, mutta poliittinen tahto puuttui. Viimeistään Irakin hallinnon ja asevoimien ylimmä johdon erottaminen eskaloi tilanteen lopullisesti. Merkittävää tässä toimintatavassa on se, että Yhdysvallat oli toiminut täysin toiselle tavalla toisen maailmansodan jälkeen miehitettyjen Saksan ja Japanin kohdalla. Yhdysvalloilla oli näin ollen historiallista kokemusta laajoista miehitysopeeraatioista, mutta tätä kokemusta ei haluttu tai osattu hyödyntää.

Maavoimat oli kovan paineen alla koko 2000-luvun useista eri suunnista. Maavoimat oli sitoutuneena kahteen samanaikaiseen miehitysopeeraatioon, jotka molemmat muuttuivat vastakumouksellisiksi opeeraatioiksi sekä käynyt täysmittaista hyökkäyssotaa Irakia vastaan. Maavoimat pyrki myös ottamaan uudet joukkotyypit käyttöön ja turvaamaan näin ollen suorituskykynsä tulevaisuudessa ja vielä tämän kaiken lisäksi maavoimat siirtyi divisioonakokoonpanosta prikaatiorganisaatioon. Nämä maavoimien kohtaamat haasteet eivät suinkaan olleet pieniä, vaan yksittäisinäkin kokonaisuuksina merkittäviä. Maavoimien siirtymisessä prikaatikokoonpanoon jouduttiin tekemään useita kompromisseja. Päälimmäisenä haasteena oli tehdä päätös siitä, vastataanko organisaatiomuutoksella tämän hetken haasteisiin tulevaisuuden kustannuksella vai toisin päin. Maavoimat päätyi priorisoimaan nykyhetken tulevaisuuden kustannuksella. Tämä ratkaisu on siinä mielessä ymmärrettävä, että maavoimien tilanne Irakissa oli hyvin tukala. Sotilaita menetettiin päivittäin ja nämä kasvavat tappioluvut alkoivat vaikuttaa jo siviiliyhteiskunnan tukeen.

Yhdysvaltalaisen sotataidon ja ajattelutavan ytimessä on sotilaiden henkien säästäminen hyödyntämällä teknologista ylivoimaa. Tämä samankaltainen trendi on ollut hallitsevassa asemassa aina toisesta maailmansodasta alkaen. Tämä trendi pohjautuu kahteen asiaan. Yhdysvaltojen

mantereella on käyty täysimittaista sotaa viimeksi 1860-luvulla ja tästä johtuen amerikkalaiset ovat vieraantuneet jo kulttuurillisestikin sodasta ja sen mukanaan tuomista kauhuista. Sodat on totuttu käymään viime vuosisatojen aikana kaukaisilla taistelukentillä, ilman välitöntä vaaraa Yhdysvaltojen siviiliyhteiskunnalle. Persianlahden sodan kynnyksellä kenraali Schwartzkopf oli varoittanut poliittista johtoa ja omia joukkojaan merkittävistä tappioista. Tappiot jäivät kuitenkin todella vähäisiksi ja tämä vahvisti osaltaan kansan ja poliittisten päättäjien oletusta, että sodat voidaan voittaa pienin omin tappioin. Syyskuun 11. päivän terrori-iskut taas nostivat kansan kykyä sietää omia tappioita kriisin sattuessa, mutta pitkittyneet sodat Irakissa ja Afganistanissa aiheuttivat pitkällä aikavälillä suuria kumulatiivisia tappioita. Nämä kasautuvat ja jatkuvat tappiot taas romahduttivat Yhdysvaltojen kansan ja sitä kautta poliittisen johdon tappioiden sietokyvyn. On hankalaa kuvitella, että amerikkalaiset sietäisivät toisen maailmansodan kaltaisia tappiolukuja, jolloin yhdessä operaatiossa saattoi kaatua pahimmillaan kymmeniä tuhansia sotilaita. Tämä väite on osittain todistettu jo Vietnamin sodan sekä Irakin ja Afganistanin sotien kohdalla. Näiden konfliktien välisenä erona oli vain se, että Vietnamin sodassa asevoimien rekrytointiprosessi perustui asevelvollisuuteen, kun taas Irakissa ja Afganistanissa asevoimat toimi ammattisotilaista koostuvana organisaationa.

5. PALUU TERRORISMIN VASTAISESTA SODASTA SUURVALTA-KILPAILUUN

5.1 Asevoimat ja uudet uhkakuvat 2010-luvulla

Vuonna 2011 presidentti Obaman hallinto ilmoitti Yhdysvaltojen taloudellisten ja sotilaallisten intressien olevan läheisesti linkittyneitä Kauko-Idän tilanteeseen. Tämän johdosta Aasia ja Tyynenmeren alue tulisivat vastaisuudessa olemaan Yhdysvaltojen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskiössä.²⁵² Tämä poliittinen linjaus aloitti Yhdysvaltojen turvallisuuspolitiikassa pitkäkestoisin kehittämishjelman. Asevoimien osalta oli tärkeää päivittää kyky operoida vapaasti Tyynenmeren alueella. Ulkopoliittisesta näkökulmasta tämä tarkoitti liittolaissuhteiden vahventamista Japanin, Etelä-Korean, Australian ja Filippiinien kanssa, sekä suhteiden lähentämistä Intian, Singaporen, Indonesian ja Vietnamin kanssa.²⁵³

Maavoimien komentajana vuonna 2016 toimineen kenraali Milleyn mukaan Kiinan geopoliittinen mielenkiinto on laajentumassa enenemissä määrin kauemmas manner-Kiinasta. Milleyn mukaan tällaista taloudellista ja poliittista laajentumista on historiallisesti usein seurannut myös sotilaallisten voimavarojen kohdentaminen kansakunnan etujen turvaamiseksi. Kiinan laajentuminen nousevana suurvaltana ja sen mukanaan tuoma kilpailuasema Yhdysvaltojen kanssa voidaan näin ollen nähdä hänen mukaansa yhtenä tämän vuosisadan merkittävimmistä geostategisista tapahtumista.²⁵⁴

Vuonna 2014 Yhdysvaltojen asevoimien arviona oli, että mikäli rahoitus saataisiin turvattua nykyiselle tasolle, niin asevoimat kykenisi turvaamaan Yhdysvaltojen mantereen alueellisen koskemattomuuden, toteuttamaan vastakumouksellisia ja terrorisminvastaisia operaatioita sekä ennaltaehkäisemään ja torjumaan potentiaalisten vastustajien kohdistaman uhan yhdessä liittolaistensa kanssa. Tämän lisäksi asevoimat kykenisi päihittämään alueellisen suurvallan yhdellä operaatioalueella sekä torjumaan tai kiistämään toisen alueellisen suurvallan pyrkimykset eri operaatioalueella.²⁵⁵ Tämä kahden yhtä aikaa käytävän alueellisen sodan käsite toimi Yhdysvaltojen asevoimien suunnittelun perustana kylmän sodan päättymisen jälkeen. Vuoden 2001

²⁵² Department Of Defense: *Sustaining U.S. Global Leadership: Priorities for 21st Century Defense*, Department of Defense, Washington DC, 2012, s.2

²⁵³ Ochmaknek, Davis; Peter A. Wilson, Brenna Allen, John Speed Meyers & Carter C. Price: *U.S. Military Capabilities and Forces for a Dangerous World*, RAND Corporation, Santa Monica, California, 2017, s. 7

²⁵⁴ Center for Strategic & International Studies: *Priorities of Our Nation's Army with General Mark A. Milley*, 2016. [www.youtube.com], katsottu 27.03.2020

²⁵⁵ Ochmaknek ja muut (2017), s. XI

terrori-iskujen jälkeen tämä kahden sodan malli hävisi kuitenkin puolustushallinnon suunniteluperusteista yli vuosikymmeneksi, kunnes se palautettiin presidentti Obaman hallinnon toimesta vuonna 2014.²⁵⁶

Yhdysvaltojen asevoimien strategista suunnittelua on hallinnut koko kylmän sodan päättymisen jälkeen alueellisten suurvaltojen käsite. Kylmän sodan aikana Yhdysvallat ja varsinkin maavoimat oli valmistautunut, varustautunut ja sitoutunut Neuvostoliiton lyömiseen Keski-Euroopan tasangoilla. Kylmän sodan päättymisen jälkeen uhka-arviot on jaettu alueellisten suurvaltojen kyvykkyyksien mukaan. Tällaisia alueellisia suurvaltoja ovat muun muassa Kiina, Venäjä, Iran, Pohjois-Korea ja eri terroristijärjestöt. Asevoimilla tuli olla kaiken aikainen ja tosiasiallinen kyky lyödä yksi tällainen suurvalta, samalla kun toisen operaatiot kyettäisiin torjumaan tai kiistämään.²⁵⁷

Määritelmä kahdesta yhtä aikaa käytävästä alueellisesta konfliktista tai sodasta on hyvin monimutkainen. On selvää, että tämä kyky on suunnattu ensisijaisesti Kiinaa ja Venäjää vastaan. Yhdysvaltalaisessa retoriikassa Kiina ja Venäjä nähdään lähes tasavertaisina vastustajina Yhdysvalloille, *near peer enemy*, eikä tasavertaisena vastustajana, *peer enemy*, kuten Neuvostoliitto nähtiin aikoinaan. Vuonna 2015 silloinen puolustushaaraneuvoston puheenjohtaja kenraali Martin Dempsey esittikin, että Yhdysvaltojen tulisi määritellä uudelleen potentiaaliset vastustajansa. Tämän määritelmän mukaan Kiina ja Venäjä nähtäisiin tasavertaisina vastustajina ja Iran ja Pohjois-Korea alueellisina suurvaltoina. Näiden lisäksi tunnustettaisiin kansainvälisen terrorismin uhan ohella myös kansainvälisen rikollisuuden luoma uhka, joka suuntautuu Yhdysvaltoihin Väli- ja Etelä-Amerikasta.²⁵⁸

Asevoimat oli erikoisessa tilanteessa. Asevoimat olivat kokoonsa nähden ylisuuret varautuakseen vain yhteen alueelliseen sotaan ja kyetäkseen pitämään kriittisen kalustonsa ajantasaisena ja toimintakykyisenä. Johtuen jatkuvasta sitoutumisesta vastakumoukselliseen sodankäyntiin viime vuosikymmenen aikana, asevoimat ei myöskään kyennyt täyttämään operatiivisia vaatimuksiaan Euroopassa ja Kauko-Idässä.²⁵⁹ Oli myös epävarmaa, kykenisikö asevoimat täyttämään tehtävänsä ja käymään kahta yhtäaikaista sotaa menestyksekkäästi, mikäli vastassa olisivat Kiina ja Venäjä.²⁶⁰

²⁵⁶ Gouré (2015), s.29–30

²⁵⁷ Ochmaknek ja muut (2017), s. XI–XII

²⁵⁸ Gouré (2015), s.31–33

²⁵⁹ Ochmaknek ja muut (2017), s. XI–XII

²⁶⁰ Gouré (2015), s.34

Yhdysvaltalaisen suunnittelun lähtökohtana on, että Yhdysvallat ei kykene valitsemaan operaatioaluetta, vaan sen päättää vastustaja. Yhdysvaltojen täytyy näin ollen oltava valmiina operoimaan missä päin maapalloa tahansa, oli sitten kyseessä valtiollinen vastustaja tai ei-valtiollinen toimija. Tämän lisäksi operaatioiden voi aina olettaa tapahtuvan kaukana Amerikan mantereelta, jolloin Yhdysvallat on aina reagoivassa asemassa vastustajaan nähden.²⁶¹

5.2 Maavoimat 2010-luvulla

Viimeisen kolmen vuosikymmenen aikana Yhdysvaltojen maavoimien operointiperiaatteet ovat kokeneet kaksi merkittävää muutosta. Ensimmäinen koettiin, kun yhdysvaltalaisjoukot vedettiin Euroopan mantereelta takaisin Amerikan mantereelle ja toinen 2000-luvun taitteessa, kun maavoimien oli kyettävä projisoimaan Amerikan mantereelle sijoitettavat joukkonsa eri puolille maailmaa. Maasodankäynti on ollut ainoa sodankäynnin ulottuvuus, *domain*, jossa Yhdysvaltoja on jatkuvasti haastettu. Viimeisen 15 vuoden aikana tämän haasteen ovat luoneet pääasiassa vastakumoukselliset ja asymmetriset vastustajat. Venäjän ja Kiinan sotilaallinen vahvistuminen on kuitenkin luonut voimakkaimman uhan Yhdysvaltojen ylivoimaisuudelle maasodankäynnin osalta sitten kylmän sodan päättymisen.²⁶²

Vuonna 2016 maavoimien komentaja kenraali Milley totesi, että maavoimat ei voi toistaa Vietnamin sodan jälkeen tekemiään virheitä. Vietnamin sodan jälkeen maavoimien johdossa todettiin, että maavoimien operatiivisen toiminnan keskiössä tulisi jatkossa olemaan Neuvostoliiton hyökkäyksen torjuminen Keski-Euroopassa. Vietnamin sodassa saadut opit ja kokemukset sisäsisodan ja vastakumouksellisen sodan saralta unohdettiin. Tämä johti vuosikymmeniä myöhemmin siihen, että maavoimat toisti samoja virheitä Irakissa ja Afganistanissa kuin mitä oli tehty Vietnamin sodassa. Kenraali Milleyn mukaan Irakista ja Afganistanista saadut opit ja kokemukset on kyettävä hyödyntämään myös jatkossa maavoimien joukkojen koulutuksessa, vaikka operatiivinen painopiste on jälleen siirtynyt kohti laajamittaista sotaa.²⁶³

Loppuvuodesta 2011 maavoimat oli suurilta osin ajanut alas operaationsa Irakissa ja vähentänyt huomattavasti määrävahvuuttaan Afganistanissa. Maavoimat aloitti samanaikaisesti joukkonsa lakisääteisen alas ajamisen vuonna 2011 säädetyin, *Budget Control Act of 2011*, lain mukaisesti. Vuonna 2015 maavoimien aktiivijoukkojen kokonaismäärä tulisi vähenemään 490 000

²⁶¹ Ochmaknek ja muut (2017), s. 2

²⁶² Johnson, David E: An Overview of Land Warfare, *2018 Index of U.S. Military Strength*, The Heritage Foundation, Washinton, DC, 2018, s.31

²⁶³ Center for Strategic & International Studies (2016)

sotilaasta 450 000:n vuoteen 2017 mennessä. Kansalliskaartin vahvuus tulisi laskemaan 350 000 sotilaasta 335 000:n vuosien 2015–2017 välillä. Maavoimien reservin vahvuudeksi säädettäisiin vuoden 2014 taso, joka oli 195 000 sotilasta. Kaiken kaikkiaan maavoimien joukkojen määrä supistuisi 980 000 sotilaaseen. Maavoimat olisi joukkojen alasajon jälkeen pienimmillään sitten toisen maailmansodan.²⁶⁴

Maavoimien aktiiviprikaatien määrä on kuitenkin laskenut koko 2010-luvun, käsittäen vuonna 2019 35 prikaatia. Näistä 35:stä prikaatista 31 on maavoimien aktiivijoukkojen prikaatia ja neljä on kansalliskaartin prikaateja, joiden valmius on nostettu henkilöstön, kaluston ja koulutuksen osalta vastaamaan aktiivijoukkojen prikaateja.²⁶⁵ Vuonna 2019 15 aktiiviprikaatia olivat täysin operatiivisia ja näistä 15:sta prikaatista kahdeksan olivat välittömässä valmiudessa olevia prikaateja. Maavoimien tavoitteena on nostaa täysin operatiivisten prikaatien määrää niin, että 66 % prikaateista olisi täysin operatiivisia. Parannusta on kuitenkin tapahtunut jo vuoden 2017 tilanteesta, jolloin vain 33 % prikaateista oli täysin operatiivisia.²⁶⁶ Maavoimien kannalta kansalliskaarti on myös elintärkeässä asemassa. Kansalliskaartin 25 taisteluihin kykenevää yksikköä ovat maavoimien strateginen reservi ja ilman näitä suorituskykyjä maavoimat ei kykenisi käymään suursotaa, varsinkaan kahdella eri operaatioalueella.

The Heritage Foundation -ajatushautomon mukaan maavoimat tarvitsee laskennallisesti 21 prikaatia kyetäkseen voittamaan alueellisen sodan lähes tasavertaista vastustajaa vastaan. Kahden erillisen alueellisen sodan voittamiseen tarvitaan noin 50 prikaatia.²⁶⁷ RAND -ajatushautomo on päätenyt samansuuntaiseen arvioon. RAND:n mukaan maavoimien tulisi kyetä priorisoimaan yhteen suureen alueelliseen sotaan 27 prikaatia. RAND kuitenkin arvioi, että vaikka asevoimat joutuisi sitoutumaan useaan eri konfliktiin saman aikaisesti, niin tarvittavien maajoukkojen määrä ei kasvaisi, vaan tarvittava lisävoima tuotettaisiin pääasiassa ilmavoimien suorituskyvyillä.²⁶⁸

RAND -ajatushautomo laati vuonna 2017 tutkimuksen, jossa Yhdysvaltojen asevoimien suorituskykyä arvioitiin määrällisesti edellä mainittuihin potentiaalsiin vastustajiin. Oheisesta taulukosta voidaan nähdä, että maavoimat joutuisi tämän arvion mukaan kantamaan päävastuun

²⁶⁴ Nataraj, Shanthi; Wade Markel, Jamie L. Hastings, Eric V. Larson, Jil E. Luoto, Christopher E. Maerzluft, Craig A. Myatt, Bruce R. Orvis, Christian Panis, Mihael H. Powell, Jose R. Rodriguez, Tiffany Tsai: *Evaluating the Army's Ability to regenerate*, RAND Corporation, Santa Monica, California, 2017, s. 1

²⁶⁵ The Heritage Foundation: *2019 Index of U.S. Military Strength*, Washington DC, 2019, s. 333–334

²⁶⁶ Ibid, s. 327

²⁶⁷ Laskennalliset arvot perustuvat The Heritage Foundationin vuosittain julkaistaviin ”*Index of U.S. Military Strength*” julkaisuihin. Tarkemmat laskentaperusteet esitetään näissä julkaisuissa.

²⁶⁸ Ochmaknek ja muut (2017), s.99–104

operaatioista, joissa vastustajana olisi Pohjois-Korea tai Venäjä. Maavoimien voidaan todeta näin ollen kykenevän määrällisesti toteuttamaan tehtävänsä kahdessa samanaikaisesti käynnissä olevassa alueellisessa sodassa. Tarvittavien joukkojen määrällinen tarkastelu ei yksin riitä, vaan mahdollisia konflikteja ja vastustajia on tarkasteltava paljon laajemmasta näkökulmasta. Tutkimus antaa kuitenkin kuvan siitä, millaisia joukkomääriä tarvittaisiin konflikteissa, joihin maavoimat on omassa suunnittelussaankin varautunut.

		North Korea			China			CT*	Russia			Iran	
		Steady State	Major Conflict	Post-Conflict	Steady State	Major Conflict	South China Sea	Steady State	Steady State	Hybrid	Major Conflict	Steady State	Major Conflict
USAF	Fighter Squadrons	4	24	4	4	25	6	5	5	7	28	2	21
	Heavy Bomber Squadrons	—	4	1	1	7	3	1	—	1	7	—	5
	ISR Orbit-High End	1	2	—	1	10	4	—	1	—	5	1	3
USN	Aircraft Carriers	—	5	—	1	5	3	—	—	—	2	1	4
	Carrier Air Wings	—	5	—	1	5	3	—	—	—	2	1	4
	Amphibs	—	30	—	3	15	12	3	—	—	—	3	18
USMC	Infantry Battalions	—	18	3	1	6	6	3	—	3	6	1	6
	Fighter Squadrons	—	15	—	1	8	4	1	—	3	6	1	6
Army	Total BCTs	1	16	10	—	3	2	3	2	1	9	—	3

■ Highest demand
 ■ Second-highest demand
 ■ Third-highest demand

Kuva 5: RAND CO:n laatima yhteenveto asevoimien tarvitsemista joukoista²⁶⁹

Yhdysvaltojen ilma- ja merivoimat ovat varautuneet Kiinan kasvavan sotilaallisen potentiaalın mukanaan tuomiin haasteisiin jo yli vuosikymmenen ajan. Näin ollen puolustushaarat ovat kyenneet arvioimaan omien suorituskykyjensä riittävyttä. Maavoimien kohdalla näin ei ole johdettu maavoimien sitoutumisesta Irakiin ja Afganistaniin. Kiina on tästä syystä valmistauduttu kohtamaan muiden puolustushaarojen suorituskyvyillä.²⁷⁰ Tämä asetelma johtuu myös Yhdysvaltojen valitsemasta strategista. Yhdysvallat ei halua sitoutua taisteluun Kiinan maaperällä, jolloin Kiina kykenisi hyödyntämään mittavia maavoimiaan ja koko väestöpohjaansa. Mahdollinen sota Kiinan kanssa tulotisiin käymään merellä, ilmassa ja saarilla. Yhdysvaltojen realistinen kyky saavuttaa meren herruus mahdollistaisi Kiinan saartamisen mereltä ja romahduttaa Kiinan ulkomaan kaupan. Tämä olisi eräs tapa romahduttaa Kiinan talous tietyllä aikavälillä ja pakottaa Kiina solmimaan rauha. Kiinalaiset varmasti tiedostavat tämän ja tämä saattaa olla yksi niistä syistä miksi Kiina on pyrkinyt parantamaan maitse kulkevia huoltoyhteyksiään, niin sanottua uutta Silkkitietä.

²⁶⁹ Ibid, s.98

²⁷⁰ Ibid, s.107

Maavoimilla on selvä suorituskykyvaje laajamittaisen liikesodankäynnin osalta. Vuonna 2017 maavoimien silloinen komentaja kenraali Mark Milley totesikin, että maavoimat olisi tiedollisesti, kalustollisesti ja taidollisesti alakynnessä lähes tasavertaista vastustajaa vastaan.²⁷¹ Varautuminen mahdolliseen konfliktiin lähes tasavertaisen vastustajan kanssa tarkoittaa, että maavoimat joutuu varautumaan tulevaan hyödyntämällä vanhaa osaamistaan. Viimeisen vuosikymmenen aikana toteutetut vastakumoukselliset operaatiot ovat luoneet maavoimille vääristyneen kuvan nykyaikaisesta taistelukentästä, jossa operaatiot ovat voitettavissa eteentyönnettyihin tukikohtiin sijoitettujen partioiden toimesta. Näitä partioita on voitu johtaa satojen kilometrien päässä olevilta komentopaikoilta ja esikunnista, jotka ovat kasvaneet niin miesmäärällisesti kuin fyysistestikin pienten varuskuntien kokoisiksi. Näillä valtavilla esikunnilla on myös ollut jatkuva yhteys tuhansien kilometrien päässä oleviin ylemmän johtoportaan esikuntiinsa internetin ja satelliittiyhteyksien avulla. Mitkään näistä edellä luetelluista toimintatavoista eivät toimi tasavertaista tai lähes tasavertaista vastustajaa vastaan.

Kenraali Milley on todennut, että maavoimien operatiivisen valmiuden palauttamisen painopisteenä on jatkaa aselajien ja puolustushaarojen välisen yhteistyön harjoittelua yli vuosikymmen tauon jälkeen. Maavoimien upseeristolla ja aliupseeristolla on vakavia puutteita oman aselajinsa suorituskykyjen osalta, puhumattakaan aselajien välisestä yhteistyöstä.²⁷² Maavoimien joukkojen tulee varautua mahdollisessa laajamittaisessa sodassa tilanteisiin, joissa mitkään elektroniset välineet eivät ole toimintakunnossa johtuen vastustajan kyvystä häiritä tätä välineistöä. Tähän lukeutuvat radiot, GPS-kalusto ja tilannekuvan jakamiseen tarvittava kalusto. Kyetäkseen voittamaan potentiaalisen vastustajan taktisella ja operatiivisella tasolla maavoimien on kyettävä palauttamaan osaamisensa konventionaalisen sodankäynnin saralla. Tämä tarkoittaa palaamista ajassa taaksepäin ja opeteltava hyödyntämään vanhaa välineistöä kuten paperikarttoja. Tärkeintä on kuitenkin, että maavoimien johtajien ja komentajien on opittava elämään uudelleen epätäydellisen tilannekuvan varassa ja kyettävä soveltamaan uudelleen tehtävätaktiikan mukaisia toimintatapoja.²⁷³

Maavoimien tavoitteena on vastata laajamittaisen sodan uhkaan tulevaisuudessa perustamalla koulutusprikaateja, jotka vastaisivat komentorakenteeltaan jalkaväkiprikaatien organisaatiota.

²⁷¹ Ibid, s.107

²⁷² Center for Strategic & International Studies (2016)

²⁷³ Asymmetric Warfare Group: Russian New Generation Warfare Handbook, Asymmetric Warfare Group, Fort Meade, Maryland, 2016, s.35–40

Nämä koulutusprikaatit koostuisivat aktiivipalveluksessa olevista kokeneista upseereista ja ali-upseereista. Joukkojen operatiivisena tehtävänä olisi toimia kouluttajina, avustajina ja neuvonantajina Yhdysvaltojen liittolaisille ja kumppaneille. Joukkojen toissijaisena tehtävänä olisi toimia runkona nopeasti perustettaville joukoille. Mikäli Yhdysvallat joutuisi osaksi laajamittaista globaalia tai alueellista sotaa, nämä koulutusprikaatit kyettäisiin muuttamaan aktiiviprikaateiksi täydentämällä miehistö näihin joukkoihin suoraan peruskoulutuksesta. Kyseinen toimintatapa lyhentäisi huomattavasti joukon kouluttamiseen vaadittavaa aikaa, koska olemassa olevaan organisaatorakenteeseen vain täydennettäisiin vaadittava määrä henkilöstöä. Toimintatapa myös vähentäisi maavoimien joukkojen ylläpitokustannuksia ja turvaisi maavoimien suorituskyvyn laajamittaisen sodan varalta.²⁷⁴

Maavoimien vuoden 2017 operatiivisen kenttäohjesäännön mukaan, *Field Manual 3-0*, maavoimat varautuu kohtamaan potentiaaliset vastustajansa toimintaympäristössä, joka ulottuu aina fyysiseltä taistelukentältä kyber-toimintaympäristöön. Toimintaympäristö itsessään voi käsittää operaatioita rauhanturvatehtävistä laajamittaiseen sotaan, missä päin maailmaa tahansa. Kenttäohjesäännössä painotetaan, että maavoimat ei voi varautua toimimaan omassa toimintaympäristössä, erillään muista puolustushaaroista. Yhteistoiminta muiden puolustushaarojen kanssa on oltava maavoimien toiminnan keskiössä kaikilla tasoilla. Maavoimat on kyettävä organisoimaan, kouluttamaan ja varustamaan niin, että se kykenee varautumaan ja torjumaan kaikki potentiaaliset uhat edellä mainituissa toimintaympäristöissä ja ulottuvuuksissa. Irakin ja Afganistanin kaltaisia operaatioita ei lueta vaarallisimpien uhkakuvien joukkoon, vaan maavoimien on varauduttava jopa toisen maailmansodan kaltaisiin laajoihin operaatioihin ja näiden mukanaan tuomaan useiden tuhansien sotilaiden tappioihin. Varautuminen näihin laajamittaisiin operaatioihin ja niiden toteuttaminen lähes tasavertaista vastustajaa vastaan ovat suurin yksittäinen uhkatekijä maavoimien suorituskyvyn kannalta.²⁷⁵

5.3 Maavoimien tulevaisuus

Sir Basil Liddell Hartin mukaan tulevaisuuden ennustaminen varmuudella tulisi jättää kenraaleille, sillä heillä on siihen ammatillinen mieltymys, eikä profeetoiden ominaisuudessa merkittävää mainetta menetettäväksi.²⁷⁶ Kenraali Milley'n mukaan sodankäynnin saralla on tapahtumassa merkittäviä mullistuksia seuraavan vuosikymmenen aikana. Tämän hetken kehittyvät

²⁷⁴ Center for Strategic & International Studies (2016)

²⁷⁵ FM 3-0 (2017), s.1-1 – 1-2, 1-6

²⁷⁶ Hanska, Jan: Maasota 2030+ Sodan kuvan ennakointi, *Tuleva Sota - Tulevaisuuden sodan tulevaisuus*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Edita Publishing Oy, Helsinki, 2018, s.86

teknologiat, sosioekonomiset muutokset sekä muutokset suurvaltojen välisessä geopolitiikassa tulevat vaikuttamaan merkittävästi maasodankäynnin tulevaisuuteen.²⁷⁷

YK:n vuonna 2018 julkaiseman raportin mukaan maailmassa on tällä hetkellä 37 megakaupunkia. Näiden yli 10 miljoonan asukkaan taajamien määrä tulee kasvamaan vuoteen 2030 mennessä 43:n. Maailmanlaajuisesti yli 2,5 miljardia ihmistä tulee muuttamaan kaupunkialueille vuoteen 2050 mennessä.²⁷⁸ Näiden megakaupunkien keskittyminen Yhdysvaltojen kannalta strategisille alueille kuten Kiinaan ja Intiaan johtaa kenraali Milleyn mukaan väistämättä siihen, että maavoimat joutuu myös varautumaan toimimaan näissä urbaaneissa erityisolosuhteissa. Maavoimien toimintaympäristö tulee hänen mukaansa keskittymään tulevaisuudessa näiden asutuskeskusten alueille tai lähiympäristöön, asuttamattomien vuoristojen, metsien ja viidakoiden jäädessä maasodankäynnissä taka-alalle. Syyrian sisällissodassa nähdyt raskaat kaupunkitaistelut ovat hänen mukaansa esimakua siitä, mikä tulee olemaan normaalia tulevaisuuden taistelukentällä.²⁷⁹ Toimintaympäristön radikaali muutos tulee kenraali Milleyn mukaan vaikuttamaan merkittävästi maavoimien toimintatapoihin, koulutukseen ja organisaatioihin. Maavoimien perinteinen toimintaympäristö on viimeisen kahden vuosisadan aikana koostunut pelloista, niityistä, metsistä ja muista harvaan asutetuista alueista. Maavoimat on pyrkinyt välttämään sitoutumista kuluttaviin kaupunkitaisteluihin. Maavoimien on näin ollen parannettava seuraavan vuosikymmenen aikana suorituskykyään kaikilla osa alueilla kaupunkisodankäyntiin sopivammiksi.²⁸⁰

Maavoimien koulutus- ja doktriinikeskus TRADOC on kehittänyt kaksi eri konseptia vastaamaan maavoimien tulevaisuuden haasteisiin. *The U.S. Army in Multi-Domain Operations 2028* -konseptihanke on laadittu vastaamaan Kiinan ja Venäjän luomaan uhkaan Yhdysvaltojen johtamalle kansainväliselle järjestelmälle lyhyellä aikavälillä. Konseptihanke pyrkii vastaamaan siihen, miten maavoimat tulee tulevaisuudessa operoimaan maaelementtinä yhteispuolustushaarallisissa, *Joint Force*, joukoissa Kiinaa ja Venäjää vastaan. Joulukuussa 2017 julkaistu kon-

²⁷⁷ New America: *Tomorrow's Army: A Conversation with General Mark A. Milley*, 2016. [www.youtube.com], katsottu 30.03.2020

²⁷⁸ Vainio, Sara: *YK listasi maailman megakaupungit: 37 miljoonan asukkaan Tokio on ykkönen - katso 30 suurimman lista*, Helsingin Sanomat, 2018. [https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005683354.html], luettu 30.03.2020

²⁷⁹ New America (2016)

²⁸⁰ Ibid.

septi *Multi Domain Battle: Evolution of Combined Arms for the 21st Century 2025-2040* tarkastelee maavoimien tulevaisuuden haasteita osana yhteispuolustushaarallisia joukkoja laajemmassa merkityksessä kuin Multi-Domain Operations -konsepti.²⁸¹

Multi-Domain Operations -konseptin mukaan Kiinan ja Venäjän pyrkimyksinä nähdään pyrkimys poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi ilman aseellista selkkausta Yhdysvaltojen kanssa. Kiina ja Venäjä pyrkivät horjuttamaan Yhdysvaltojen asemaa poliittisin ja taloudellisin keinoin sekä luomalla hajaannusta Yhdysvaltojen ja sen liittolaisten välille. Näiden toimien tarkoituksena on pyrkimys heikentämään kansainvälisen järjestelmän toimivuutta ja päätöksentekokykyä, jolloin luodaan mahdollisuudet aseellisella voimalla uhkaamiselle tai sen käyttämiselle. Aseellisessa konfliktissa Kiinan ja Venäjän pyrkimyksenä nähdään sotilaallisen pattitilanteen luominen estämällä yhdysvaltalaisjoukkojen operatiivinen toiminta ja tuottamalla yhdysvaltalaisjoukoille merkittäviä tappioita niin lyhyessä ajassa, että Yhdysvallat ei kykene itse vastaamaan tehokkaasti.²⁸² Maavoimien tehtävänä on Multi-Domain Operations -konseptin mukaan evätä vastustajien pyrkimykset maavoimien toiminnanvapauden kiistämiseksi, hyödyntää näin saavutettua operatiivista toiminnan vapautta ja luoda edellytykset Yhdysvaltojen kannalta suotuisalle strategiselle loppuasetelmalle. Maavoimat pyrkii toteuttamaan operatiivisen tehtävänsä osana yhteispuolustushaarallisia joukkoja, hyödyntäen aselajien välistä yhteistoimintaa aina taistelukentältä avaruuteen ja kyber-toimintaympäristöön. Maavoimien toiminnan keskiössä tulee olla operatiivinen nopeus ja ketteruus. Maavoimien tehtävinä tulee kuitenkin jatkossa pysymään myös maa-alan valtaaminen, vastustajan maajoukkojen tuhoaminen ja siviilien puolustaminen.²⁸³

Multi-Domain Battle on operatiivinen konsepti, jossa on liityntäpintoja myös strategisen ja taktisen tason konsepteihin. Aina toisen maailmansodan päättymisen jälkeen yhdysvaltalaisjoukot ovat kyenneet saavuttamaan ja ylläpitämään toiminnanvapauden kaikilla sodankäynnin eri osalueilla. Maavoimat ei voi kuitenkaan luottaa tämän toiminnanvapauden säilymiseen enää tulevaisuudessa. Ongelmat ja haasteet eri sodankäynnin tasoilla tulevat kasvamaan tulevaisuudessa, kun potentiaaliset vastustajat kykenevät hyödyntämään yhdysvaltalaisjoukkojen heikkouksia entistä paremmin. MDB-konsepti pyrkii vastaamaan siihen, miten toimintaympäristö ja vastustajat ovat kehittyneet, miten vastustajat pyrkivät saavuttamaan strategiset tavoitteensa

²⁸¹ U.S. Army Training and Doctrine Command: *TRADOC Pamphlet 525-3 The U.S. Army in Multi-Domain Operations 2028*, 2018, s.6, VI ja U.S. Army Training and Doctrine Command: *Multi-Domain Battle: Evolution of Combined Arms for the 21st Century 2025-2040*, 2017, alkusanat

²⁸² U.S. Army Training and Doctrine Command (2018), s.VI–VII

²⁸³ Ibid, s. VII–IX

ja miten maavoimat kykenee vastaamaan näihin uhkiin osana yhteispuolustushaarallista joukkoa.²⁸⁴ Multi-Domain Battle -konsepti asettaa maavoimien joukoille uusia toimintatapavaatiimuksia, joiden pohjana on käytetty voimassa olevia operatiivisia oppeja. Näiden päivitettyjen toimintatapamallien tavoitteena on kuitenkin mahdollistaa maavoimien kiistämätön toiminnanvapaus kaikissa toimintaympäristön eri ulottuvuuksissa. MDB-konseptin perustuu korkeassa valmiudessa oleviin joukkoihin, joilla on kyky lyödä vastustaja nopeasti. Konsepti vaatii toimakseen joukkoja, jotka ovat sijoitettu oletetulle operatiiviselle toimialueelle jo etukäteen, sekä korkeassa valmiudessa olevia lisäjoukkoja jotka ovat nopeasti siirrettävissä toimialueelle. Näiden joukkojen tulee olla kykeneviä itsenäiseen toimintaan laajalla alueella ja joukoilla tulee olla kyky toimia tehtävätaktiikan mukaisesti operatiivisella ja taktisella tasolla. Näiden operatiivisten joukkojen toiminta tuetaan poliittisella ja strategisella tasolla kaikin käytössä olevin voimavaroin.²⁸⁵

Näiden operatiivisen tason haasteiden lisäksi maavoimilla on tulevaisuudessaan edessä myös lukuisia muita haasteita. Kenraali Toveri nosti näistä haasteista päällimmäisiksi henkilöstön rekrytoinnin ja sotateollisen kapasiteetin²⁸⁶. Vuonna 2019 maavoimien rekrytointitavoite oli 80 000 uutta sotilasta, maavoimat onnistui kuitenkin rekrytoimaan vain 70 000. Nämä rekrytointihaasteet ovat moninaisia joista päällimmäisiä ovat sotilaspalveluksen kiinnostavuuden lasku sekä se, että Yhdysvalloissa ei ole tarpeeksi rekrytointikelpoisia nuoria. Tämän hetken arvion mukaan vain neljännes ikäluokasta olisi rekrytointikelpoisia ja tästäkin neljänneksestä maavoimat joutuu kamppailemaan muiden puolustushaarojen kanssa. Ylipaino, huumeongelmat, rikostausta ja psyykkiset oireet ovat suurimpia karsivia tekijöitä ja nämä ongelmat eivät ole yksin asevoimien kannalta huolestuttavia, vaan koko Yhdysvaltojen kannalta.²⁸⁷ Yhdysvaltojen puolustusteollinen kapasiteettikaan ei ole enää yhtä rajaton, kuin mitä se oli vielä kylmän sodan päättyessä. Asevoimien kannalta ei ole mitään takeita siitä, että puolustusteollisuus kykenisi nostamaan tuotantokapasiteettiään mahdollisen suursodan syttyessä tarpeelliselle tasolle. Tämän lisäksi iso osa puolustusteollisuuden tarvitsemista komponenteista valmistetaan ulkomailla.²⁸⁸ Peilaten edellä kuvattuihin uhkakuvaskenaarioihin asevoimien kannalta on huolestuttavaa, että monien näiden komponenttien valmistusmaa on vähintäänkin epäsuorasti Kiina.

²⁸⁴ U.S. Army Training and Doctrine Command (2017), s.1

²⁸⁵ Ibid, s.2

²⁸⁶ Toveri (2019)

²⁸⁷ Laich, Dennis: *Manning the military: America's problem*. [www.militarytimes.com], luettu 6.4.2020 ja Toveri (2019)

²⁸⁸ Toveri (2019)

Tärkein uusien konseptien tunnistama uhka on se, että maavoimien tulee kyetä vastaamaan eri uhkakuviin paljon laa-alaisemmin kuin tähän asti. Maavoimien tulee osallistua omilla suorituskyvyillään myös meri- ja ilmavoimien tukemiseen, varsinkin rannikolla ja ilmapuolustuksen osalta. MDB ja MDO -konseptien mukaan maavoimat joutuu varautumaan taistelemaan tiensä Amerikan mantereelta operaatioalueelle. Tämän vuoksi maavoimat tarvitsee joustavuuden ja liikkuvuuden lisäksi suorituskykyjä kyber- ja avaruus -toimintaympäristöissä.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET, ANALYYSI JA TUTKIMUSKRITIIKKI

Puhuttaessa nykyaikaisesta sotataidosta analyysin pohjaksi otetaan usein ensimmäinen tai toinen maailmansota. Molemmat maailmasodat tapahtuivat teollisen vallankumouksen pohjalta, jolloin mahdollistui suurten massa-armeijoiden mobilisointi. Nämä armeijat kyettiin myös varustamaan paremmalla teknologialla ja kalustolla kuin mitä siihen asti oli ollut mahdollista. Näiden maailmansotien aikana nähtiin todella vallankumouksellisia teknologisia harppauksia, jotka ovat länsimaisen sotataidon ytimessä vielä tänäkin päivänä. Erityisesti toista maailmansotaa on myös glorifioitu toistuvasti populäärikulttuurissa, joka saattaa osittain selittää sen, miksi sotahistoriallisia esimerkkejä ja malleja pyritään hankkimaan sieltä.

Maailmansodat sodittiin maiden välillä, joilla oli hyvin yhtenevä tapa kouluttaa, varustaa ja organisoida joukkonsa. Tämän vuoksi joukkojen määrä nousi merkittäväksi tekijäksi arvioitaessa asevoimien välisiä voimatasapainoja. Samaa logiikkaa sovellettiin vielä kylmän sodan aikana Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton välillä. 1990-luvulla tapahtuneen sotateknologisen ja sitä kautta sodankäynnin vallankumouksen, *Revolution In Military Affairs* (RMA), myötä asevoimien numeerinen vertailu on menettänyt merkitystään tai vähintään muuttanut muotoaan. RMA:n myötä maailma jakautui sellaisiin maihin, jotka kykenivät hyödyntämään tätä vallankumousta ja niihin, jotka eivät kyenneet. Tämä raja voidaan vetää esimerkiksi teknologisesti kehittyneiden länsimaiden ja niin sanottujen kolmansien maiden välille.

6.1 Tutkimustulokset

Tutkimuksen tutkimusongelmana ja pääkysymyksenä oli selvittää, *miten Yhdysvaltojen maavoimien sotataito on muuttunut kylmän sodan päättymisestä 2010-luvulle*. Tutkimus perustui olettamukselle, että maavoimien sotataito todella on muuttunut. Tätä muutosta perustellaan eri osa-alueiden kautta alatutkimuskysymysten vastausten yhteydessä. On kuitenkin selvää, että maavoimien sotataito on muuttunut. Yhdysvaltojen sodan kuva, vallitsevat sodankäynnin teorit sekä Liddell Hartin painottamat teknologiset kehitysaskeleet ovat kaikki vaikuttaneet osaltaan tapahtuneeseen muutokseen.

Yhdysvaltojen maavoimien sotataidollisen muutoksen voidaan nähdä käyneen läpi tietynlaisen väliaskeleen perinteisen ja uudenlaisen laajamittaisen sodankäynnin välillä. Kylmän sodan aikaisen suurvaltojen välisen vastakkainasettelun väistyttyä Yhdysvaltojen sodan kuva täyttyi pienemmistä, alueellisista konflikteista. Näihin konflikteihin vastaaminen aiheutti maavoimille

suuria haasteita ja kestitkin yli vuosikymmenen ennen kuin maavoimat oli sopeutunut tähän uuteen normiin. Tämän jälkeen kuitenkin maavoimien perinteistä osaamista tarvittiin jälleen Irakin sodassa. Irakin ja Afganistanin sotien luonteen muututtua vastakumoukselliseksi sodankäynniksi maavoimat oli taas tilanteen edessä, jossa sen tuli muuttaa radikaalista tapaansa sotia. 2010-luvun alussa maavoimien uhkakuviin palasi jälleen kamppailu tasavertaisia suurvalta-asevoimia vastaan. Yhdysvaltojen maavoimien sotataito ei missään vaiheessa kyennyt vastaamaan käytävän sodan luonteeseen. Maavoimat ei kyennyt muuttumaan tai mukautumaan tarpeeksi nopeasti uusiin toimintatapoihin rakenteellisesti, koulutuksellisesti tai toimintatavallisesti. Maavoimien doktriinin runkona ja tausta-ajatuksena pysyi Irakin sotaan asti *Air-Land Battle* -doktriini. Maavoimien operatiivista doktriinia laajennettiin käsittämään myös sotaa alemman tason konfliktit, mutta operatiivinen perusratkaisu ei muuttunut ja näin ollen maavoimien suorituskyky oli turvattu tällä osa-alueella Persianlahden sodassa ja Irakin sodassa. Maavoimien operatiivisen doktriinin kannalta molemmat sodat noudattivat samaa kaavaa, ilmaherruuden saavuttaminen ja vihollisjoukkojen tuhoaminen sekä kuluttaminen kauaskantoisilla asejärjestelmillä ennen maahyökkäystä. Maahyökkäyksessä hyödynnetään täysimääräisesti aselajien välistä yhteistoimintaa ja joukkojen suurta tulivoimaa sekä operatiivista liikkuvuutta.

Maavoimat jäi muita puolustushaaroja jälkeen konventionaalisen sodankäynnin saralla sitoutuessaan vastakumouksellisiin sotiin. Maavoimat myös menetti vuosikymmenien aikana saavutetun osaamisen konventionaalisen maasodankäynnin osalta. Vastakumouksellisia sotia ei kuitenkaan tule nähdä pelkkänä harharetkenä. Tulevaisuuden maasotien ytimessä tulevat todennäköisesti edelleen olemaan liikesodankäynnin teorian opit, mutta toimintaympäristö on huomattavasti laajempi ja moniulotteisempi kuin ennen. Tämä laajentuminen on tapahtunut asymmetrisen sodankäynnin kautta. Maavoimilla on tällä hetkellä laaja-alaisempi kokemus asymmetrisestä sodankäynnistä kuin sen potentiaalisimmilla suurvaltavastustajilla. Maavoimien on kyettävä hyödyntämään tätä osaamistaan tulevaisuudessa, tunnistettava sen omat heikkoudet tällä saralla ja kyettävä paikkaamaan ne. Mikäli maavoimat onnistuu tässä sekä saavuttamaan tarvittavan osaamistason konventionaalisisessa sodankäynnissä, niin maavoimat on valmiina kohtaamaan tulevaisuuden uhat kaikissa maasodankäynnin ulottuvuuksissa.

Ensimmäisenä alakysymyksenä oli selvittää, *miten Yhdysvaltojen sotilaalliset uhkakuvat ovat muuttuneet kylmän sodan jälkeen*. Tutkimuksen käsiteltävä aikajänne on jaettavissa karkeasti kolmeen osaan. Kylmän sodan jälkeiseen aikaan, terrorismin vastaisen sodan aikaan ja uuteen suurvaltojen välisen kilpailun aikaan. Kylmän sodan päättyminen korvasi Yhdysvaltojen yhden

suuren uhan lukuisilla pienemmillä uhilla. Yhdysvaltojen eurooppalaisille liittolaisille Neuvostoliiton hajoaminen loi mielikuvan ikuisesta rauhasta Euroopassa. Neuvostoliiton raunioilta noussut Venäjän federaatio nähtiin ennemminkin potentiaalisena liittolaisena kuin potentiaalisena uhkana. Tämän johdosta eurooppalaiset Naton jäsenvaltiot aloittivat asevoimiensa alasajon jättäen Yhdysvallat ainoaksi sotilasmahdiksi. Persianlahden sota toimi eräänlaisena johdantona kylmän sodan jälkeiseen aikaan, jota tulisivat hallitsemaan pienemmät ja suuremmat alueelliset konfliktit, aina kansanmurhista täysimäärisiin sotiin. Tämä eri suuruisten konfliktien aika tulisi hallitsemaan koko 1990-lukua. Yhdysvaltojen kannalta merkittävimmät alueelliset konfliktit olivat Persianlahden sodan lisäksi YK:n johtama operaatio Somaliassa ja Naton sekä YK:n operaatiot Jugoslavian hajoamissodissa.

Syyskuun 11. päivän terrori-iskut vuonna 2001 olivat tuhoisimmat iskut Yhdysvaltojen mantereelle sitten toisen maailmansodan. Kansainvälinen terrorismi ei sinänsä ollut uusi asia, mutta iskuja Yhdysvaltoja vastaan ei ennen ollut kohdennettu Amerikan mantereelle. Terrori-iskut itsessään eivät varsinaisesti aiheuttaneet Yhdysvaltojen sotilaallisten uhkakuvien muutosta, vaan sen aiheutti Yhdysvaltojen vastaus iskuihin. Yhdysvallat julisti presidentti Bushin toimesta sodan kansainvälistä terrorismia vastaan. Tämän seurauksena seuraavan kolmen vuoden aikana Yhdysvallat oli miehittänyt kaksi suvereenia valtiota Lähi-idässä ja sitoutunut vastakumouksellisiin operaatioihin molempien valtioiden alueella. Vastakumouksellisten sotien kehittyminen Lähi-Idässä muistutti tietyllä tavalla Yhdysvaltoja Vietnamin sodasta ja siitä, että tuon sodan opetukset päätettiin aikoinaan unohtaa.

Kiinan nousu suurvalta-asemaan ei tapahtunut yhdessä yössä. Kiina on kasvattanut asemaansa kansainvälisessä järjestelmässä tasaisesti aina 1950-luvulta lähtien. Kiinaa on pidetty Yhdysvalloissa toissijaisena suurvaltana aina 2010-luvulle asti. Presidentti Obaman ilmoitus vuonna 2011 Yhdysvaltojen taloudellisten ja sotilaallisten intressien siirtymisestä Kauko-Itään havahdutti monet siitä, että Kiina on suvereeni ja varteenotettava suurvalta. 2010-lukua on leimannut paluu suurvaltojen väliseen kilpailuun, missään nimessä ei voida puhua uudesta kylmästä sodasta. Yhdysvallat kokee tällä hetkellä Kiinan ja Venäjän potentiaalisimpina vastustajinaan. Kiina ja Venäjä nähdään kuitenkin toistaiseksi vasta haastajina Yhdysvaltojen hegemonialle eikä varsinaisina tasavertaisina kilpailijoina. Venäjä nähdään haastajan roolissa, koska se on tällä hetkellä ainoa valtio, joka kykenee tuhoamaan Yhdysvallat ydinaseillaan. Konventionaalisisessa sodassa Venäjä kykenee haastamaan Yhdysvallat, mikäli taistelut käydään Venäjän rajojen tuntumassa. Venäjä ei kuitenkaan kykene pitkäaikaiseen suursotaan Yhdysvaltoja ja sen

liittolaisia vastaan. Venäjän kaupallinen ja teollinen kyky ovat liian heikot ja epävakaat kyetäkseen ylläpitämään asevoimia, jotka voisivat haastaa Yhdysvallat pitkällä tähtäimellä. Kiina taas on Yhdysvaltojen kannalta todellinen haastaja ja uhka. Kiinan kehittyvä teknologinen pohja, kasvava talous sekä teollinen ja sotilaallinen kapasiteetti tekevät Kiinasta potentiaalisen vastustajan Yhdysvalloille pitkällä tähtäimellä.

Toisena alakysymyksenä oli selvittää, *miten Yhdysvaltojen maavoimien tehtävät ovat muuttuneet*. Maavoimien tehtävänä oli, on ja tulee olemaan taistella ja voittaa. Tähän pyritään käytössä olevalla kalustolla, joukoilla ja doktriinilla. Maavoimien toimintatapana on ollut viimeisen 30 vuoden ajan tuottaa maasodankäyntiin kykeneviä joukkoja alueellisille johtoportaille ja osaksi yhteisoperatiivisia joukkoja. Maavoimien organisaatio, joukkorakenteet, henkilöstö ja maasodan kuva ovat kuitenkin kokeneet suuria muutoksia käsiteltävänä ajanjaksona. Maavoimien päällimmäisenä tehtävänä oli kylmän sodan päättyessä Neuvostoliiton maajoukkojen hyökkäykseen varautuminen ja tarvittaessa hyökkäyksen torjuminen Euroopassa. Maavoimat oli varautunut tähän tehtäväänsä vuosikymmenien ajan doktriinillisesti, kalustollisesti ja organisaatiollisesti. Tämän lisäksi Eurooppaan oli rakennettu täydellinen logistinen ja huollollinen verkosto tukemaan Euroopassa olevia joukkoja ja turvaamaan lisäjoukkojen tuonti Amerikan mantereelta. Maavoimat oli sitoutunut vahvasti Euroopan puolustamiseen. Maavoimat oli varustettu ja koulutettu käymään teollista kulutussodankäyntiä tasavertaista vastustajaa vastaan hyödyntäen liikesodankäynnin oppeja. Maavoimien kyky konventionaaliseen sodankäyntiin mitattiin Persianlahden sodassa, jossa maavoimat todisti teknillisen ja taidollisen ylivoimaisuutensa määrällisesti varteenotettavaa vastustajaa vastaan.

Maavoimien siirtyminen vallitsevista joukkorakenteista ja toimintatavoista pois ja varautuminen uudenvälisiin uhkiin ei tapahtunut hetkessä tai kivuttomasti. Maavoimien tehtävät muuttuivat 2000-luvun alussa niin nopeasti, että muutoksessa ei kyetty kaikilla osa-alueilla pysymään perässä. Maavoimat kykeni hyödyntämään liikesodankäynnin oppeja Irakin valtauksessa vuonna 2003, mutta Irakin miehityksen muututtua vastakumoukselliseksi sodankäynniksi maavoimilta ei enää löytynyt tähän vastausta. Syytä miehityksen eskaloitumiseksi on useita ja poliittisten päättäjien tekemiä virhearvioita ei voi tässä suhteessa vähätellä, mutta maavoimien kyvyttömyys hyödyntää aikanaan Vietnamin sodasta saatuja oppeja maksoi nyt sotilaiden henkiä Irakissa. Maavoimien johdossa katsottiin pitkään, että tämä vastakumouksellinen vaihe tulisi olemaan lyhyt eikä vastakumouksellisen sodankäynnin vaiheen takia olisi järkevää luopua kyvystä konventionaaliseen sotaan. Maavoimat joutui kuitenkin organisaatiomuutoksen yhteydessä priorisoimaan välittömän tarpeen tulevaisuuden varautumisen edelle. Tämän päätöksen

johdosta maavoimien prikaatien joukkorakenteet muuttuivat sopivammiksi vastakumoukselliseen sodankäyntiin kuin laajamittaiseen sodankäyntiin. Myöhemmin nämä prikaatien joukkorakenteet palautettiin kahdesta pataljoonasta takaisin kolmeen pataljoonaan. Maavoimien johtoa ei kuitenkaan yksistään voida syyttää tilanteesta. Vastakumouksellisiin sotiin olisi tarvittu myös poliittinen ratkaisu, mutta tähän poliittisella johdolla ei ollut tahtoa.

Mikäli maavoimat olisi alusta alkaen kyennyt toimimaan Irakissa vastakumouksellisen sodankäynnin opein, olisi toki mahdollista, että vastustaja olisi kyetty pakottamaan luopumaan taistelusta ja solmimaan poliittinen sopimus tilanteen rauhoittamiseksi. Sotaa kuitenkin käydään niillä resursseilla, mitä kulloinkin on käytettävissä eikä niillä resursseilla, mitä haluttaisiin olevan käytettävissä. Maavoimille ei annettu riittävää poliittista ohjausta varustautua ja valmistautua Irakin ja Afganistanin kaltaisiin vastakumouksellisiin sotiin ennen kuin sotaan oli jo sitouduttu.

Yhdysvaltojen vetäytyttyä Irakista ja pienennettyä osallistumistaan Afganistanissa maavoimien johdossa katseet käännettiin kohti uusia potentiaalisia vastustajia, Kiinaa ja Venäjää. Muut puolustushaarat olivat kyenneet varautumaan näihin nouseviin uhkiin jo pitkään, mutta maavoimien ollessa sidottuna vastakumouksellisiin operaatioihin, tämä ei ollut maavoimien kohdalla mahdollista. Maavoimat kamppailee edelleen niiden ongelmien kanssa, jotka juontavat juurensa lähes kaksi vuosikymmentä sitten tehtyyn päätökseen priorisoida maavoimien suorituskyvyt vastakumouksellisiin operaatioihin tulevaisuuden varautumisen kustannuksella. Maavoimien tehtäväksi on kuitenkin jälleen muodostunut tuottaa laajamittaiseen maasodankäyntiin kykeneviä joukkoja. Näillä joukoilla on uudet joukkotyypit, organisaatiot ja kompleksimpi toimintaympäristö kuin kolme vuosikymmentä sitten, mutta ydintehtävän kannalta on nähty paluu vanhaan.

Kolmantena alakysymyksenä oli selvittää, *miten käydyt sodat ovat vaikuttaneet Yhdysvaltojen maavoimien sotataidolliseen kehitykseen*. Tutkittavalla ajanjaksolla päädyttiin käsittelemään kolmea keskeistä sotaa Persianlahden sotaa, Irakin sotaa ja Afganistanin sotaa. Operaatio Enduring Freedomin osalta maavoimien rooli jäi olemattomaksi. Tämä on kuitenkin tutkimuksen kannalta mielenkiintoista, sillä on merkityksellistä, miten Yhdysvallat kykeni valtaamaan sisämaavaltion, ilman maasodankäyntiin koulutettua ja varusteltua puolustushaaraansa. Kehittynyt teknologia oli osaltaan nostamassa ilmavoimien roolin merkitystä 1990-luvulla. Ilmaoperaatiot Irakia ja Serbiaa vastaan 1990-luvulla eivät ratkaisseet kriisejä. Serbit saatiin taivutettua poliittiseen sopimukseen vasta maahyökkäyksen uhalla ja Saddam Hussein syrjäytettiin vasta 2003

aloitetun Irakin sodan seurauksena. Pitkittyneet sodat Irakissa ja Afganistanissa todistivat sen, että vaikka on mahdollista vallata kokonaisia valtioita ilman merkittävää maajoukkojen käyttöä, niin maajoukkoja tarvitaan viimeistään tilanteen vakauttamisessa.

Tutkittavalla ajanjaksolla käydyt sodat ovat ennen kaikkea vahvistaneet kuvaa Yhdysvaltojen teknologisesta ylivoimasta. Kaikkien kolmen sodan yhteenvetona voidaan todeta, että Yhdysvallat kykenee hyödyntämään uusinta käytössä olevaa sotilasteknologiaa tehokkaasti. Tämä teknologinen ylivoimaisuus taas mahdollistaa sen, että yhdysvaltalaisjoukot kykenevät paikkaamaan sotataidollisia puutteitaan teknologisella ylivoimallaan. Maavoimien on kuitenkin vaurauduttava toimimaan tulevaisuudessa myös ilman tätä teknologista ylivoimaa. Yhdysvallat pyrkii takaamaan teknologisen ylivoimansa, mutta samanaikaisesti on myös tunnustettava, että siihen ei välttämättä kyetä toimittaessa suurvallan resursseja vastaan. Tämän seurauksena maavoimat tulee tarvitsemaan tulevaisuudessa tehtävätaktiikan mukaan koulutettuja johtajia, jotka kykenevät hallittujen riskien ottamiseen ja omatoimiseen päätöksentekoon.

Persianlahden sodassa ja Irakin sodassa käytössä ollut kalusto oli pääosiltaan samaa. Maavoimat luotti molemmissa sodissa The Big Five -asejärjestelmiinsä. Näitä järjestelmiä oli kuitenkin päivitetty vuosikymmenen aikana ja merkittävämpiä muutoksia olivatkin joukkojen parantunut tilannekuva ja täsmäaseiden määrän kasvu. Teknologinen kehitys on näin ollen toiminut mahdollistajana siirryttäessä kulutussodankäynnistä kohti liikesodankäyntiä. Kehittyneestä teknologiasta huolimatta viimeiset vuosikymmenet ovat rokottaneet maavoimien osaamista näidenkin asejärjestelmien osalta. Maavoimat joutuu panostamaan henkilöstönsä osaamisvajeen korjaamiseen yhtä voimallisesti kuin uusien asejärjestelmien kehittämiseen. Uudet asejärjestelmät ovat tällä hetkellä kuitenkin vasta kehitysasteella ja niitä tuskin tullaan näkemään tulevaisuuden taistelukentillä ainakaan vuosikymmeneen.

Neljäntenä alakysymyksenä oli selvittää, *miten Yhdysvaltojen maavoimien sotataidollinen muutos ilmenee maavoimien operatiivisissa doktriineissa*. Doktriinin kehittämisessä oletetun vastustajan taktiikoilla, doktriinilla ja suorituskyvyillä on merkittävä rooli. *Air-Land Battle* -doktriini oli kehitetty nimenomaan Neuvostoliiton taktiikoita ja kalustoa vastaan. *Multi-Domain Operations* -konseptin kehityksessä on puolestaan arvioitu Kiinan ja Venäjän uusimpia kykyjä ja pyritty löytämään keinot vastustajan vahvuuksia ja heikkouksia vastaan. Merkittävimpana muutoksena voidaan pitää sitä, että maavoimat ei voi enää luottaa siihen, että joukot voidaan keskittää operaatioalueelle turvallisesti, kouluttaa sekä valmistella rauhassa ja tämän jälkeen suorittaa kaikilla tasoilla ylivoimainen hyökkäys. Taisteluiden oletetaan alkavan koko

strategisessa syvyydessä välittömästi, aina tavoitteen saavuttamiseen asti. Taisteluita on kyettävä käymään pienemmillä joukoilla aggressiivisemmin ja joustavammin sekä aloittamaan taistelut välittömästi joukkojen saavuttua operaatioalueelle tai jo matkalla. Maavoimien on lisäksi kyettävä sekä konventionaaliseen, että asymmetriseen sodankäyntiin viidakoissa, metsissä, kaupungeissa tai aukeilla.

Maavoimien sotataidon muutoksen yhtenä mittarina käytettiin tutkimuksen alussa fullerilaisia sodankäynnin periaatteita. Aihealueesta suoritettussa aikaisemmassa tutkimuksessa näiden periaatteiden kirjoitusjärjestystä on pidetty eräänlaisena mittarina niiden painotuksista ja tärkeydestä. Nämä periaatteet on esitelty tarkemmin liitteessä 1. Vuosien 1986 ja 2008 välillä näiden periaatteiden näennäinen tärkeysjärjestys ei muuttunut lainkaan. Vuodesta 2011 eteenpäin näitä periaatteita ei enää ole maavoimien operatiivisiin doktriineihin kirjoitettu. Tämä ei suoraan indikoi siitä, että periaatteet olisivat menettäneet merkityksensä maavoimien sotataidon kannalta, mutta maavoimien sotataidollista kehitystä ei voida mitata pelkästään näiden periaatteiden kautta.

6.3 Tutkimus- ja lähdekritiikki sekä jatkotutkimustarpeet

Tutkimus kattaa ajallisesti kolmen vuosikymmenen aikana tapahtuneen muutoksen ja luo nopean katsauksen maavoimien tulevasta vuosikymmenestä. Tämä käsiteltävä ajanjakso on pitkä, mutta vain pitkä ajanjaksollinen otanta mahdollistaa muutoksen hahmottamisen ja luo myös pohjan havainnoida muutoksen aiheuttamien toimenpiteiden vaikutuksia. Pitkä ajanjaksollinen tarkastelu vaatii tutkimukselta tiukkaa rajausta. Maavoimien sotataidon muutoksen tutkiminen vaatii kuitenkin tutkimusta kaikista maavoimien muutokseen vaikuttavista tekijöistä. Tutkimuksessa onnistuttiin tunnistamaan nämä muutokseen vaikuttavat tekijät ja näihin perehdyttiin tutkimuksen kannalta tarpeellisella tarkkuudella. Tutkimuksessa kyettiin pitäytymään sotateoreettisen tutkimuksen mukaisessa syy- ja seuraussuhteiden sekä muutostekijöiden vuorovaikutusten tarkastelussa. Tutkimuksessa kyettiin vastaamaan asetettuihin tutkimuskysymyksiin perustellusti. Tämän lisäksi päälukujen yhteenvedoissa pyrittiin kartoittamaan käsiteltävällä aikakaudella tapahtuneita muutoksia myös tutkimuskysymysten ulkopuolelta.

Tutkijan subjektiivisuus on aina huomioon otettava tekijä sotataidollisessa tutkimuksessa. Pyrittäessä löytämään vuorovaikutustekijöitä laajasta kokonaisuudesta tutkija voi tiedostamattaan rajata olennaisia tekijöitä työn ulkopuolelle ilman riittävää tieteellistä kypsyyttä ja perehtynei-

syyttä tutkittavaan asiaan. Varsinkin näin laajassa tutkimuksessa tämä on ehdottomasti varteenotettava riski. Vaarana on myös, että tutkija on sisällyttänyt työhön liikaa tutkimusongelman ratkaisemisen kannalta epäolennaista materiaalia. Tutkija pyrki välttämään näitä tekijöitä pitäytymällä mahdollisimman tarkasti tutkimuksen alussa esitellyissä sisällönanalyysin keinoissa. Tutkimukseen valittu viitekehys ja teoriapohja tukivat hyvin tutkimustyötä, mutta syvällisempi teoreettinen perehtyneisyys olisi suoraviivaistanut tutkimusprosessia.

Tutkimuksessa maavoimia tarkastellaan yhdysvaltalaisesta näkökulmasta ja näin ollen lähdeaineiston rajautuminen pelkästään angloamerikkalaisiin lähteisiin ei heikennä tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimusta varten kyettiin löytämään laaja-alainen lähdepohja. Lähteiden määrässä jouduttiin kuitenkin tinkimään tietyssä suhteessa johtuen tutkimuksen pitkästä ajanjaksollisesta tarkastelusta. Tutkija ei nähnyt tarpeelliseksi pureutua primäärlähteisiin kaikkien osa-alueiden osalta, vaan käsiteltäessä pitkiä ajanjaksoja turvauduttiin aihealuetta käsittelevään kirjallisuuteen. Nämä kohteet valittiin kuitenkin tarkoin ja käytettyjen lähteiden validiteetti varmennettiin sillä, että tutkija tarkasti satunnaisotannalla näiden teosten käyttämän lähdeaineiston. Tutkimuksen johdannossa esitetty mahdollisuus elämäkertakirjallisuuden subjektiivisuudesta osoitautui todeksi. Tämän vuoksi elämäkertakirjallisuuteen viitattiin vain kokonaisuutta tukevissa osa-alueissa ja kirjallisuudessa esitettyjä väitteitä verrattiin muihin lähteisiin.

Tutkimus avaa lukuisia uusia jatkotutkimusmahdollisuuksia. Tutkimus itsessään täydentää Maanpuolustuskorkeakoululla tehtyä Yhdysvaltojen maavoimiin liittyvää tutkimusta laajentamalla tutkimuspohjaa edellisten opinnäytetöiden osalta sekä päivittämällä tietoja. Tutkimuksen alussa huomattu tarve määritellä sotataidon ja maavoimien sotataidon käsitteet ovat yksi näistä. Käsitteitä ei ainakaan tätä tutkimusta varten luetussa kirjallisuudessa laajemmin käytetä, joten olisi paikallaan määritellä nämä käsitteet teoreettisesta näkökulmasta. Käsitteiden määrittelyminen yhdenmukaistaisi tulevaisuudessa aihealueella toteutettavaa tutkimista. Näiden käsitteiden tarpeellisuutta tulisi myös tarkastella kriittisesti. Onko tarpeen puhua sotataidosta tai maavoimien sotataidosta, jos nämä käsitteet voidaan korvata esimerkiksi operaatiotaidolla, sodan kuvalla tai sodan luonteella.

Yhdysvaltojen maavoimien osalta jatkotutkimustarpeita ovat maavoimien Euroopassa olevat suorituskyvyt ja niiden kehityksen tulevaisuus, maavoimien kehittämistä käsittelevä tutkimus, joka ulottuisi 2040-luvulle asti sekä laaja-alaisempi tutkimus Yhdysvaltojen kulttuurillisista erityispiirteistä sotataidollisesta tai sotateoreettisesta näkökulmasta. Yhdysvaltojen Euroopassa olevien maavoimien joukkojen tehtävä on tukea Yhdysvaltojen eurooppalaisia liittolaisia ja

luoda pidäke Venäjää vastaan. Nämä maavoimien joukot harjoittelevat toistuvasti Puolustusvoimienkin kanssa ja näin ollen tietämystä näiden joukkojen suorituskyvyistä, toimintaperiaatteista ja kehitysnäkymistä tulisi lisätä. Maavoimien ollessa kiivaan kehitystyön alaisena myös tulevaisuuteen tähtäävää tutkimusta tulisi kartoittaa lisää. Tutkimuksella tulisi selvittää mitkä ovat maavoimien kehitysnäkymät tulevaisuudessa doktriinin, joukkorakenteiden, kaluston ja toimintaperiaatteiden osalta. Yhdysvaltoja tutkiessa tulee myös aina ymmärtää yhdysvaltalaista kulttuuria ja historiaa. Yhdysvaltoja ei ole sotataidollisesta näkökulmasta juurikaan tutkittu tässä suhteessa. Tutkimuksen alussa on tuotu ilmi yhdysvaltalaisia erityispiirteitä sotataidon saralla ja olisi todella tarpeellista ymmärtää maailman ainoan supervallan ajatusmaailmaa, pelaamalla tätä historiaan. Suomenkielisessä tutkimuksessa voidaan aina lähteä siitä olettamuksesta, että lukijakunta tulee koostumaan pääosin suomalaisista. Vaikka tutkimuksen näkökulmana olisi yhdysvaltalainen, niin silti tulevat tutkijat ja lukijat tarkastelevat asiaa suomalaiselta näkemys- ja kokemuspohjalta. Näin ollen yhdysvaltalaista ajatusmaailmaa tulee myös avata tältä pohjalta sotataidollisesta näkökulmasta.

LÄHTEET

1. JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET

1.1 Haastattelut

Kajanmaa, Petteri, eversti, opiskelija U.S. Army War College, strukturoimaton teemahaastattelu Yhdysvaltojen maavoimista, 9.8.2019, materiaali tutkijalla.

Toveri, Pekka, kenraalimajuri, Suomen sotilasasiamies Yhdysvalloissa, strukturoimaton teemahaastattelu 14.8.2019, materiaali tutkijalla.

1.2 Opinnäytetyöt

Koljonen Eero: *Aseellinen voima Yhdysvaltojen strategisena instrumenttina 2000-luvulla*, Sotatieteiden maisterikurssin pro gradu -tutkimus, Maanpuolustuskorkeakoulu, 2015

Kolstela Risto: ”*Clausewitz ja Yhdysvaltalainen sotataito*”, Maanpuolustuskorkeakoulun diplomityö no1995, Helsinki, 1997

Lehto, Mikko: *Yhdysvaltojen maavoimien kehittäminen 2015-2030*, Yleisesikuntaupseerikurssin diplomityö, Maanpuolustuskorkeakoulu, 2015

Rajahalme, Antti: *Yhdysvaltojen maavoimien operatiivisen doktriinin kehitys 1991-2001*, Esiupseerikurssin tutkielma, Maanpuolustuskorkeakoulu, 2014

Rajahalme, Antti: *Yhdysvaltain maavoimien operatiivisen doktriinin muutos ilma-maataisteluluopista vastakumoukselliseen sodankäyntiin*, Yleisesikuntaupseerikurssin diplomityö, Maanpuolustuskorkeakoulu, 2016

2. JULKAISTUT LÄHTEET

2.1 Ulkomaisten viranomaisten asiakirjat, ohjesäännöt ja oppaat

Asymmetric Warfare Group: *Russian New Generation Warfare Handbook*, Fort Meade, Maryland, 2016

Department of Defense: *Conduct of the Persian Gulf War a final report to Congress*, Washington D.C, 1992

Department Of Defense: *Sustaining U.S. Global Leadership: Priorities for 21st Century Defense*, Washington DC, 2012

General Accountability Office: *GAO-05-443T: Force Structure: Preliminary Observations on Army Plans to Implement and Fund Modular Forces*, Washington DC, 2005

Headquarters, Department of the Army: *Army Doctrine Publication 1*, Washington DC, 2019

Headquarters, Department of the Army: *Army Regulations 10-87: Army Commands, Army Service Component Commands, and Direct Reporting Units*, Washington DC, 2017

Headquarters, Department of the Army: *Field Manual 100-5: Operations*, Washington DC, 1986

Headquarters, Department of the Army: *Field Manual 100-5: Operations*, Washington DC, 1993

Headquarters, Department of the Army: *Field Manual 3-0: Operations*, Washington DC, 2001

Headquarters, Department of the Army: *Field Manual 3-0: Operations*, Washington DC, 2008

Headquarters, Department of the Army: *Field Manual 3-0: Operations*, Washington DC, 2011

Headquarters, Department of the Army: *Field Manual 3-0: Operations*, Washington DC, 2017

The Joint Chiefs of Staff: *Joint Publication 1: Doctrine for the Armed Forces of the United States*, Washington DC, 2017

United States 99th Congress: *Goldwater-Nichols Department of Defense Reorganization Act of 1986, Public Law 99-433*, Washington DC, 1986

U.S. Army: *Combined Arms Directorate, Army Doctrine Update*, Fort Leavenworth, Kansas, 2007

U.S. Army Center of Military History: *Publication 70-117-1: War in the Persian Gulf Operations Desert Shield and Desert Storm August 1990-March 1991*, Washington D.C., 2010

U.S. Army Training and Doctrine Command: *TRADOC Pamphlet 525-5: Force XII Operations*, United States Army Training and Doctrine Command, Fort Monroe, Virginia, 1994

U.S. Army Training and Doctrine Command: *TRADOC Pamphlet 525-3 The U.S. Army in Multi-Domain Operations 2028*, 2018

U.S. Army Training and Doctrine Command: *Multi-Domain Battle: Evolution of Combined Arms for the 21st Century 2025-2040*, 2017

U.S. Army War College: *2015-2016 How the Army Runs*, Carlisle, PA, 2016

2.2 Tutkimukset ja opinnäytteet

Donnelly, William: *Transforming an Army at War*, Center of Military History, US Army, Washington DC, 2007

Drea, Edvard J.; Ronald H. Cole, Walter S. Poole, James F. Schnabel, Robert J. Watson & Willard J. Webb: *History of the Unified Command Plan 1946-2013*, Joint History Office, Office of the Chairman of the Joint Chiefs of Staff, Washington DC, 2013

Gouré, Daniel: *Building the Right Military for a New Era: The Need for an Enduring Analytic Framework, 2015 Index of U.S. Military Strength*, The Heritage Foundation, Washington, DC, 2015

Hanska, Jan: Maasota 2030+ Sodan kuvan ennakointi, *Tuleva Sota - Tulevaisuuden sodan tulevaisuus*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Edita Publishing Oy, 2017

Johnson, David E: An Overview of Land Warfare, *2018 Index of U.S. Military Strength*, The Heritage Foundation, Washington, DC, 2018

Johnson, Stuart E.; John E. Peters, Karin E. Kitchens, Aaron Martin, Jordan R. Fischbach: *A Review of the Army's Modular Force Structure*, RAND Corporation, Santa Monica, California, 2012

Nataraj, Shanthi; Wade Markel, Jamie L. Hastings, Eric V. Larson, Jil E. Luoto, Christopher E. Maerzluft, Craig A. Myatt, Bruce R. Orvis, Christian Panis, Mihael H. Powell, Jose R. Rodriguez, Tiffany Tsai: *Evaluating the Army's Ability to regenerate*, RAND Corporation, Santa Monica, California, 2017

Ochmaknek, Davis; Peter A. Wilson, Brenna Allen, John Speed Meyers & Carter C. Price: *U.S. Military Capabilities and Forces for a Dangerous World*, RAND Corporation, Santa Monica, California, 2017

Raitasalo, Jyri & Joonas Sipilä: Näkökulmia sotiin, *Sota - teoria ja todellisuus näkökulmia sodan muutokseen*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Edita Prima Oy, Helsinki, 2008

Raitasalo, Jyri: *Turvallisuusympäristön muutos ja Suomen puolustus*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Edita Prima Oy, Helsinki, 2008

Raunio, Ari: Kehityslinjoja 1900-luvun sodan ja taistelun kuvasta, *Suursotien vuosisata - sodan ja taistelun kuva 1900-luvulla*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Hakapaino Oy, Helsinki, 2002

Robinson, Linda; Paul D. Miller, John Gordon IV, Jeffrey Decker, Michael Schwille & Raphael S. Cohen: *Improving Strategic Competence Lessons from 13 Years of War*, RAND Corporation, Santa Monica, California, 2014

Romjue, John L: *American Army Doctrine for the Post-Cold War*, Military History Office, United States Army Training and Doctrine Command, Fort Monroe, Virginia, 1996

The Heritage Foundation: *2019 Index of U.S. Military Strength*, Washington DC, 2019

Valenti, Michael J.: *The Mattis Way of War: An Examination of Operational Art in Task Force 58 and 1st Marine Division*, US Army Command and General Staff College, Middletown, Delaware, 2017

Yarrison, James L.: *The Modern Louisiana Maneuvers*, U.S. Army Center of Military History, Washington D.C, 1999

2.3 Kirjallisuus

Angstrom, Jan & J.J. Widen: *Contemporary Military Theory*, Routledge, Lontoo, 2015

Brown, John: *Kevlar Legions - The Transformation Of The US Army, 1989-2005*, United States Army, Center of Military History, Washington DC, 2011

Condell, Bruce & David T. Zabecki (toim.): *On the German Art of War - Truppenführung*, Stackpole Books, Pennsylvania, 2009

Cordesman, Anthony, H: *The Iraq War Strategy, Tactics and Military Lessons*, Praeger Publisher, Westport, Connecticut, 2003

Dastrup, Boyd: *Artillery Strong - Modernizing the Field Artillery for the 21st Century*, Combat Studies Institute Press, Fort Leavenworth, Kansas, 2018

Farrell, Theo, Rynning, Sten, Terriff, Terry: *Transforming Military Power since the Cold War; Britain, France, and the United States, 1991-2012*, Cambridge University Press, United Kingdom, 2013

Fontenot, Gregory; E.J., Degen, David, Thon: *On Point The United States Army in Operation Iraqi Freedom*, Naval Institute Press, Annapolis, Maryland, 2005

Franks, Tommy: *American Soldier*, Harper Collins Publisher Inc., New York, NY, 2004

- Hastings, Michael: *The Operators*, Orion Publishing Group, Lontoo, 2012
- Hill, Duncan: *Chronicle of War 1914 to the Present Day*, Trans-Atlantic Press, Hertfordshire, UK, 2009
- Hirsijärvi, Sirkka; Pirkko, Remes & Paula, Sajavaara: *Tutki ja kirjoita*. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki, 2015
- Huttunen, Mika: *Monimutkainen Taktiikka*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Taktiikan laitos, Julkaisusarja 1 Nro 2/2010, Edita Prima Oy, 2010
- Kananen, Jorma: *Opinnäytetyön kirjoittajan opas*, Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisu, Jyväskylä, 2015
- Kesseli, Pasi: *Operaatiotaito ja taktiikka tieteenalana, Ajatuksia operaatiotaidon ja taktiikan laadullisesta tutkimuksesta*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Edita Prima Oy, Helsinki, 2008
- Koepp, Steve & Bill, Saporito: *21 Days to Baghdad*, TIME Books, New York, NY, 2003
- Kretchik, Walter E: *US Army Doctrine from the American Revolution to the War on Terror*, University Press of Kansas, Kansas, 2011
- Lewis, Adrian: *The American Culture of War*, Routledge Taylor & Francis Group, New York, 2007
- Mattis, Jim: *Call Sign Chaos*, Random House, New York, NY, 2019
- Metteri, Jussi: *Laadullinen tutkimus, Ajatuksia operaatiotaidon ja taktiikan laadullisesta tutkimuksesta*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Edita Prima Oy, Helsinki, 2008
- Pagonis, Gus: *Moving Mountains: Lessons in Leadership and Logistics from the Gulf War*, Harvard Business School Press, Boston, 1992
- Rayburn, Joel D. & Frank K. Sobchak: *The US Army In The Iraq War: Volume I*, United States Army War College Press, Pennsylvania

Rekkedal, Nils: *Nykyaikainen sotataito sotilaallinen voima muutoksessa*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Edita Prima Oy, Helsinki 2006

Schwarzkopf, Norman: *The Autobiography It Doesn't Take A Hero*, Bantam Books, New York, NY, 1992

Serena, Chad C.: *A Revolution in Military Adaptation - The US Army in Iraq War*, Georgetown University Press, Washington DC, 2011

Shimko, Keith L.: *The Iraq Wars and America's Military Revolution*, Cambridge University Press, New York, NY, 2010

Smith, Mathew: *J.F.C. Fuller: His Methods, Insights, And Vision*, U.S. Army War College, Carlisle Barracks, Pennsylvania, 1999

Sumida, Jon: *Decoding Clausewitz*, University Press of Kansas, Kansas, 2008

2.4 Artikkelit

Laich, Dennis: *Manning the military: America's problem*. [www.militarytimes.com], luettu 6.4.2020

Moran, Michael (toim.): *U.S. Army Forces Restructuring, "Modularity," and Iraq*, Council on Foreign Relations [https://www.cfr.org/backgrounders/us-army-force-restructuring-modularity-and-iraq]

Sprenger, Sebastian: *30 Years: Future Combat Systems — Acquisition Gone Wrong* [www.defense-news.com]

Vainio, Sara: *YK listasi maailman megakaupungit: 37 miljoonan asukkaan Tokio on ykkönen - katso 30 suurimman lista*, Helsingin Sanomat, 2018. [https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000005683354.html]

2.5 Internet

Center for Strategic & International Studies: *Priorities of Our Nation's Army with General Mark A. Milley*, 2016. [www.youtube.com]

Garamone, Jim: Mattis Takes Oath as 26th Defense Secretary, US Department of Defense, [www.defense.gov]

Headquarters, United States Indo-Pacific Command: *About USINDOPACOM*. [<https://www.pacom.mil>]

Headquarters USSOCOM: *About Us, the Command*. [<https://www.socom.mil>]

Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 101. Definitions*. Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>]

Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 111. Executive department*. Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>]

Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 113. Secretary of Defense*. Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>]

Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 151-153. Joint Chiefs of Staff*. Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>]

Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 161. Combatant commands: establishment*. Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>]

Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 162. Combatant commands: assigned forces; chain of command*. Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>]

Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 163. Role of Chairman of Joint Chiefs of Staff*. Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>]

Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 7013. Secretary of the Army.* Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>]

Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 7033. Chief of Staff.* Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>]

Legal Information Institute: *10 U.S. Code § 7062. Policy; composition; organized peace establishment.* Cornell Law School, [<https://www.law.cornell.edu>]

National History Museum United States Army. [www.armysihtory.org]

New America: *Tomorrow's Army: A Conversation with General Mark A. Milley*, 2016. [www.youtube.com]

RAND Corporation: *How We're Funded.* [www.rand.org]

The Heritage Foundation: *The Heritage Foundation Financial Information.* [www.heritage.org]

The White House President George W. Bush: *President Delivers State of the Union Address*, [<https://georgewbush-whitehouse.archives.gov>]

United States Africa Command: *About the Command.* [<https://www.africom.mil>]

United States European Command: *Commander's Priorities.* [<https://www.eucom.mil>]

United States Space Command: *United States Space Command Fact Sheet.* [<https://www.spacecom.mil>]

United States Space Force: *U.S. Space Force Fact Sheet.* [www.spaceforce.mil]

United States Transportation Command: *About USTRANSCOM.* [<https://www.ustranscom.mil>]

United States Transportation Command: *Geographical Combatant Commands.* [www.ustranscom.mil]

U.S. Army: *Army Command Structure*. [www.army.mil]

U.S. Central Command: *About Us*. [<https://www.centcom.mil>]

U.S. Northern Command: *About USNORTHCOM*. [<https://www.northcom.mil>]

U.S. Pacific Command: *U.S. Indo-Pacific Command Holds Change of Command Ceremony*, [<https://www.pacom.mil>]

U.S. Southern Command: *About Us*. [<https://www.southcom.mil>]

U.S. Strategic Command: *About, U.S. Strategic Command* [www.stratcom.mil]

LIITTEET

Liite 1 Taktisten periaatteiden ilmentyminen maavoimien operatiivisissa kenttäohjesäännöissä
1986–2017

Liite 2 Yhdysvaltojen asevoimien alueellisten johtoportaiden vastualueet

Liite 3 Yhdysvaltojen maavoimien organisaatorakenne

Taktisten periaatteiden, *principles of war*. ilmentyminen maavoimien operatiivisissa kenttäohjesäännöissä 1986 - 2017.

FM 100-5 (86) ²⁸⁹	FM 100-5 (93) ²⁹⁰	FM 3-0 (01) ²⁹¹	FM 3-0 (08) ²⁹²	FM 3-0 (11)	FM 3-0 (17)
Objective	Objective	Objective	Obective	-	-
Offensive	Offensive	Offensive	Offensive	-	-
Mass	Mass	Mass	Mass	-	-
Economy of Force	Economy of Force	Economy of Force	Economy of Force	-	-
Maneuver	Maneuver	Maneuver	Maneuver	-	-
Unity of Command	Unity of Command	Unity of Command	Unity of Command	-	-
Security	Security	Security	Security	-	-
Surprise	Surprise	Surprise	Surprise	-	-
Simplicity	Simplicity	Simplicity	Simplicity	-	-

²⁸⁹ FM 100-5 (1986), Appendix A, s. 173

²⁹⁰ FM 100-5 (1993), s. 2-4 - 2-6

²⁹¹ FM 3-0 (2001), s. 4-12

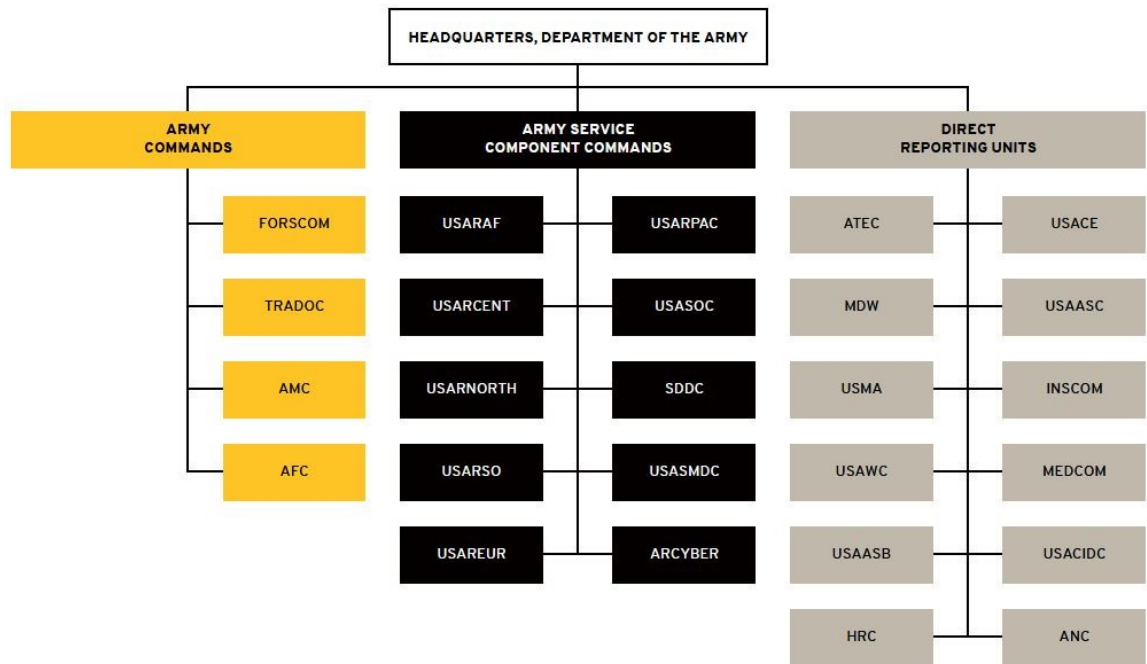
²⁹² FM 3-0 (2008) s. Appendix A, A-1 - A-3

Yhdysvaltojen asevoimien alueellisten johtoportaiden maantieteellinen aluejako.²⁹³

²⁹³ United States Transportation Command: *Geographical Combatant Commands*, [www.ustranscom.mil], luettu 29.8.2019

Yhdysvaltojen maavoimien organisaatorakenne.²⁹⁴

²⁹⁴ U.S. Army: *Army Command Structure*, [www.army.mil], luettu 2.9.2019